

Výroční zpráva

o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2021/2022

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje, usnesení č. 99/23/ZK ze dne 28. 3. 2023

Zpracoval: Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje

ISBN: 978-80-908671-3-0

Obsah

1	ÚVOD	5
2	SOUSTAVA ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V LIBERECKÉM KRAJI	6
2.1	Školy a školská zařízení zřizovaná krajem	7
2.2	Školy a školská zařízení zřizovaná obcemi	7
2.3	Školy a školská zařízení zřizovaná soukromými subjekty	7
2.4	Školy a školská zařízení zřizovaná církvemi	8
2.5	Školy a školská zařízení zřizovaná státem	8
3	STAV A VÝVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH	9
3.1	Předškolní vzdělávání	9
3.2	Základní vzdělávání	12
3.3	Střední vzdělávání	16
3.4	Vyšší odborné vzdělávání	26
3.5	Vzdělávání žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných	29
3.6	Vzdělávání cizinců	34
3.7	Základní umělecké vzdělávání	37
3.8	Jazykové vzdělávání	39
3.9	Zájmové vzdělávání	42
3.10	Školské poradenské služby	44
3.11	Ostatní školská zařízení	47
3.12	Pracovníci ve školství	53
4	DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI	56
4.1	Celoživotní vzdělávání	56
4.2	Informační a komunikační technologie	57
4.3	Environmentální vzdělávání	60
4.4	Prevence rizikového chování	61
5	DOTAČNÍ PROGRAMY A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	64
5.1	Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	64
5.2	Projekty spolufinancované Evropskou unií	65
5.3	Mezinárodní spolupráce	66
6	ZÁVĚR	68
7	Seznam použitých zkratk	70
8	Seznam tabulek v příloze	72

1 ÚVOD

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2021/2022 (dále jen „výroční zpráva“) zachycuje stav a změny jednotlivých segmentů vzdělávací soustavy na území kraje. Obsah je daný vyhláškou č. 15/2005 Sb.

Ke zpracování byly použity statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení a další data dostupná odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Výroční zpráva slouží jako podklad pro strategické směřování školství a vzdělávání v kraji.

Pro popis vývoje v jednotlivých segmentech výroční zpráva sleduje obvykle období předchozích tří let. Vývoj je vyhodnocován ve vztahu k aktuálnímu Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje Libereckého kraje na období 2020-2024 (dále jen „DZ LK 2020–2024“), příp. Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje České republiky na období 2019-2023 (dále jen „DZ ČR 2019–2023“) a tato hodnocení jsou součástí jednotlivých kapitol.

Výroční zpráva je zveřejňována prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

Ani školní rok 2021/2022 nepřinesl českému školství tolik potřebné uklidnění. Naopak školy postavil před další výzvy. Zatímco první pololetí bylo ještě poznamenáno pandemií covidu-19, to druhé ovlivnila agrese Ruské federace na území Ukrajiny a následný příliv ukrajinských uprchlíků do ČR.

Na podzim 2021 došlo znovu k postupnému zpřísnění protiepidemických opatření. Původně pouze pravidelná testování žáků a nošení roušek nakonec stejně vedlo k úpravám výuky. Probíhala často hybridním způsobem, pedagogové učili souběžně žáky prezenčně ve třídách a online žáky v karanténě. Návrat k běžnému chodu a konec testování přinesl až začátek roku 2022.

Do druhé poloviny školního roku zasáhla migrace a vzdělávání dětí z Ukrajiny. V té souvislosti byl přijat Lex Ukrajina (dále jen „LU“)¹, který stanovil pravidla pro přijímání ukrajinských dětí a žáků do škol a další podmínky jejich vzdělávání. Krajský úřad Libereckého kraje organizoval pomoc uprchlíkům. Někteří zřizovatelé škol začali pro příchozí žáky cizince realizovat adaptační skupiny, případně je školy rovnou přijímaly ke vzdělávání.

Detailní popis situace a trendů, které v oblasti školství a vzdělávání v Libereckém kraji charakterizují školní rok 2021/2022, najdete v následujících kapitolách.²

---

¹ Zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů. Blíže k obsahu zákona zde: *Metodické komentáře k zákonu Lex Ukrajina pro oblast regionálního školství*. In: EDU [online], MŠMT, c2022 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/methodology/metodicke-komentare-k-zakonu-lex-ukrajina-pro-oblast-regionalniho-skolstvi/>

² Seznam všech zkratk použitých v textu naleznete na konci výroční zprávy.

2 SOUSTAVA ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V LIBERECKÉM KRAJI

Školy a školská zařízení zajišťují výchovu a vzdělávání, poskytují školské služby, popř. zajišťují ochrannou a ústavní výchovu. Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení zřizovaná obcemi,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizována státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen soukromé školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen církevní školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná státem.

V rámci jednoho právního subjektu se obvykle sdružují různé druhy škol a školských zařízení. Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz. Celkové počty subjektů jednotlivých zřizovatelů a jejich vývoj v průběhu deseti let uvádí tabulka 2.1.

Tabulka 2.1 Celkový počet subjektů jednotlivých zřizovatelů (k 1. 9. 2021)

Zřizovatel	Počet subjektů									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stát	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Obec	351	350	349	351	352	349	348	347	346	346
Privátní sektor	35	32	33	33	32	33	34	34	34	34
Církev	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
Liberecký kraj	63	63	63	61	61	57	57	57	58	58
Celkem	455	451	451	451	451	445	445	444	444	445

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení

Změny v rejstříku škol a školských zařízení ve školním roce 2021/2022 se uskutečnily v souladu s DZ LK 2020–2024 a současně s DZ LK ČR 2019–2023.

V průběhu školního roku 2021/2022 došlo k **16 změnám ředitelů škol a školských zařízení všech zřizovatelů**.

Od jara 2022 bylo podáno 13 žádostí o změnu kapacity školy v **souvislosti s mimořádným přijetím dětí a žáků z Ukrajiny**. Z toho šlo o 12 obecních škol a 1 církevní. S účinností do 31. 8. 2022 byla **navýšena kapacita školy či školského zařízení 4 subjektům**.

Rozhodnutí byla vydána v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 LU. Platnost změn je omezena na dobu platnosti tohoto zákona.

2.1 Školy a školská zařízení zřizovaná krajem

V příspěvkových organizacích zřizovaných Libereckým krajem je zajišťováno střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání, jazykové vzdělávání, vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, další vzdělávání pedagogických pracovníků, školské poradenské služby, výkon ústavní výchovy, školské ubytovací služby a školní stravování. Většina krajských školských příspěvkových organizací sdružuje v rámci jednoho právního subjektu různé druhy škol a školských zařízení.

K 1. 9. 2021 zřizoval Liberecký kraj **celkem 58 příspěvkových organizací**, v tom:

- 37 středních škol,
- 6 vyšších odborných škol,
- 1 jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky,
- 10 základních a mateřských škol pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- 7 dětských domovů,
- 4 pedagogicko-psychologické poradny,
- 5 speciálně pedagogických center.

S účinností od 1. 9. 2021 byl zapsán Integrované střední škole, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace, obor vzdělání 23-65-H/03 **Strojník silničních strojů**, který byl původně zapsán Střední škole strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace. Dále s účinností od 1. 9. 2021 byl zapsán Střední škole, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213, příspěvková organizace, nový obor vzdělání 53-41-M/02 **Nutriční terapeut**.

2.2 Školy a školská zařízení zřizovaná obcemi

Obce v Libereckém kraji, které zřizují většinu základních a mateřských škol, zřizovaly k 1. 9. 2021 **celkem 346 příspěvkových organizací**, v tom:

- 184 základních škol,
- 215 mateřských škol,
- 21 základních uměleckých škol,
- 16 středisek volného času,
- 293 zařízení školního stravování,
- 183 školních družin,
- 17 školních klubů,
- 2 střední školy.

S účinností od 1. 9. 2021 zahájila činnost **Mateřská škola Šimonovice, příspěvková organizace**. Dále se Základní škole a mateřské škole, Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace, zapsala výdejna lesní mateřské školy.

2.3 Školy a školská zařízení zřizovaná soukromými subjekty

Soukromé subjekty v Libereckém kraji zřizovaly k 1. 9. 2021 **celkem 34 subjektů**, jednalo se o následující školy a školská zařízení:

- 16 mateřských škol,
- 5 základních škol,

- 9 středních škol,
- 1 domov mládeže,
- 4 školní družiny,
- 24 zařízení školního stravování.

S účinností od 1. 9. 2021 se Lesní mateřské škole Lesmír z. s. zapsala výdejna lesní mateřské školy.

2.4 Školy a školská zařízení zřizovaná církvemi

K 1. 9. 2021 církve zřizovaly v Libereckém kraji **celkem 4 subjekty**:

- 1 mateřskou školu,
- 2 základní školy,
- 1 středisko volného času,
- 1 střední školu.

S účinností od 1. 9. 2021 zahájila činnost **Střední škola pedagogická a sociálně právní a střední zdravotnická škola Jana Blahoslava**.

2.5 Školy a školská zařízení zřizovaná státem

K 1. 9. 2021 zřizovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v Libereckém kraji celkem 3 subjekty, jejich počet se meziročně neměnil:

- 1 diagnostický ústav,
- 2 dětské domovy se školou.

3 STAV A VÝVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

3.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2021/2022 poskytovalo v Libereckém kraji předškolní vzdělávání celkem **240 mateřských škol**, ve kterých se vzdělávalo celkem **15 195 dětí**.

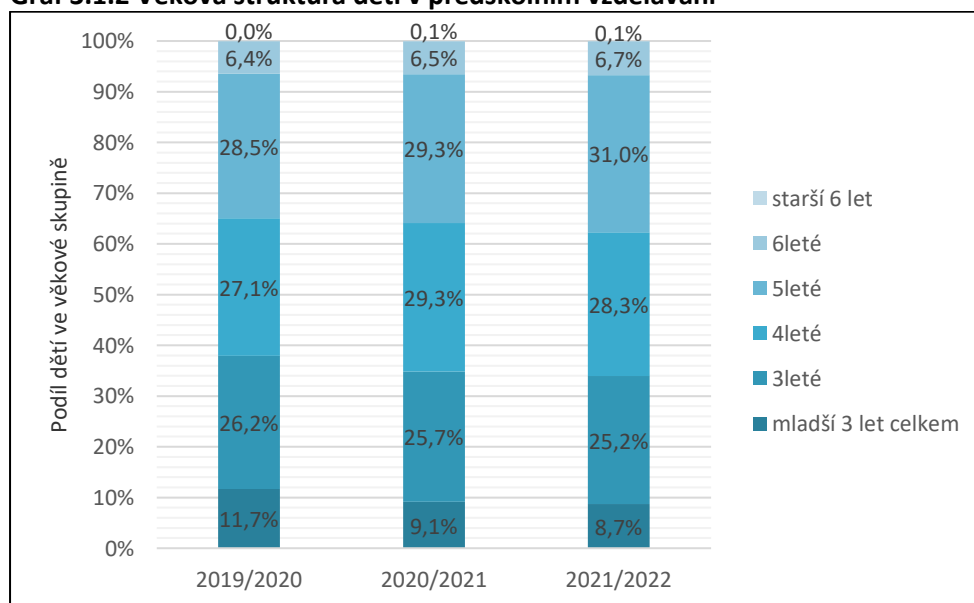
Oproti předchozím školním rokům došlo k nárůstu počtu běžných tříd i počtu dětí v běžných třídách. Opět byl zaznamenán **pokles průměrné naplněnosti tříd**, což je zcela v souladu s cíli a opatřeními DZ LK 2020–2024.

Tabulka 3.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v mateřských školách

	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
TŘÍDY			
BT	662	675	690
ST	35	35	33
třídy celkem	697	710	723
DĚTI			
děti v BT	14865	14623	14867
děti v ST	363	339	328
děti celkem	15228	14962	15195
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
naplněnost BT	22,5	21,7	21,5
naplněnost ST	10,4	9,7	9,9
naplněnost celkem	21,8	21,1	21

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce

Graf 3.1.2 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce.

Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání byla poměrně vyvážená a stabilní. Z celkového počtu 15 195 tvoří největší podíl děti ve věkové kategorii 5-6 let (37,7 %) a děti ve věkové kategorii 4 roky (28,3 %). Naopak **nadále pokračuje trend úbytku dětí mladších 3 let (8,7 %)**. Údaje k věkové struktuře dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3.1.3 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání podle ORP

Školní rok 2021/2022	Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec	Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	CELKEM
DĚTI V BĚŽNÝCH TŘÍDÁCH											
k 1. 9. méně než 2 roky	4	2	2	2	2	1	0	0	0	0	13
k 1. 9. méně než 3 roky	134	14	46	49	112	46	12	23	22	1	459
dovrší 3 roky do 31. 12.	175	37	95	60	256	65	43	42	64	13	850
3leté	665	196	481	199	1 295	197	199	153	305	99	3 789
4leté	742	236	553	224	1 325	261	241	170	346	123	4 221
5leté	806	258	594	205	1 500	260	290	189	368	123	4 593
6leté	150	59	167	38	297	36	50	54	65	17	933
7leté a starší	1	0	1	0	2	1	0	0	4	0	9
DĚTI VE SPECIÁLNÍCH TŘÍDÁCH											
k 1. 9. méně než 2 roky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k 1. 9. méně než 3 roky	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
dovrší 3 roky do 31. 12.	0	0	0	0	4	0	0	0	1	0	5
3leté	2	0	9	1	24	1	1	0	5	0	43
4leté	6	0	10	1	46	3	2	0	8	6	82
5leté	5	0	18	4	60	6	6	0	12	6	117
6leté	7	0	8	1	48	2	3	0	8	2	79
7leté a starší	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
SOUHRNNĚ (v %)											
mladší než 3 roky	11,6	6,6	7,2	14,2	7,5	12,7	6,5	10,3	7,2	3,6	8,7
3leté	24,7	24,4	24,7	25,5	26,5	22,5	23,6	24,2	25,7	25,4	25,2
4leté	27,7	29,4	28,4	28,7	27,6	30,0	28,7	26,9	29,3	33,1	28,3
5leté	30,1	32,2	30,8	26,7	31,4	30,3	34,9	30,0	31,5	33,1	31,0
6leté	5,8	7,4	8,8	5,0	6,9	4,3	6,3	8,6	6,0	4,9	6,7
7leté a starší	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,1

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce

Předškolní vzdělávání se také uskutečňuje v přípravných třídách základních škol. Ty jsou zřizovány se souhlasem krajského úřadu. Ve školním roce 2021/2022 bylo v Libereckém kraji otevřeno stejně jako v roce

předchozím **12 přípravných tříd**. Třídy jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Předpokládá se, že zařazení dětí do těchto tříd vyrovná jejich vývoj. Přednostně jsou tak přípravné třídy určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. O zařazení žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

Tabulka 3.1.4 Přehled vydaných souhlasů s otevřením přípravné třídy základní školy

Základní škola	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
ZŠ, Česká Lípa, 28. října 2733	3	3	3
ZŠ, Česká Lípa, Šluknovská 2904	0	1	1
ZŠ Nový Bor, nám. Míru 128	1	1	1
ZŠ U Lesa, Nový Bor, Boženy Němcové 539	1	1	1
ZŠ a MŠ, Kamenický Šenov, nám. Míru 616	1	1	1
ZŠ a MŠ Hrádek nad Nisou – Loučná	1	1	1
ZŠ Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31	2	1	1
ZŠ, Liberec, Kaplického 384	1	1	1
ZŠ, Tanvald, Údolí Kamenice 238	1	1	1
ZŠ, Pěnčín 22	0	1	1
Celkem	11	12	12

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Ve školním roce 2021/2022 si **24 učitelů** z 12 mateřských škol v Libereckém kraji v rámci projektu NAKAP LK II rozšířilo **kvalifikaci v oblasti polytechnického vzdělávání**. Realizováno bylo celkem 96 tandemových výuk (osm v každé MŠ). Výuka začínala workshopy pro pedagogy a poté následovala tandemová výuka pro děti ve třídách pod vedením specialisty vzdělávání. V zúčastněných MŠ byl vždy zmapován stav dovedností dětí před zahájením vzdělávacích aktivit a po nich. Výsledné porovnání sledovalo navýšení úrovně jak získaných schopností dětí, tak kompetencí pedagogů. Každé zúčastněné mateřské škole byla zároveň zapůjčena kompletní didaktická sada pomůcek pro výuku, která jí po skončení projektu zůstane.

Ve druhé polovině března 2022 byly na základě LU v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny upraveny podmínky vzdělávání osob, kterým byla poskytnuta dočasná ochrana v souvislosti s válkou na Ukrajině. V případě předškolního vzdělávání se vztahovala povinnost předškolního vzdělávání na děti narozené od 1. 9. 2015 do 31. 8. 2016. LU zavedl institut zvláštního zápisu, který byl určen výhradně pro ukrajinské občany s vízem o strpění nebo dočasně ochrany a proběhl v období od 1. 6. do 15. 7. 2022 v termínu stanoveném ředitelem konkrétní mateřské školy.

S ohledem na **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že byly dodrženy stanovené zásady a kritéria rozvoje vzdělávací soustavy v uvedeném segmentu. Daří se pozvolna *snižovat počty dětí ve třídách*, a tím postupně zlepšovat možnost individuálního přístupu pedagogů mateřských škol k dětem. *Povolováním sítě přípravných tříd* podle aktuálních potřeb je naplňován další z cílů DZ LK 2020–2024.

3.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je poskytováno v základních školách, základních školách speciálních a na nižších stupních víceletých gymnázií. Dosáhnout ho lze ale i po uplynutí povinné školní docházky absolvováním kurzu.³

Z celkového počtu **204 základních škol** je v Libereckém kraji 69 malotřídních, z toho 5 s jednou třídou, 23 se dvěma, 22 se třemi, 8 se čtyřmi a 11 s pěti třídami. Zbývajících 135 jsou školy plně organizované. Obce zřizují 184 základních škol, kraj 10, církve 2, MŠMT 3 a 5 základních škol je soukromých.

Ve školním roce 2021/2022 se v základních školách všech zřizovatelů včetně základních škol speciálních vzdělávalo celkem **41 652 žáků** (tabulka 3.2.1).

Tabulka 3.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
TŘÍDY			
běžné třídy	1915	1950	1975
speciální třídy	198	206	215
třídy celkem	2113	2156	2190
ŽÁCI			
žáci BT	39876	40037	39908
žáci ST	1698	1651	1744
žáci celkem	41574	41688	41652
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
naplněnost BT	20,8	20,5	20,2
naplněnost ST	8,6	8,0	8,1
naplněnost celkem	19,7	19,3	19,0

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Zatímco v předchozích letech byl stále patrný nárůst počtu žáků v základním vzdělávání, v loňském roce v něm přibýlo už pouze 114 žáků a v tomto školním roce se **počet žáků mírně snížil**. Stále se mírně snižuje naplněnost tříd, od roku 2018/2019 do roku 2021/2022 o 0,9, tedy téměř o jednoho žáka. Počty tříd a žáků v základním vzdělávání v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v příloze v tabulce 3.2.2.

Tabulka 3.2.3 Vývoj počtu žáků v ročnicích

ŽÁCI	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1. stupeň	24353	23647	22860
2. stupeň	17221	18041	18792
celkem	41574	41688	41652

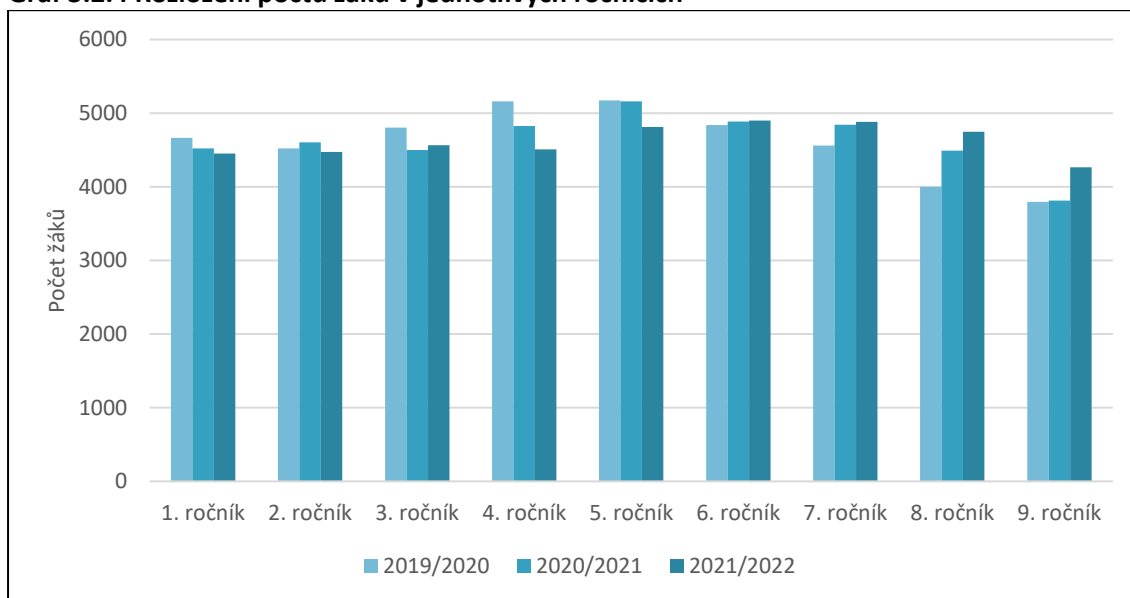
³ Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, a to jednak v oboru 79-01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro osoby, které v rámci povinné školní docházky nezískaly stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání. Umožňuje to ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona.

ŽÁCI	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1. ročník	4664	4523	4453
2. ročník	4522	4602	4473
3. ročník	4802	4499	4564
4. ročník	5162	4824	4507
5. ročník	5173	5161	4812
6. ročník	4839	4888	4898
7. ročník	4562	4841	4880
8. ročník	4000	4490	4748
9. ročník	3796	3814	4263
10. ročník	54	46	54

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Nástup silných ročníků v předcházejících letech se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. **Početně nejsilnější** ročníky se přesouvají do **šestých a sedmých tříd**. Aktuálně početně nejslabší je devátý ročník. Úbytek žáků mezi pátým a šestým ročníkem je způsoben odchodem těchto žáků do víceletých gymnázií.

Graf 3.2.4 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Školský zákon umožňuje i **jiné způsoby plnění povinné školní docházky**, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě, nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního vzdělávání (§ 41 školského zákona). Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Žáků plnících povinnou školní docházku **v zahraničí** meziročně přibýlo, tímto způsobem se v roce 2020/2021 vzdělávalo 372 žáků, zatímco v roce 2021/2022 už 385 žáků. Podle signálů z praxe je začleňování žáků vracejících se ze škol v zahraničí často obtížné kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů.

Počet žáků vzdělávajících se individuálně má výrazně vzrůstající tendenci. Zatímco v roce 2020/2021 bylo takto vzděláváno 248 žáků, v roce následujícím to bylo už 356 žáků (tabulka 3.2.5). Ve srovnání s rokem 2019/2020 jde dokonce téměř o dvojnásobek. Lze předpokládat, že se více rodičů rozhodlo pro individuální vzdělávání svého dítěte po zkušenosti s domácí výukou v době uzavírání škol z důvodu pandemie covidu-19⁴, což potvrzují i celorepubliková čísla.

Tabulka 3.2.5 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
§38 (vzdělávání v zahraničí)	372	372	385
§41 (individuální vzdělávání)	183	248	356
§42 (hluboké mentální postižení)	9	9	7
Celkem	564	629	748

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Sledovaným jevem také zůstává počet žáků odcházejících ze základních škol na víceletá, převážně osmiletá gymnázia. Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání tvoří 5,77 %. V šestiletém studiu je podíl žáků na hodnotě 0,62 %.

Tabulka 3.2.6 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
odchody na 6letá G	0,74 %	0,66 %	0,62 %
odchody na 8letá G	6,12 %	5,92 %	5,77 %

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT.

Liberecký kraj je zřizovatelem dvou základních škol při zdravotnických zařízeních. Vzdělávají se v nich žáci se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocní, kteří jsou umístěni v příslušném zdravotnickém zařízení. Jsou to Základní škola a Mateřská škola při dětské léčebně, Cvikov, Ústavní 531, příspěvková organizace, a Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace.

Ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona umožňuje občanům, kteří nezískali základní vzdělání v době plnění povinné školní docházky, doplnit si základní vzdělání v **kurzu pro získání základního vzdělání**. V rámci Libereckého kraje otevírá tyto kurzy Základní škola, Liberec, ul. 5. května 64/49, příspěvková organizace a od 1. 9. 2021 nově také **Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387**, příspěvková organizace.

Žádný zřizovatel nemohl počítat se situací, kdy v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině bude nutno začlenit do základních škol žáky cizince, kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana. V důsledku této situace bylo nutno navyšovat kapacity základních škol v mimořádném režimu a jejich zřizovatelé hledají možnosti, jak školy rozšířit a vytvořit tak další prostory. Základní školy jsou v důsledku uvedené situace na hraně svých kapacit.

DZ LK 2020–2024 si klade za cíl v oblasti základního vzdělávání udržet ve spolupráci se zřizovateli *dostupnost povinného základního vzdělávání spádovým žákům*. Ne všude se daří tohoto cíle dosáhnout. Většina obcí zřizuje základní školy s kapacitami vycházejícími z demografického vývoje. V Libereckém kraji je však mnoho malých obcí, které základní školy nezřizují, mnohé z nich nemají uzavřenou dohodu o vytvoření společného školského obvodu s jinou obcí, v důsledku čehož jsou kapacity škol v okolních městech naplněny.

⁴ KAŠPAROVÁ, Vendula. *Děti školou povinné*. Statistika a my. Časopis ČSÚ. Praha. Ročník 12. Číslo 09/2022. s.35-37. Dostupné také z: <https://www.statistikaamy.cz/2022/10/03/deti-skolou-povinne>

Další cíle **DZ LK 2020–2024** v tomto segmentu pomáhal naplňovat projekt **NAKAP LK II**, který se soustředí mimo jiné i na **zvýšení kvality základního vzdělávání** v těchto oblastech:

Polytechnika:

V rámci projektu si učitelé ZŠ zvyšovali odborné kompetence v oblasti polytechniky. Celkem **45 základních škol** v kraji bylo vybaveno moderními **polytechnickými pomůckami**, které umožňují kvalitnější výuku a současně zlepšují připravenost žáků základních škol při přechodu na školy střední. Významné bylo i sdílení zkušeností mezi pedagogy základních a středních škol, ke kterému dochází v rámci projektových dnů pro žáky základních škol pořádaných středními školami a dále v metodických centrech na podporu polytechnického vzdělávání. Ve školním roce 2021/2022 se školy účastnily celkem **297 projektových dnů** a uskutečnila se **dvě metodická centra** zaměřená právě na učitele základních škol. Z hlediska DZ LK 2020–2024 lze konstatovat, že cíl *nadále podporovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základního vzdělávání* projekt naplňuje.

Kariérové poradenství:

Díky aktivitě zaměřené na prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání se **40 pedagogů** z celého Libereckého kraje zapojilo do pilotního projektu vzdělávání kariérových poradců základních škol. Ve školním roce 2021/2022 měli možnost absolvovat 80 hodin **školení kariérového poradenství**. Namotivováno k podpoře poradenství ve svých školách bylo i 36 ředitelů a vedoucích pracovníků z 33 zapojených škol. Pro ně bylo připraveno úvodní školení a průběžná metodická pomoc zaměřená zejména na zavádění kariérového poradenství do kurikula školy. V souladu s opatřením DZ LK 2020–2024 tak získali tito pedagogové *kompetence a dovednosti k práci se skupinou žáků druhého stupně základních škol ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání*. Díky získaným informacím, vzdělávacím materiálům a testům pro žáky mají lepší předpoklady pro jejich motivaci k dalšímu vzdělávání.

Zkvalitnění péče o nadané:

V rámci této aktivity se uskutečnily praktické workshopy i teoretická proškolení a v některých třídách také pozorování a vyhledávání nadaných žáků. S několika školami byla navázána dlouhodobá spolupráce, proběhla série vzdělávání, supervize a následné rozbory a konzultace. Na Liberecku a Jablonecku využilo 6 škol nabídky pozorování a depistáže. Na Českolipsku proběhlo v 15 školách 27 náslechů ve třídách. Osobních konzultací s učiteli a rodiči se odehrálo 30. Konaly se také **dvě krajské konference o nadání s celkem více než dvěma sty účastníky**, další tři vzdělávací akce byly komornější. Všechny se těšily velkému zájmu. Osvěta tématu péče o nadané je stále důležitá a kvalitních lektorů přibývá.

MatematikUm:

Matematická vzdělávací expozice **MatematikUm** v iQLANDII, o. p. s., která vznikla za podpory projektu NAKAP LK II, byla otevřena dne **2. 2. 2022**. Expozice obsahuje didaktické pomůcky a programy zaměřené na kritická místa učiva. Novým způsobem žákům ukazují, jak lze používat matematiku i mimo školu, v praxi. Expozice je primárně určena žákům šestých až devátých tříd základních škol. Tímto bylo naplňováno další z opatření DZ LK 2020–2024 *podporovat technické a polytechnické vzdělávání na druhém stupni ZŠ jako součást ŠVP i v mimoškolních aktivitách*.

3.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se ve školním roce 2021/2022 v Libereckém kraji vzdělávalo celkem **16 581 žáků**. Oproti minulému školnímu roku se **počet žáků znovu zvýšil** (o 307, tj. o 1,89 %). Nejvíc jich přibýlo v oborech středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou – kategorie M a L0 (tabulka 3.3.1).

Tabulka 3.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

Kategorie oborů vzdělání	ŠKOLNÍ ROK					
	2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	denní	ostatní	denní	ostatní	denní	ostatní
střední vzdělání – C	39		36		36	
střední vzdělání s výučním listem – E	501		515		482	
střední vzdělání s výučním listem – H	3307	66	3419	76	3447	72
střední vzdělání – J	13		17		16	
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	1596		1625		1618	
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	162		161		158	
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	2276		2269		2249	
střední vzdělání s maturitou – L0	652		662		717	
střední vzdělání s maturitou – L5	318	227	353	218	364	165
střední vzdělání s maturitou – M	6546	55	6866	57	7195	62
Celkový součet podle formy vzděl.	15410	348	15923	351	16282	299
CELKEM ZA VŠECHNY FORMY	15758		16274		16581	

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Obory vzdělání kategorie:

C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

L0 – úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

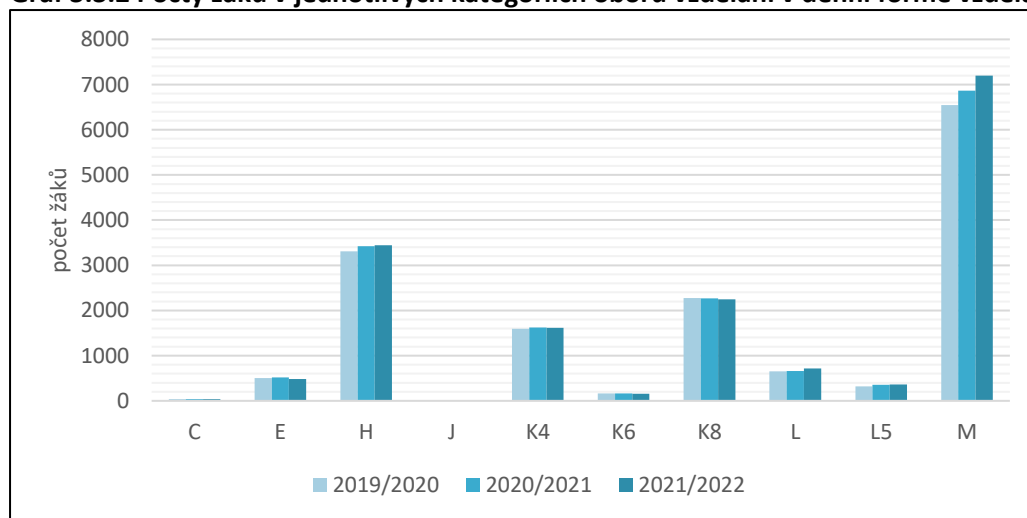
M – úplné střední odborné vzdělání s maturitou

K – úplné střední všeobecné vzdělání

L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

N – obory vyššího odborného vzdělání.

Graf 3.3.2 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání v denní formě vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2021/2022 se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů ukončených maturitní zkouškou vzdělávalo nejvíc žáků v oborech střední odborné vzdělání s maturitou (kategorie M). Následovala gymnázia (kategorie K) a střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou (kategorie L0).

Zatímco počty gymnazistů v prvních ročnících všech typů gymnázií ve srovnání s rokem 2019/2020 mírně klesly, počty žáků v oborech střední odborné vzdělání s maturitou v posledních třech letech stále rostou.

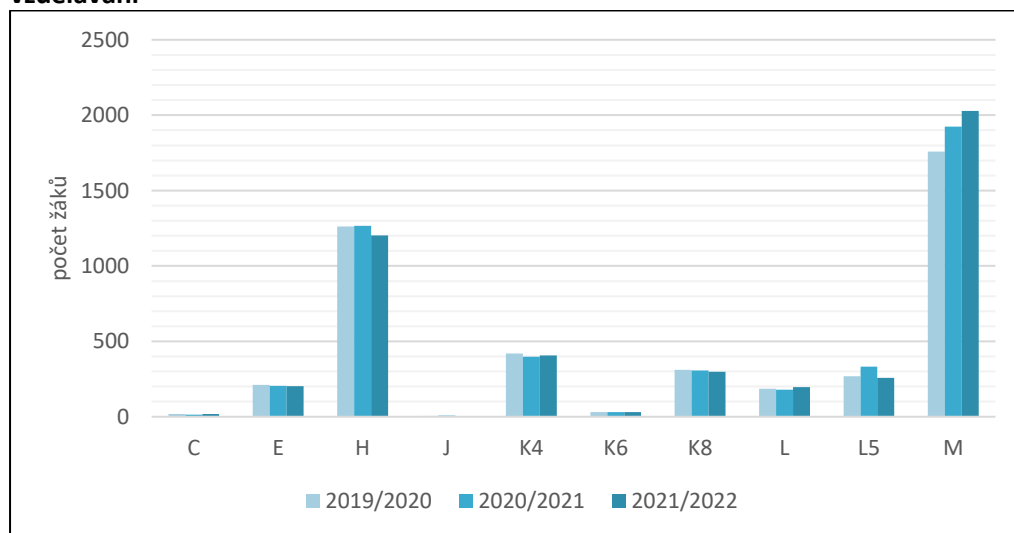
Tabulka 3.3.3 Žáci nově přijatí do 1. ročníku dle kategorie oborů ve všech formách vzdělávání

Kategorie oborů vzdělání	ŠKOLNÍ ROK		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
střední vzdělání – C	19	14	17
střední vzdělání s výučním listem – E	211	205	203
střední vzdělání s výučním listem – H	1 263	1 266	1 202
střední vzdělání – J	5	7	4
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	420	399	406
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	30	30	30
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	311	306	298
střední vzdělání s maturitou – L0	185	179	197
střední vzdělání s maturitou – L5	269	332	257
střední vzdělání s maturitou – M	1 759	1 925	2 028
Celkový součet	4 472	4 663	4 642

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Také ve školním roce 2021/2022 se v prvních ročnících oborů bez maturitní zkoušky vzdělával nejvyšší počet žáků v oborech kategorie H – střední vzdělání s výučním listem. Oproti loňsku ale počet takových žáků o 5 % klesl.

Graf 3.3.4 Počty žáků nově přijatých v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2021/2022 klesl celkový počet absolventů středního vzdělání o 177 žáků a dostal se na úroveň roku 2019/2020.

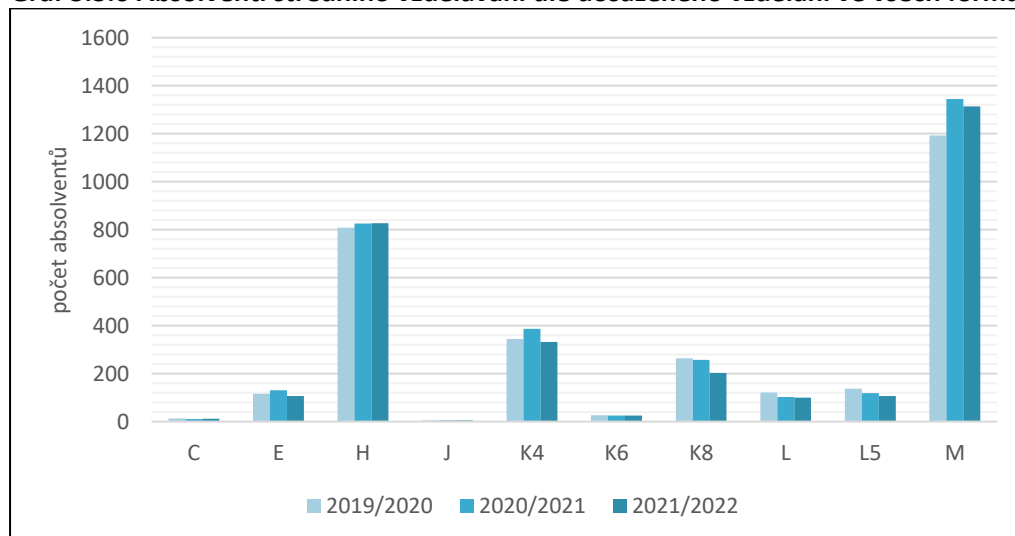
Tabulka 3.3.5 Absolventi středního vzdělávání dle kategorie oborů ve všech formách studia

Kategorie oborů vzdělání	ŠKOLNÍ ROK		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
střední vzdělání – C	13	10	12
střední vzdělání s výučním listem – E	116	131	106
střední vzdělání s výučním listem – H	808	826	827
střední vzdělání – J	5	5	5
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	344	387	332
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	26	25	25
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	264	257	203
střední vzdělání s maturitou – L0	121	103	100
střední vzdělání s maturitou – L5	137	118	106
střední vzdělání s maturitou – M	1 192	1 345	1 314
Celkový součet	3 026	3 207	3 030

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Oproti minulému školnímu roku vzrostl počet absolventů středního odborného vzdělání s výučním listem (kategorie H) a praktických škol (kategorie C) a naopak se snížil počet absolventů v oborech s maturitní zkouškou. Žádnou z těchto změn však nelze dosud považovat za trend. Jedná se nejpravděpodobněji o výkyv způsobený pandemií covidu-19 a dopady opatření, která v této souvislosti vydávalo MŠMT v posledních dvou letech.⁵

Graf 3.3.6 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

⁵ Důvodem nárůstu počtu absolventů ve středním vzdělávání ve školním roce 2019/2020 v celé ČR byla opatření MŠMT, díky nimž mohli konat závěrečnou nebo maturitní zkoušku všichni žáci posledních ročníků. Hodnocení „nedostatečný“ bylo nahrazeno slovem „prospěl“, rovněž nedocházelo k vyloučení apod. Ve školním roce 2020/2021 další nárůst umožnily úpravy podmínek maturitní zkoušky. VOJTĚCH, J., NOVOTNÁ, H., STAŇKOVÁ, K. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2022*. Praha 2022. Vydává NPI ČR. s. 7. Dostupné také z: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-181>

Přijímací řízení ve středních školách

Ve školním roce 2021/2022 bylo přijímací řízení ovlivněno ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Podoba přijímacích zkoušek byla stanovena standardně.⁶ V reakci na konflikt na Ukrajině byla ale dále upravována zákonem LU, s účinností od 21. března 2022.

Tyto **úpravy se týkaly pouze uprchlíků z Ukrajiny** před ozbrojeným konfliktem (dále jen uchazeč podle LU). Při přijímání ostatních cizinců podle § 20 odst. 4 školského zákona se postupovalo standardně podle školského zákona. Úpravy podmínek byly následující:

- prodloužení lhůty pro podání přihlášek, a to do 5. dubna 2022 pro obory vzdělání zakončených maturitní zkouškou, do 8. dubna 2022 pro ostatní obory vzdělání (původní termín pro podání přihlášek je stanoven do 1. března 2022),
- předání údajů CERMATU do 8. dubna 2022 (původní termín pro předání údajů je stanoven do 10 dnů po termínu odevzdání přihlášek),
- uchazeč podle LU k přihlášce dokládal doklady o předchozím vzdělávání podle § 60d odst. 1 písm. a) nebo d) školského zákona, nebo v případě chybějících dokladů mohl tyto doklady zcela nebo zčásti nahradit čestným prohlášením,
- uchazeč podle LU na žádost nekonal do oboru vzdělání s maturitní zkouškou písemný test z Českého jazyka a literatury, znalost českého jazyka, která byla podmínkou pro přijetí ke střednímu vzdělávání, se ověřovala rozhovorem,
- uchazeč podle LU mohl zkoušku z Matematiky a jejích aplikací konat dle svého výběru v ukrajinském, českém jazyce nebo anglickém jazyce v prodlouženém časovém limitu,
- uchazeče podle LU bylo také možné přijmout a zařadit podle § 63 školského zákona i do probíhajícího prvního ročníku.

Ve školním roce 2021/2022 bylo v Libereckém kraji **do jednotných přijímacích zkoušek** zapojeno **38 středních škol**. Přihlásilo se **4 085 uchazečů**. Uchazeči podali celkem 6 555 přihlášek (lze podat až dvě přihlášky):

- 5 570 přihlášek do čtyřletých oborů vzdělání a nástavbového studia
- 912 přihlášek do 8letých gymnázií
- 73 přihlášek do 6letých gymnázií
- uchazeči podle LU 57 přihlášek⁷ do 4letých oborů vzdělání s maturitní zkouškou

Podíl uchazečů hlásících se do jednotlivých typů škol činil 16,3 % do 4letého gymnázia, dále pak 11,7 % do 8letého gymnázia a 1,6 % do 6letého gymnázia a 7,4 % do lyceí. 56,3 % činil podíl přihlášených do 4letých oborů vzdělání s maturitní zkouškou, 8,8 % do oborů středního odborného vzdělání s výučním listem a 9,2 % do oborů nástavbového studia.

Největší zájem byl tradičně o obory vzdělání skupiny 79 Obecná příprava, tj. **o gymnázia, o obory ekonomické a administrativní a o informatické obory**.

- U 4letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 50,4 %, ČR 50,0 %. Z Matematiky a její aplikace 49,8 %, ČR 50,0 %.
- U 6letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 50,3 %, ČR 50,0 %. Z Matematiky a její aplikace 50,2 %, ČR 50,0 %.
- U 8letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 47,2 %, ČR 50,0 %. Z Matematiky a její aplikace 46,7 %, ČR 50,0 %.

⁶ To znamená zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Dle evidence CERMATu.

Do oborů bez maturity se jednotné přijímací zkoušky nekonaly. Ředitelé škol buď stanovili školní přijímací zkoušku, anebo – jako se stalo ve většině případů – uchazeči přijímací zkoušku nekonali. Do oborů vzdělání s talentovou zkouškou umělecky zaměřených podali uchazeči do prvního kola 538 přihlášek do jedenácti nabízených oborů. Tyto obory nejsou zahrnuty do systému jednotných přijímacích zkoušek. Proběhly **zkoušky talentové**, zkoušky, které ověřují vědomosti a znalosti uchazečů v rámci kritérií ve většině případů stanoveny nebyly.

Ve školním roce 2021/2022 pokračoval systém jednotných přijímacích zkoušek. V rámci vyhodnocení přijímacích zkoušek z hlediska dlouhodobých záměrů lze konstatovat:

- **DZ LK 2020–2024** si již neklade za cíl ukotvení a rozvoj systému jednotných přijímacích zkoušek, neboť ty se již konají na základě školského zákona.
- **DZ ČR 2019–2023** si jako jeden z prioritních cílů stanovil *zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování středoškolského vzdělávání*, což v případě přijímacího řízení znamená snížit administrativní a organizační náročnost systému přijímacího řízení. Znamenalo by to např. zavedení elektronické přihlášky nebo snížení počtu termínů zkoušek. Naopak stanovení hranice úspěšnosti pro jednotlivé obory nebylo centrálně stanoveno a její zavedení se již nepředpokládá.

Maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky ve školním roce 2021/2022 žáci konali ze dvou povinných zkoušek, a to z předmětu český jazyk a literatura a z předmětu cizí jazyk nebo matematika. Žáci povinně konali zkoušku z českého jazyka a literatury, jako druhou povinnou zkoušku mohli zvolit zkoušku z cizího jazyka nebo matematiky. Žákům nebyla stanovena povinnost konat zkoušku z matematiky v souladu se školským zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb.

Zkoušky společné části maturitní zkoušky žáci konali formou didaktického testu (písemný test), který byl jednotně zadáván a centrálně hodnocen. Zkoušku z cizího jazyka mohli žáci konat z jazyka anglického, francouzského, německého, ruského nebo španělského. Žáci mohli ve společné části maturitní zkoušky vykonat max. dvě nepovinné zkoušky, vybírali z nabídky předmětů cizí jazyk, matematika a matematika rozšiřující. Od 1. 1. 2022 byla novelizací vyhlášky č. 177/2009 Sb. prodloužena doba konání didaktických testů: u zkoušky z českého jazyka a literatury ze 75 na 85 minut, u zkoušky z cizího jazyka ze 100 na 110 minut a u zkoušky z matematiky ze 120 minut na 135 minut.

Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze zkoušky z českého jazyka a literatury, zkoušky z cizího jazyka, pokud si jej žák zvolil ve společné části maturitní zkoušky. Zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka probíhaly formou písemné práce a formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí. Dále žáci konali profilovou část maturitní zkoušky z dalších dvou nebo tří povinných zkoušek.

Počet dalších povinných zkoušek byl stanoven pro daný obor rámcovým vzdělávacím programem. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek nejpozději sedm měsíců před konáním první zkoušky profilové části.

Výsledek jedné povinné zkoušky profilové části maturitní zkoušky z cizího jazyka si žáci mohli nahradit výsledkem standardizované zkoušky (jazykovým certifikátem) na základě žádosti podané řediteli školy. Nahrazení zkoušky se týkalo pouze žáků, kteří konali v profilové části maturitní zkoušky alespoň čtyři povinné profilové zkoušky, a to v souladu s uvedenými právními předpisy.

Ve školním roce 2021/2022 se přihlásilo k maturitní zkoušce **v jarním zkušebním období** celkem 2 603 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 416 žáků a z tohoto počtu **uspělo 75,8 % žáků** (tj. 1830 žáků). Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 425 žáků a uspělo 85,24 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky

skládalo celkem 2 420 žáků a úspěšných bylo 84,88 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z cizího jazyka (94,03 %), naopak nejnižší u zkoušky z matematiky (87,08 %).

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 696 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 646 žáků a z tohoto počtu **uspělo 61 % žáků** (tj. 394 žáků). Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 419 žáků a uspělo 58,23 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 430 žáků a úspěšných bylo 72,09 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury (69,53 %), naopak nejnižší u zkoušky z matematiky (10,87 %).

Maturitní zkoušku vykonalo úspěšně ve zkušebním období 2022

- ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura 95,60 % žáků
- ze zkušebního předmětu matematika 87,01 % žáků
- ze zkušebního předmětu cizí jazyk 96,92 % žáků

Krajský úřad Libereckého kraje obdržel ve školním roce 2021/2022 jednu žádost o přezkoumání průběhu a výsledku profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí ze zkušebního předmětu pozemní stavitelství. Krajskému úřadu při posuzování poskytovala součinnost škola a ČŠI. Krajský úřad na základě zjištěných skutečností svým rozhodnutím výsledek zkoušky potvrdil.

Závěrečné zkoušky

Závěrečnou zkoušku ve školním roce 2021/2022 žáci konali ze tří samostatně klasifikovaných zkoušek, a to z písemné zkoušky, z praktické zkoušky a ústní zkoušky.⁸ Předměty nebo jiné ucelené části učiva, z nichž žáci zkoušku konali, byly pro daný obor stanoveny rámcovým a školním vzdělávacím programem. Závěrečnou zkoušku žáci konali v měsíci červnu v termínech stanovených ředitelem školy. Opravné a náhradní zkoušky probíhaly v měsíci červnu, prosinci a v červnu následujícího roku.

Ve školním roce 2021/2022 konalo závěrečnou zkoušku v řádném termínu celkem 930 žáků, přitom z tohoto počtu uspělo 810 žáků (87,10 %). Celkem 80 žáků konalo závěrečné zkoušky v náhradním termínu, uspělo 53 (66,25 %) a v opravném termínu celkem 117 žáků, uspělo 72 (61,54 %).

Educa MyJob Liberec 2021

Patnáctý ročník veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí Educa MyJob Liberec přišel s novou koncepcí nazvanou Educa Week. Od 11. do 17. října čekal na zájemce na různých místech krajské metropole týden specializovaný na vzdělávání, pracovní trh a informace. Určen byl úplně pro každého - od těch nejmenších dětí až po dospělé. Samotný Educa Week se rozdělil na čtyři části.

První z nich byla **Educa Expo**, dříve standardní veletrh Educa MyJob Liberec. Uskutečnila se od 14. do 16. října v Home Credit Areně a nabídla obvyklé představení škol a firem, pestrý doprovodný program nebo třeba odbornou konferenci na téma lidských zdrojů. Educa Expo se opět těšila velké návštěvnosti a za tři dny svého konání přivítala přes 16 tisíc návštěvníků. **Educa Kids** přinesla zábavu pro celé rodiny se zaměřením na menší děti, pro které byly připraveny různé vzdělávací programy a přednášky v několika libereckých organizacích – Krajském úřadu Libereckého kraje, Krajské vědecké knihovně, Zoologické zahradě, Severočeském muzeu či Oblastní galerii. V rámci konceptu **Educa Visit** mohli zájemci navštívit vybrané podniky z regionu, aby si lépe představili jejich fungování a následně uplatnění žáků a studentů nejrůznějších oborů. Nechyběla **Educa Online**, která vznikla v roce 2020 kvůli nemožnosti uskutečnit veletrh prezenční formou. Tato online sekce věnovaná virtuálním vizitkám škol i dalšímu doprovodnému programu byla k dispozici až do 1. března 2022.

⁸ Závěrečné zkoušky probíhaly na základě školského zákona a podle vyhlášky č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem.

Educa Expo je ze strany Libereckého kraje podporována dotací určenou základním školám pro zaplacení dopravy mimolibereckých žáků osmých a devátých tříd na veletrh. Liberecký kraj stejným způsobem finančně podporuje i další dvě burzy středních škol, které se konají v České Lípě a Semilech.

Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní programy pro žáky středních škol jsou realizovány napříč celou Českou republikou, v Libereckém kraji už od roku 2010. Stipendia jsou vyplácena žákům středních škol těch oborů vzdělání, jejichž absolventi jsou neúspěšně poptáváni trhem práce a jimž pro dlouhodobý nezájem ze strany žáků hrozí zánik. Ve školním roce 2021/2022 bylo do stipendijního programu zahrnuto celkem **27 oborů**, z toho 25 tříletých řemeslných učebních a 2 čtyřleté maturitní obory.

Tabulka 3.3.7 Počet žáků vzdělávajících se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělání

	Podpora od šk.roku	Kód KKOV	Název oboru	Školní rok		
				2019/2020	2020/2021	2021/2022
1.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	16	23	31
2.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud	131	129	147
3.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář – slaboproud	193	194	178
4.	2020/2021	26-52-H/01	Elektromechanik pro zařízení a přístroje	69	67	70
5.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér	107	139	143
6.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik	43	43	37
7.	2020/2021	23-55-H/02	Karosář	12	16	13
8.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř	0	0	0
9.	2020/2021	31-58-H/01	Krejčí	23	29	30
10.	2020/2021	41-56-H/01	Lesní mechanizátor	31	29	24
11.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník	14	23	12
12.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař	160	127	96
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů	101	90	71
14.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel	122	118	115
15.	2020/2021	29-53-H/01	Pekař	38	40	37
16.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář	7	10	10
17.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla	68	69	68
18.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik	134	136	154
19.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	3	0	6
20.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	9	6	6
21.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař	32	32	44
22.	2020/2021	28-63-H/01	Výrobce bižuterie a dekorativních předmětů	27	24	26
23.	2020/2021	41-52-H/01	Zahradník	20	15	24
24.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník	45	52	58
25.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	98	100	110
26.	2020/2021	82-51-H/03	Zlatník a klenotník	36	36	30
27.	2020/2021	41-57-H/01	Zpracovatel dřeva	4	6	10
CELKEM žáků v podporovaných oborech, bez ohledu na rok počátku podpory				1543	1553	1550

Zdroj: Výkazy MŠMT o střední škole k 30. 9. daného školního roku. Data vždy zahrnují i absolventy z předchozího šk. roku.

Stipendijního programu Libereckého kraje se účastní **čtrnáct středních škol**.

- *Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola a Střední odborná škola, Česká Lípa, příspěvková organizace*
- *Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace*
- *Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace*
- *Střední škola, Semily, příspěvková organizace*
- *Střední průmyslová škola technická, Jablonec nad Nisou, Belgická 4852, příspěvková organizace*
- *Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace*
- *Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace*
- *Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace*
- *Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Smetanovo zátiší 470, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace*
- *Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace*
- *Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace*

Ve školách zapojených do stipendijního programu mohou žáci v podporovaných oborech získat v případě splnění podmínek dva druhy stipendií – motivační a prospěchové. Motivační stipendium je vypláceno měsíčně ve výši 500 Kč při splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální míra absence 25 %, žák neopakuje ročník, věk do 26 let. Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně při splnění daných podmínek, jeho výše je pro příslušný ročník diferencovaná. V 1. ročníku činí 1.000 Kč, ve 2. ročníku 2.000 Kč, ve 3. ročníku 3.000 Kč a u maturitních oborů ve 4. ročníku 4.000 Kč.

Tabulka 3.3.8 Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Rok	2010 +2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vyplaceno v tis. Kč	476,40	900,30	1 466,25	1 883,85	2 041,60	2 287,62	2 367,33	2 446,98	2 686,85	2 393,43	3 461,05

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

V rozpočtu Libereckého kraje byla **na stipendia v roce 2021** vyčleněna částka 4.500.000 Kč a vyplaceno bylo **celkem 3.461.048 Kč**. Výše finančních prostředků vynakládaných na stipendia postupně narůstá v závislosti na zvyšujícím se počtu podporovaných oborů a počtu žáků, kteří podporované obory studují.

Realizace stipendijního programu pro žáky středních škol je v souladu s **DZ LK 2020–2024**, neboť napomáhá stabilizovat a zvyšovat počty žáků především v oborech s výučním listem, jejichž absolventů je na trhu práce nedostatek. Podporovány byly rovněž tradiční řemeslné obory s výučním listem.

Spolupráce se zaměstnavateli a Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje

V rámci stipendijního programu bylo možné se ve školním roce 2021/2022 vzdělávat v některém ze tří oborů, na jejichž podpoře se finančně podílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. Z oblasti zemědělství se jedná o obory **Zemědělec–farmář** a **Agropodnikání**, které podporuje Regionální agrární rada Libereckého kraje. Dalším oborem je **Technologie silikátů** podpořená Nadací PRECIOSA.

Zvyšování podílu zaměstnavatelů na finančním zajištění stipendijního programu je jedním z opatření navrhaných pro oblast středního vzdělávání v **DZ LK 2020–2024**. I nadále zůstává prioritou Libereckého kraje zvyšovat počet zaměstnavatelů zapojených do programu, a tím snižovat finanční zátěž krajského rozpočtu při současném navyšování počtu podporovaných oborů.

Také cíl DZ LK 2020–2024 *upravovat skladbu oborů středního vzdělávání v souladu s požadavky trhu práce* je naplňován. Kraj jako zřizovatel dbá na to, aby byly vytvářeny podmínky pro propustnost oborů vzdělání. Nový obor vzdělání lze zapsat do rejstříku škol a školských zařízení pouze tehdy, když odpovídá předpokládaným dlouhodobým potřebám trhu práce. Stanovený cíl byl naplněn i prostřednictvím *dalšího vzdělávání a stáží pedagogů*, jimž se věnoval projekt **NAKAP LK II**. V rámci jeho aktivit si 8 středních a vyšších odborných škol vybralo podaktivitu stáže pedagogů SŠ/VOŠ u zaměstnavatelů, přičemž ve školním roce 2021/2022 ji realizovaly tři školy v Libereckém kraji. Podaktivitu personální podpora – koordinátor spolupráce školy a zaměstnavatele si zvolilo 9 středních a vyšších odborných škol a ve školním roce 2021/2022 ji začalo realizovat celkem pět škol v kraji.

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje přispívá k vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Je strategickým partnerstvím šesti subjektů (Liberecký kraj, Úřad práce, Krajská hospodářská komora Liberec, Regionální rada Českomoravské komory odborových svazů, Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje a Technická univerzita v Liberci) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti. Jeho hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim pomůže při hledání nového zaměstnání. Celková koncepce tkví v nastavení efektivní spolupráce veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Činnost Paktu zaměstnanosti podporuje Liberecký kraj částkou 200.000 Kč ročně, kterou poskytuje Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje z. s., realizátorovi projektu.

Další aktivity ve středním vzdělávání

V oblasti **polytechnického vzdělávání** bylo ve školním roce 2021/2022 díky projektu NAKAP LK II zrealizováno celkem 297 projektových dnů pořádaných ve 24 středních školách pro žáky ZŠ. Jedná se o stěžejní podporu spolupráce škol formou sdílení učeben, dílen nebo laboratoří SŠ pro povinnou výuku žáků ZŠ. Dále se pravidelně konaly volnočasové aktivity pro žáky SŠ. Zapojeno bylo 16 škol, které nabídly výběr z celkem 39 polytechnicky zaměřených aktivit. Ty navazují na školní vzdělávací program, rozšiřují probírané učivo, slouží k hlubšímu pochopení látky a k jejímu praktickému vyzkoušení.

Ke sdílení zkušeností mezi pedagogy ZŠ a SŠ docházelo na metodických centrech na podporu polytechnického vzdělávání. Ve školním roce 2021/2022 se uskutečnila tři metodická centra, z nichž jedno bylo zaměřeno přímo na učitele SŠ. Žáci SŠ ve školním roce 2021/2022 sami bádali a odhalovali přírodní zákonitosti na 36 dnech určených středoškolákům, na podporu polytechnického vzdělávání je ve svých prostorách pořádala iQLANDIA, o.p.s. SŠ si vybíraly z celkem 9 nabízených výukových programů, témata odpovídala RVP.

Na Technické univerzitě v Liberci se ve školním roce 2021/2022 uskutečnilo celkem 43 projektových dnů pro žáky SŠ (nabízeno bylo celkem 19 typů projektových dnů). Jednalo se o rozvoj spolupráce formou sdílení učeben a laboratoří VŠ pro povinnou výuku žáků SŠ zaměřenou na polytechnické vzdělávání. Do této aktivity se zapojily všechny fakulty Technické univerzity v Liberci.

Projekt NAKAP LK II měl za cíl také **rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti** žáků ve středním vzdělávání, zlepšení spolupráce škol a knihoven a rozvoj klíčových kompetencí žáků dle RVP. Hlavním cílem bylo vytvoření podpory pedagogických pracovníků v práci s žáky a zvýšení motivace žáků k oběma gramotnostem. Ve školním roce 2021/2022 bylo zrealizováno na podporu čtenářské gramotnosti celkem 7 metodických center (z toho tři pro pedagogy SŠ) a jedna konference a na podporu matematické gramotnosti 4 metodická centra (včetně jednoho mimořádného).

Za pomoci těchto aktivit byly naplňovány další cíle a opatření **DZ LK 2020–2024**, například *zvyšovat uplatnitelnost a flexibilitu absolventů na trhu práce, podporovat technické, přírodovědné a polytechnické vzdělávání a podporovat klíčové kompetence např. k učení, komunikativní apod.*

Také další z cílů DZ LK 2020–2024 *snižovat předčasné odchody ze vzdělávání* se dařilo realizovat díky projektu NAKAP LK II. Pod aktivitou prevence předčasných odchodů ze vzdělávání proběhly ve školním roce 2021/2022 ve 14 středních školách harmonizační akce pro nové žáky. Celkem 1457 žáků z 65 tříd se zúčastnilo výjezdní nebo celodenní akce zaměřené na seznámení a adaptaci na nový kolektiv. V rámci projektu vznikla ve školách speciální pozice metodika prevence předčasných odchodů ze vzdělávání. V kraji tak začalo působit celkem 28 metodiků. Ti s více než 200 vybranými žáky, ohroženými předčasným odchodem ze vzdělávání odpracovali 1220 hodin. Formou individuálních či skupinových sezení s nimi řešili problémy a snažili se je začlenit do kolektivu a namotivovat je ke studiu. Tato aktivita dosud není systémovým řešením hrazeným ze státního rozpočtu, je financována z projektu a v červnu 2023 bude ukončena.

3.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2021/2022 bylo v rejstříku škol a školských zařízení v Libereckém kraji zapsáno 6 vyšších odborných škol. Aktivně působilo **5 vyšších odborných škol**. Všechny byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy.⁹

Vyšší odborné školy ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo celkem **259 studentů**, tj. o 35 studentů víc než v roce minulém. Celkový počet studentů se tak zvýšil už druhým rokem po sobě. Přesto zůstávají počty studentů v tomto segmentu vzdělávání nízké.

Tabulka 3.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve VOŠ

		2019/2020	2020/2021	2021/2022
Počet škol		6	6	6
Počet studentů	denní forma	174	194	238
	ostatní formy	25	30	21
	Celkem	199	224	259

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

Ve školním roce 2021/2022 se v denní formě vzdělávalo 238 studentů, tj. o 44 studentů více než v roce předchozím a zároveň poklesl počet studentů v ostatních formách vzdělávání z 30 na 21. Ostatní formy vzdělávání nabízely dvě vyšší odborné školy, jde o formu kombinovanou.

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely celkem 7 aktivních vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů vzdělání. Nejvyšší počet studentů ve školním roce 2021/2022 vykazovala tradičně skupina Ekonomika a administrativa, a to 110 studentů. Meziročně došlo k nárůstu o 18 studentů.

K významnému nárůstu došlo také ve Zdravotnictví (o 28 studentů), ostatní dvě skupiny zaznamenaly pokles, a to celkově o 11 studentů.

Tabulka 3.4.2 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů		2019/2020	2020/2021	2021/2022
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	18	22	14
53	Zdravotnictví	56	62	90
63	Ekonomika a administrativa	86	92	110
82	Umění a užité umění	39	48	45
Celkový počet studentů ve všech formách vzdělávání		199	224	259

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

V prvních ročnících vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2021/2022 vzdělávalo 132 studentů, což představovalo nárůst o 21 studentů oproti předchozímu školnímu roku. V tabulce je rozlišen celkový počet studentů v prvních ročnících a počet nově přijatých studentů. Z toho je zřejmé, že někteří studenti se vzdělávají v prvním ročníku opakovaně. Ve školním roce 2021/2022 se jednalo o 7 studentů.

Počty přijatých studentů mírně narůstají, v porovnání se školním rokem 2019/2020 se zvýšily o 38, což je v tomto segmentu pozitivní trend. Největší zájem o studium zaznamenaly stejně jako v předchozích letech obory Ekonomika a administrativa (63 uchazečů) a k nárůstu došlo také ve skupině oborů Zdravotnictví.

⁹ Počet vyšších odborných škol v kraji se nezměnil a zůstává na šesti. Aktivně ale nepůsobí VOŠ při Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace. Už čtvrtým rokem nepřijala studenty ke vzdělávání kvůli malému zájmu ze strany uchazečů. Škola má však VOŠ stále zapsanu jako svou součást.

Tabulka 3.4.3 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol a počet nově přijatých studentů dle jednotlivých skupin (všechny formy)

Skupiny oborů		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		celkem	noví	celkem	noví	celkem	noví
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	15	15	13	13	0	0
53	Zdravotnictví	25	25	26	25	54	53
63	Ekonomika a administrativa	41	36	49	45	63	57
82	Umění a užité umění	13	12	23	21	15	15
Celkový počet studentů		111	94	88	111	132	125

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

Vyšší odborné vzdělávání ve školním roce 2021/2022 úspěšně absolvovalo 33 studentů, což představuje oproti předchozímu školnímu roku pokles o 7 studentů. Nejvyšší počet absolventů zaznamenaly skupiny oborů Ekonomika a administrativa a Zdravotnictví, a to 10, resp. 14 absolventů.

Tabulka 3.4.5 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2019/2020	2020/2021	2021/2022
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	0	1	2
53	Zdravotnictví	13	14	14
63	Ekonomika a administrativa	13	17	10
82	Umění a užité umění	7	8	7
Celkový počet studentů ve všech formách vzdělávání		35	40	33

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

I segment vyššího odborného školství byl ve školním roce 2021/2022 ovlivněn ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Přijímání do VOŠ bylo upraveno zákonem LU¹⁰.

Cíl **DZ LK 2020–2024** podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností na trhu práce se kraj jako zřizovatel bude snažit naplňovat i nadále podporou technicky zaměřených oborů a oborů unikátních. S ohledem na omezené množství nabízených oborů budou tato opatření směřovat téměř do všech oborů vyššího odborného vzdělávání v Libereckém kraji. Úzká spolupráce se zaměstnavateli v Libereckém kraji je podporována dlouhodobě.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě spíše stagnuje. Také ve školním roce 2021/2022 nebyl například opakovaně otevřen obor 82-41-/N13 Tvorba uměleckého skla ve Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace. Od 1. 9. 2020 se nabídka rozšířila o obor ze skupiny Zdravotnictví, a to 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant, který je zapsán ve Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnické, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, a od školního roku 2021/2022 byli přijati noví studenti.

Opatření uvedená v DZ ČR 2019-2023 si kladou za cíl inovace v nových akreditovaných vzdělávacích programech, rozšíření nabídky programů vyššího odborného vzdělávání a pokračování v diskusi o prostupnosti mezi vyšším odborným vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním, včetně propojení procesu

¹⁰ Uchazeči mohli být přijati a zařazeni podle § 95 školského zákona i do probíhajícího 1. ročníku, doklady prokazující získání předchozího vzdělání nebo splnění přijímacích kritérií podle § 94 odst. 3 písm. a) nebo c) školského zákona čestným prohlášením. Uchazečům mohl být po dobu nezbytně nutnou zčásti nebo zcela nahrazen vzdělávací obsah akreditovaného vzdělávacího programu.

akreditace programů vyššího odborného vzdělávání se zápisem do školského rejstříku. Tyto cíle jsou stanoveny na období 2019–2023, k jejich naplnění ale zatím nedošlo. Stejně tak dosud nedošlo k naplnění opatření modulového systému výuky, s nímž se počítalo už v roce 2020. Cílem byla podpora modernizace metod hodnocení studentů tak, aby byly v souladu s metodami vzdělávání.

3.5 Vzdělávání žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP prostupuje všemi úrovněmi vzdělávacího systému. Tito žáci se vzdělávají buď **za pomoci podpůrných opatření v běžných školách, nebo ve speciálních školách**. Forma vzdělávání je zvolená na základě doporučení ŠPZ po posouzení individuálních vzdělávacích potřeb dítěte/žáka.

Liberecký kraj zřizuje školy, kde se vzdělávají děti a žáci s vadami řeči, sluchu, tělesným i mentálním postižením, kombinovanými vadami či autismem. V těchto školách se vzdělávání uskutečňuje ve třídách se sníženým počtem dětí/žáků a školy intenzivně spolupracují se ŠPZ.

V běžné škole poskytují odbornou péči dětem, žákům, studentům, zákonným zástupcům a pedagogům školní metodici prevence, výchovní poradci, školní speciální pedagogové a školní psychologové.

Následující tabulky uvádějí počty dětí se zdravotním postižením (dále jen „ZP“) v jednotlivých segmentech vzdělávání v Libereckém kraji.

V předškolním vzdělávání počet dětí se ZP ve speciálních třídách klesl o 11. Oproti tomu počet dětí se ZP v běžných třídách vzrostl o 19. Data poukazují na **pozitivní vývoj inkluze**, protože pokles ve speciálních třídách a nárůst v běžných třídách je patrný už od školního roku 2019/2020.

Tabulka 3.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	9	9	8	10	14	14
Sluchové postižení	11	5	8	7	7	9
Zrakové postižení	6	3	6	9	11	11
Vady řeči	226	36	212	39	180	42
Tělesné postižení	14	11	12	16	13	13
S více vadami	55	13	45	17	36	13
Vývojové poruchy učení	4	12	2	5	4	11
Vývojové poruchy chování	14	17	16	16	21	19
Autismus	23	13	29	19	41	25
Celkem podle postižení	362	119	338	138	327	157
Bez rozlišení postižení ve ST	1	-	1	-	1	-
Celkem ve speciálních třídách	363	-	339	-	328	-

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

V základních školách vzrostl počet žáků se ZP ve speciálních třídách o 93, naopak v běžných třídách klesl o 80 žáků. Pozitivní z hlediska inkluze tak bylo meziroční srovnání v předchozích letech.

Tabulka 3.5.2 Žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	929	184	893	195	958	209
Sluchové postižení	16	26	23	28	26	33
Zrakové postižení	2	48	1	51	2	42
Vady řeči	133	328	119	356	136	386
Tělesné postižení	13	44	12	42	7	49
S více vadami	402	107	335	93	311	88
Vývojové poruchy učení	99	2133	98	2182	110	2022
Vývojové poruchy chování	43	604	51	630	61	648
Autismus	53	68	112	84	128	104
Celkem podle postižení	1690	3542	1644	3661	1739	3581
Bez rozlišení postižení ve ST	8	-	7	-	5	-
Celkem ve speciálních třídách	1698	-	1651	-	1744	-

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Ve středních školách byl zaznamenán ve speciálních třídách pokles o 11 žáků se ZP a v běžných třídách pokles o 5 žáků. Ve vyšším odborném vzdělávání nebyl evidován žádný student se SVP.

Tabulka 3.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	160	33	168	24	153	15
Sluchové postižení	0	15	0	14	0	17
Zrakové postižení	2	6	2	5	2	8
Vady řeči	8	19	6	17	8	15
Tělesné postižení	3	15	3	12	2	12
S více vadami	45	12	43	13	43	9
Vývojové poruchy učení	31	296	31	256	30	249
Vývojové poruchy chování	29	32	29	41	27	51
Autismus	4	14	12	18	18	19
Celkem podle postižení	282	442	294	400	283	395

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Z níže uvedených dat vyplývá, že meziročně došlo k poklesu počtu dětí a žáků se SVP. Od školního roku 2019/2020 jejich počet klesl o 272. S největší pravděpodobností se i v tomto případě jedná spíše o výkyv způsobený pandemií covidu-19, ne o dlouhodobý trend. Ještě loni totiž řada dat z posledních třech let ukazovala na vzestupnou tendenci v počtu dětí a žáků se SVP.

Tabulka 3.5.4 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

Školní rok	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Děti a žáků v LK celkem	72212	72573	73129
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	8124	8082	7852
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	6437	6475	6482
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	2334	2276	2349
se zdravotním postižením v běžných třídách	4103	4199	4133
děti a žáci bez zdravotního postižení	65775	66098	66647
Děti a žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb	64088	64491	65277

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 3.5.5 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

Školní rok	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Mateřské školy – děti celkem	15228	14962	15195
Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	832	798	757
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	481	476	484
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	362	338	327
se zdravotním postižením v běžných třídách	119	138	157

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 3.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

Školní rok	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Základní školy – žáci celkem	41574	41688	41652
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	6406	6492	6340
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	5232	5305	5320
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	1690	1644	1739
se zdravotním postižením v běžných třídách	3542	3661	3581

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 3.5.7 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

Školní rok	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15410	15923	16282
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	886	792	755
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9 ŠZ)	724	694	678
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	282	294	283
se zdravotním postižením v běžných třídách	442	400	395

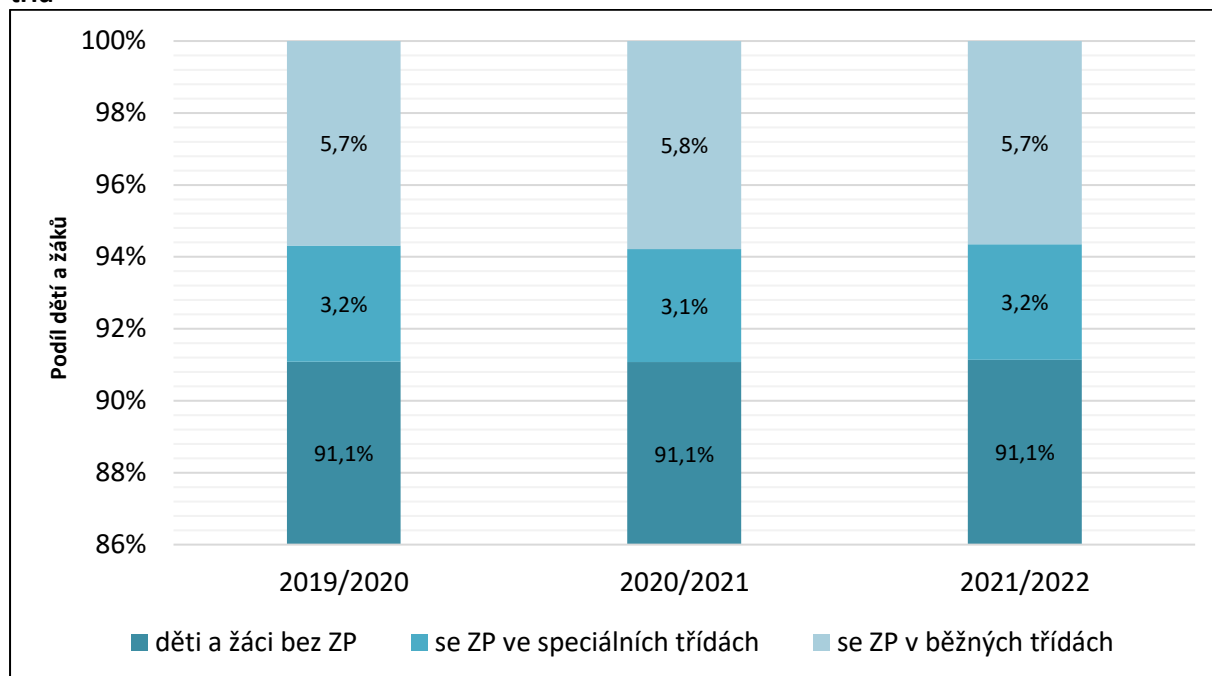
Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

V běžných třídách se ve školním roce 2021/2022 vzdělávalo **5,7 % dětí a žáků se ZP** z celkového počtu žáků v běžných třídách.

Ve speciálních třídách se vzdělávalo **3,2 % dětí a žáků** z celkového počtu dětí a žáků.

Níže uvedený graf 3.5.8 ukazuje, že mezi školními roky 2020/2021 a 2021/2022 nepatrně klesla tendence vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením v běžných třídách. Procentuální počet dětí a žáků bez ZP zůstává od školního roku 2019/2020 na 91,1 %.

Graf 3.5.8 Děti a žáci se zdravotním postižením (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2021/2022 se školy vzdělávající děti a žáky se SVP také potýkaly s pokračující pandemií covidu-19 a ve druhém pololetí s přílivem ukrajinských dětí a žáků se SVP.

Liberecký kraj podporoval ve školním roce 2021/2022 vzdělávání dětí a žáků se SVP i formou projektů. Projekt **NAKAP LK II** umožnil sestavení týmu odborníků z oblasti vzdělávání žáků se SVP v podobě platformy pro rovné příležitosti ve vzdělávání. Ta se scházela pravidelně 4x ročně, aby její členové navzájem sdíleli informace ze svých organizací a diskutovali o aktuálních tématech. Ve školním roce 2021/2022 proběhla setkání zaměřená na distanční výuku, předčasné odchody ze vzdělávání, spolupráci mezi zapojenými organizacemi a seznámení se s metodou storytellingu jako interaktivního vzdělávacího nástroje.

Pokud jde o vyhodnocení cílů **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že byla naplňována obě opatření vztahující se k tomuto segmentu, jednak *rozvíjet personální, materiální a technické podmínky středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se SVP* a také *podporovat spolupráci středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se SVP se základními školami, a to zejména ve vztahu ke snižování předčasných odchodů ze vzdělávání*.

Nadále byl podporován rozvoj středních škol vzdělávajících žáky se SVP, a to zejména ve studijních oborech C, E a J. Typickým příkladem je Střední odborná škola, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace, která se přímo specializuje na vzdělávání těchto žáků a jejich uplatnitelnost na trhu práce.

Zmíněná škola se zaměřuje na poskytování speciálně pedagogické péče v oblasti středního a středního odborného vzdělávání. Nabízí vzdělání v řadě tradičních řemeslných oborů a ve specifických oborech vhodných pro žáky a žákyně s kombinovaným znevýhodněním. V oblasti polytechniky byla škola, coby partner projektu NAKAP LK II., zapojena také do projektových dnů pro žáky ZŠ pořádaných SŠ a realizovala volnočasové aktivity v oblasti polytechnického vzdělávání žáků SŠ.

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Zkvalitnění péče o nadané žáky v Libereckém kraji je součástí projektu **NAKAP LK II**. Aktivita podporuje **zvyšování kompetencí pedagogů** díky přímému **působení metodiček nadání**. Ty organizují vzdělávací akce a současně ve školách vyhledávají nadané a mimořádně nadané, přímo v terénu tak dochází k předávání znalostí a dovedností, koučinku a mentoringu. Ve školním roce 2021/2022 probíhaly tyto aktivity kvůli mírnějším nebo nulovým protiepidemickým opatřením častěji, byť v některých případech ještě i distanční formou.

Intenzivnější spolupráce (působení v rámci vícero ročníků dané školy) byla navázána se čtyřmi ZŠ v Liberci, s jednou v Janově nad Nisou a s 15 školami na Českolipsku a Novoborsku. Šest dalších škol z Liberecka a Jablonecka využilo pouze nabídky pozorování, vyhledání nadaných a mimořádně nadaných žáků a následných konzultací bez proškolení.

Ve školním roce 2021/2022 se projevily výsledky úzké spolupráce s PPP Liberec, díky sdílení informací využily podpory metodičky nejen rodiče, ale i jednotlivé učitelky. O nabídce aktivit se mohla odborná veřejnost dozvědět především z facebookové skupiny Učíme v Libereckém kraji nebo na poradách výchovných poradců. V tomto roce pokračovala také spolupráce PPP Česká Lípa se Spolkem pro rozvoj nadání dětí, z. s., který umožňuje pravidelná setkávání nad zajímavými vzdělávacími tématy.

V rámci projektu byla ve spolupráci se ZŠ 5. května v Liberci nabídnuta rodičům zkušební série přírodovědných workshopů pod vedením lektora-učitele dobrovolníka pro nadané děti 4. až 6. ročníků ZŠ z celého kraje. Do Liberce přilákala dokonce žáky z Mimoně nebo České Lípy. S otázkami se na metodičky nadání obraceli jednotlivě také zástupci ze středních škol a víceletých gymnázií. Do budoucna vzhledem k osvětě tak lze očekávat zvýšení zájmu o segment vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků.

Další formou podpory vzdělávání nadaných žáků je **organizace soutěží a přehlídek** v zájmovém vzdělávání. Liberecký kraj byl realizátorem projektu „Okresní a krajská kola soutěží v Libereckém kraji v roce 2022“, do kterého se ve školním roce 2021/2022 v prezenční formě zapojilo v různých věkových kategoriích v okresních a krajských kolech **více jak 10 000 žáků základních a středních škol**. Projekt byl podpořen ze státního rozpočtu částkou 1.700.000 Kč a Liberecký kraj se na jeho spolufinancování podílel částkou 260.000 Kč.

Uskutečnilo se 20 vědomostních, jedna umělecká a 18 sportovních soutěží. Partnery projektu byly tři domy dětí a mládeže, jedno středisko volného času dětí a mládeže, Krajská a okresní rady Asociace školních sportovních klubů ČR Libereckého kraje, Základní umělecká škola v Turnově, Mensa ČR, Severočeské muzeum v Liberci a Technická univerzita v Liberci. Na průběhu a vyhodnocení soutěží se podíleli pedagogové středních a základních škol a rovněž pedagogové TUL.

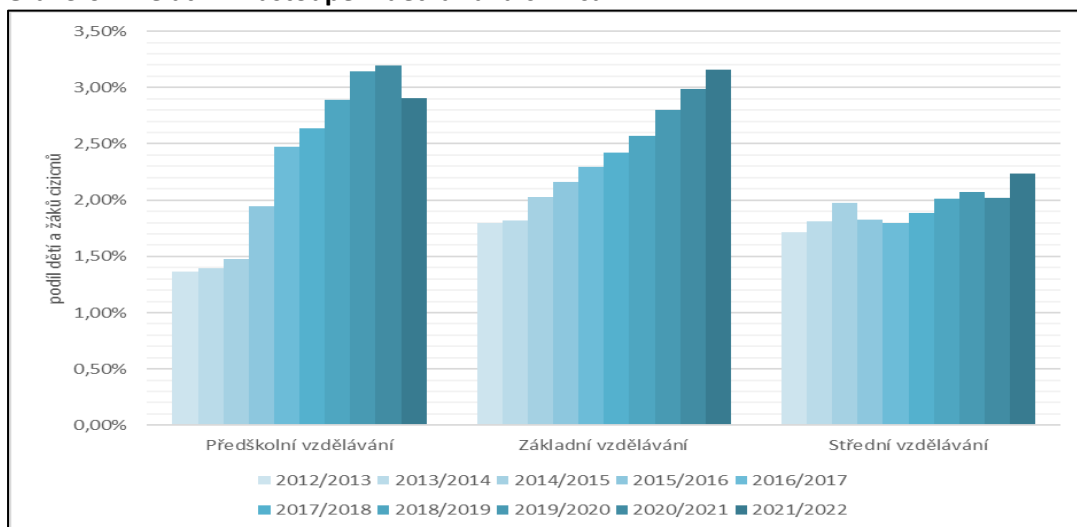
Liberecký kraj dále podpořil částkou 80.000 Kč celostátní kolo Geologické olympiády, která se ve školním roce 2021/2022 konala v Českém ráji a pořadatelem byla Technická univerzita v Liberci. Za výsledky v ústředních kolech soutěží 2021/2022 ocenil Liberecký kraj v listopadu 2022 celkem 68 žáků základních a středních škol finančním darem.

Mezi další projekty zaměřené na podporu talentovaných dětí a mládeže v přírodních vědách a současně spolufinancované Libereckým krajem patřila Dětská univerzita 2021/2022 (500.000 Kč), kterou realizuje TUL, a Podpora vzdělávání mládeže (800.000 Kč), již má na starosti iQLANDIA, o.p.s. v Liberci.

3.6 Vzdělávání cizinců

Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahují na občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území ČR pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se týká také cizinců, kteří jsou oprávněni pobývat na území ČR trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a účastníků řízení o udělení mezinárodní ochrany.¹¹

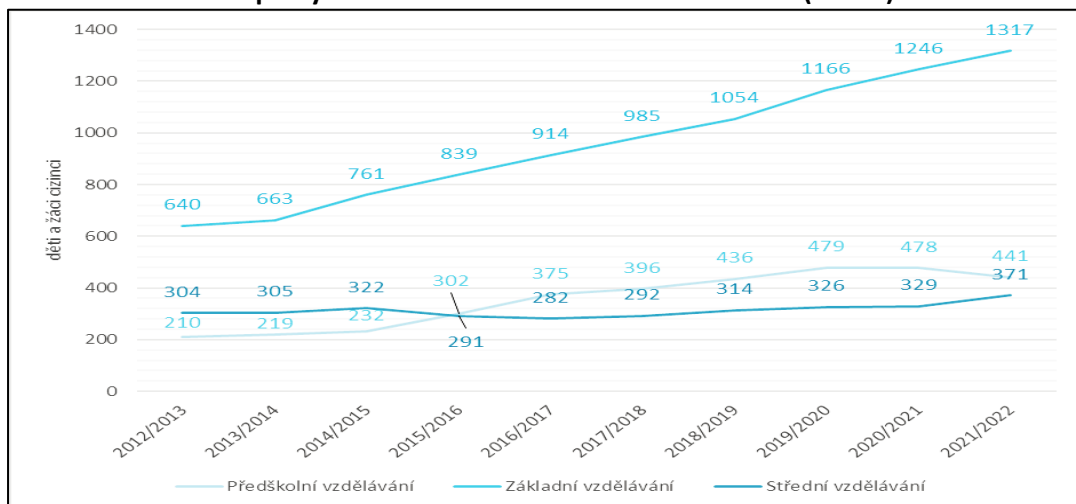
Graf 3.6.1 Relativní zastoupení dětí a žáků cizinců

Zdroj dat: statistické zahajovací výkazy podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání představují děti/žáci cizinci v předškolním vzdělávání 2,90 %, v základním vzdělávání 3,16 % a ve středním vzdělávání 2,24 %. Dlouhodobé směřování je zřejmé: **od školního roku 2014/2015 přibývá dětí cizinců v mateřských školách a žáků cizinců v základních školách.** Lze predikovat, že jde o nezvratný proces, na který musí všechny stupně vzdělávání reagovat. **Údaje jsou k 30. 9. 2021, tedy před invazí vojsk Ruské federace na území Ukrajiny.**

Graf 3.6.2 Absolutní počty dětí a žáků s cizím státním občanstvím (cizinci)

Zdroj dat: zahajovací statistické výkazy podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT.

¹¹ Vzdělávání dětí a žáků cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

Pokud jde o zemi původu dětí a žáků cizinců, stejně jako v ostatních částech republiky jsou nejpočetněji zastoupeny **děti z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu**. Zvláštností v Libereckém kraji je početná komunita s mongolskou státní příslušností na Českolipsku.

Tabulka 3.6.3 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání

Stupeň vzdělávání	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Bulharsko	16	15	11	39	38	34	6	12	8
Kazachstán	0	0	1	8	7	6	7	4	6
Moldavsko	16	11	15	52	48	48	8	10	5
Mongolsko	106	127	103	182	247	262	25	28	42
Německo	3	2	1	5	5	4	5	0	2
Polsko	6	10	8	21	24	23	4	7	7
Rumunsko	9	13	8	27	30	30	4	3	2
Rusko	12	12	12	24	23	26	18	13	10
Slovensko	60	54	50	238	223	230	55	57	67
Ukrajina	120	105	105	341	356	393	129	130	140
Vietnam	103	100	106	152	174	185	47	43	59
Ostatní cizinci	28	29	21	77	71	76	18	22	23
Celkem cizinci	479	478	441	1166	1246	1317	326	329	371

Zdroj dat: zahajovací výkazy S1, M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce

K podpoře začleňování žáků cizinců do vzdělávání byla **novelizována vyhláška č. 48/2005 Sb.**, o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Podle ustanovení § 10 krajský úřad ve spolupráci se zřizovateli a obecními úřady obcí s rozšířenou působností určuje školy, které poskytují bezplatnou jazykovou přípravu žáků cizinců. Jedná se o školy, kde podíl žáků cizinců z celkového počtu žáků činil k 31. březnu předcházejícího školního roku alespoň 5 %. Zároveň v každém obvodu obce s rozšířenou působností musí působit alespoň jedna určená škola. V prvním roce platnosti novely nemusely službu poskytovat všechny školy splňující uvedená kritéria.

K 1. září 2021 byly pro poskytování jazykové přípravy žáků cizinců určeny:

- Základní škola s rozšířenou výukou jazyků, Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace
- Základní škola a Mateřská škola, Hejnice, okres Liberec, příspěvková organizace
- Základní škola Jablonec nad Nisou, 5. května 76, příspěvková organizace
- Základní škola Tanvald, Sportovní 576, příspěvková organizace
- Základní škola Železný Brod, Školní 700, příspěvková organizace
- Základní škola U Lesa Nový Bor, Boženy Němcové 539, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
- Základní škola T. G. Masaryka Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace
- Základní škola Jilemnice, Komenského 288, příspěvková organizace
- Základní škola Turnov, Skálava 600, příspěvková organizace
- Základní škola Dr. Miroslava Tyrše, Česká Lípa, Mánesova 1526, příspěvková organizace
- Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace
- Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace
- Základní škola, Česká Lípa, Školní 2520, příspěvková organizace
- Základní škola, Česká Lípa, Šluknovská 2904, příspěvková organizace

Do začátku uprchlické vlny v důsledku ozbrojeného **konfliktu na území Ukrajiny** byl největší zájem o bezplatnou jazykovou přípravu žáků cizinců v České Lípě a v Liberci. Poté, co začali na území Libereckého kraje přicházet cizinci z Ukrajiny, kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana v souvislosti s uvedeným konfliktem, se výrazně zvýšil zájem o jazykovou přípravu i v místech, kde dosud poskytována nebyla. Někde se otevřely nové jazykové skupiny, jinde řešily školy financování jazykové přípravy a adaptace příchozích žáků cizinců z jiných zdrojů.

K bezplatné jazykové přípravě se může přihlásit žák cizinec, který plní povinnou školní docházku ve škole na území České republiky nejvýše 12 měsíců před podáním žádosti. Jazyková příprava probíhá v určených školách prezenčně, výjimečně distančně, ve skupinách s nejvýše deseti žáky a trvá dle rozhodnutí ředitele školy od 100 do 200 hodin po dobu max. 10 měsíců, a to přednostně v době vyučování.

V souvislosti s uprchlickou vlnou z Ukrajiny začali někteří zřizovatelé škol organizovat pro příchozí žáky cizince adaptační kurzy, jinde je ředitelé škol přijímali k základnímu vzdělávání. LU stanovil další zápis k základnímu vzdělávání v době od 1. června 2022 do 15. července 2022, ke kterému mohl podat přihlášku jen cizinec podle uvedeného zákona.

3.7 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém.

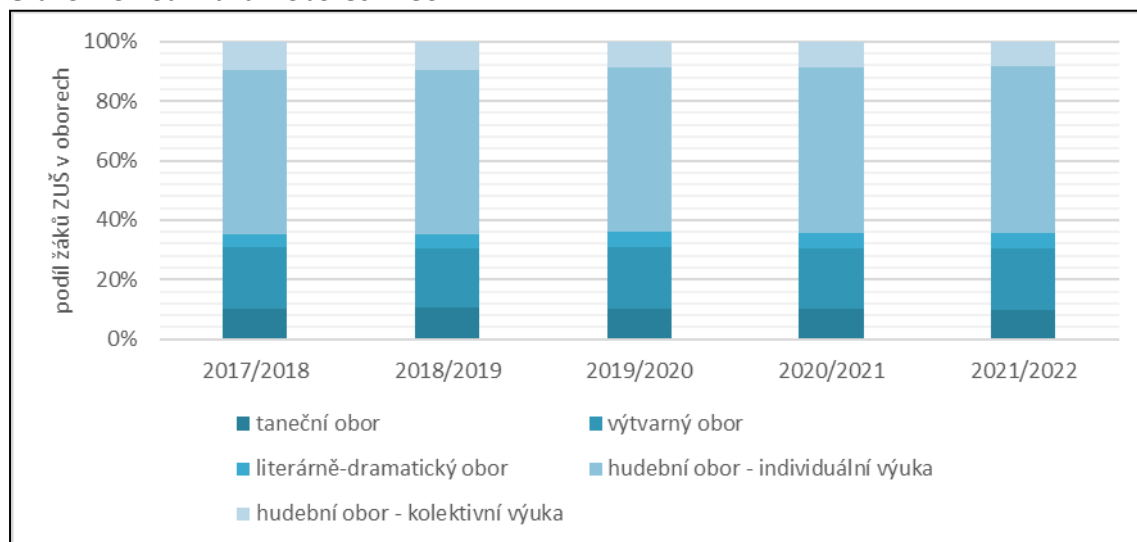
Na území Libereckého kraje působí **21 základních uměleckých škol** (dále jen „ZUŠ“), všechny jsou zřizovány obcemi. Převažují ZUŠ zřízené jako samostatné právnické osoby, pouze 3 (v Liberci v Jabloňové ulici, Hrádku nad Nisou a ve Frýdlantě) jsou organizačně spojeny se základní školou. K 1. 9. 2021 bylo Základní umělecké škole Doksy nově zapsáno pracoviště v Dubé. Přehled ZUŠ včetně všech míst poskytovaného vzdělávání je uveden v tabulce 3.7.1 v příloze.

Počet zapsaných účastníků v základním uměleckém vzdělávání ve školním roce 2021/2022 činil **9 550**. Oproti předchozímu roku se snížil o 46 žáků. Využití celkové kapacity škol se meziročně zvýšilo z 86,9 % na 90,27 %, přestože kapacita základních uměleckých škol v kraji byla k 1. 9. 2021 navýšena o 180. Některé ZUŠ mají kapacitu již řadu let naplněnou (např. v Jilemnici, Jablonci nad Jizerou, Českém Dubu, Turnově, Železném Brodě), jiné mají kapacitu volnou (např. v Lomnici, Frýdlantě). Podrobné údaje jsou uvedeny v tabulce 3.7.2 v příloze.

DZ LK 2020–2024 v kritériích rozvoje umožňuje **nárůst kapacit** stávajících ZUŠ, ovšem v souladu s demografickým vývojem dané věkové kategorie. DZ LK 2020–2024 vychází z DZ ČR 2019–2023, který umožňuje navýšení kapacity ZUŠ tam, kde podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let nepřekračuje 20 %. V Libereckém kraji tvoří tento podíl pouze 17,28 %, jsou zde však velké rozdíly mezi okresy, kdy okres Semily s 30 % vysoce převyšuje ostatní. Ve všech okresech Libereckého kraje s výjimkou okresu Semily je tak dán prostor pro vyrovnání rozdílů v dostupnosti základního uměleckého vzdělávání v rámci kraje, a to především zřízením odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol, nebo navýšením kapacit již zapsaných pracovišť. Podpora dostupnosti základního uměleckého vzdělávání je směřována do menších obcí či socioekonomicky slabých oblastí. V souladu s DZ LK 2020–2024 byly ZUŠ s nízkým podílem kapacit na populaci ve věku 6-18 let vyzvány k podání žádosti o navýšení kapacit, pokud to umožňuje jejich majetkové a personální zajištění.

Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální či skupinovou výukou, následuje výtvarný obor a taneční obor.

Graf 3.7.3 Podíl žáků v oborech ZUŠ

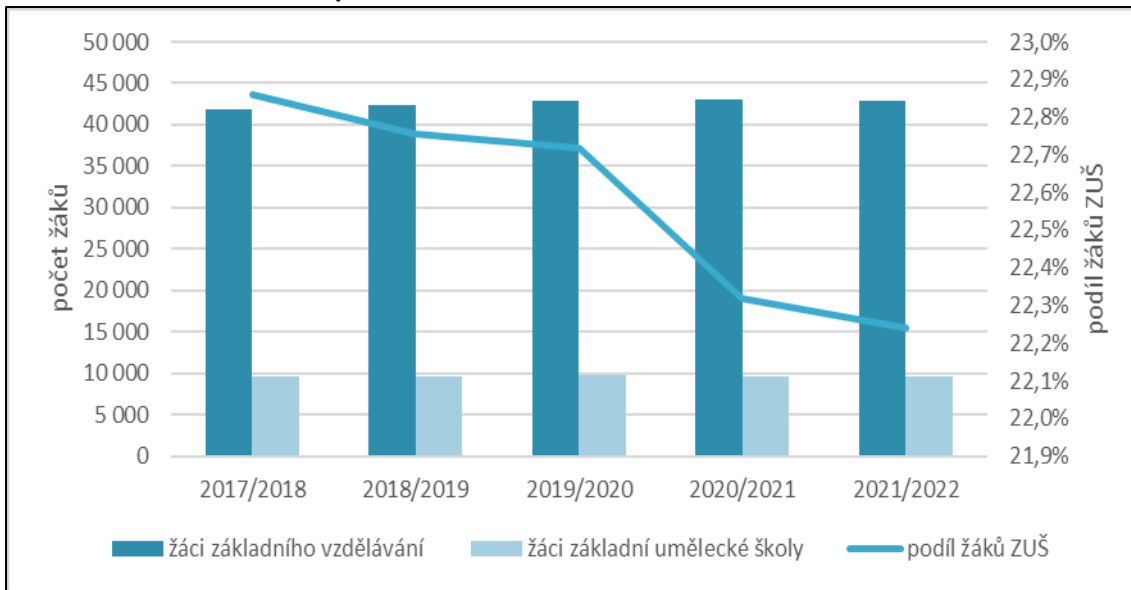

Zdroj dat: zahajovací výkaz S24 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Poznámka: Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

Počty žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, **meziročně mírně poklesly**. Podíl počtu žáků docházejících do ZUŠ vůči počtu všech žáků v základním vzdělávání se snižuje – kapacity ZUŠ se mírně navýšily a přibývá žáků v základním vzdělávání v souvislosti s pozitivním demografickým vývojem v segmentu žáků v základním vzdělávání.

Graf 3.7.4 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3, M8 a S24 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

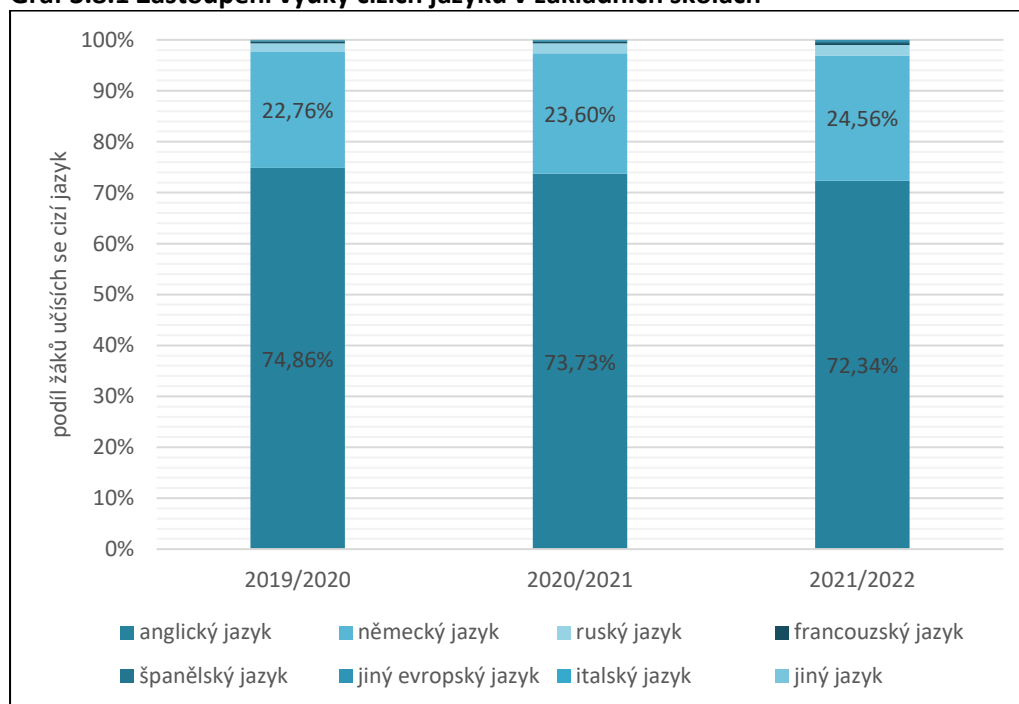
Poznámka: Údaj o žácích v základním vzdělávání zahrnuje žáky základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií.
Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

3.8 Jazykové vzdělávání

Největší objem výuky cizích jazyků se realizuje v základních a středních školách. Hodinová dotace je stanovena v rámcových vzdělávacích programech. Školy si způsob výuky cizích jazyků stanoví ve svých školních vzdělávacích programech. Výuka prvního cizího jazyka v základní škole probíhá povinně od 3. do 9. ročníku a má časovou dotaci 3 hodiny týdně. Další cizí jazyk se do výuky zařazuje nejpozději od 8. ročníku. RVP pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk angličtinu, a to zejména kvůli návaznosti vzdělávacích programů. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji jako první cizí jazyk ne zvolili.

Angličtina je zařazena jako první cizí jazyk v základních školách ve více než **98 procentech** a její podíl dlouhodobě roste, **německý jazyk jako první cizí jazyk v základní škole** s necelými **2 procenty** sleduje opačný trend. Společně pak angličtina a němčina při volbě 1. cizího jazyka zaujímají podíl 99,99 procenta. Nejčastější kombinací prvního cizího jazyka s dalším cizím jazykem v základních školách je anglický a německý jazyk, a to v součtu téměř 97 % (každý žák je započten tolikrát, kolika cizím jazykům se učí). Zastoupení cizích jazyků znázorňuje graf 3.8.1.

Graf 3.8.1 Zastoupení výuky cizích jazyků v základních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

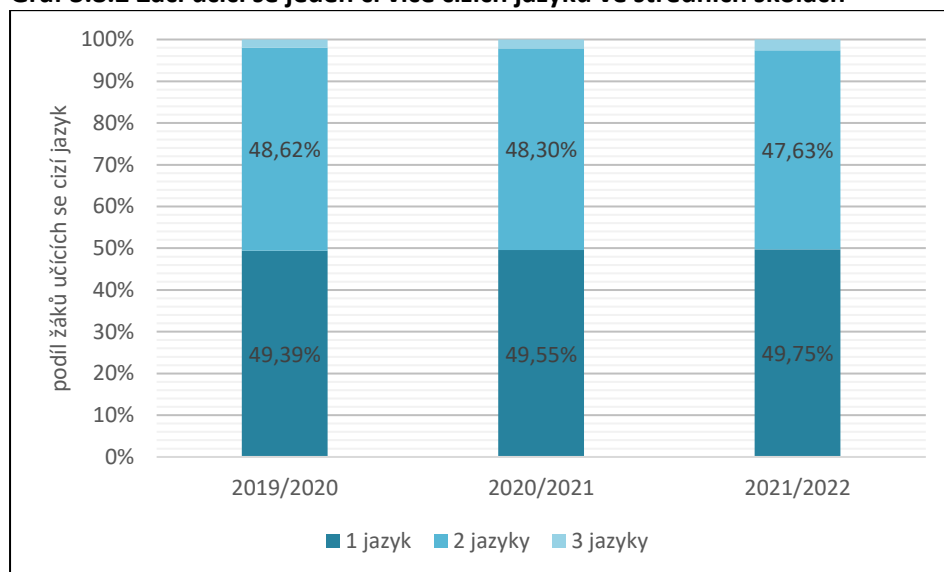
Poznámka: Každý žák je do celku započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malé míře i tři cizí jazyky. Polovina žáků ve středních školách se učí dvěma nebo třemi cizím jazykům (graf 3.8.2).

Preference ve výuce cizích jazyků na středních školách je obdobná jako v základních školách. Nejčastější je volba angličtiny, následuje němčina, s velkým odstupem pak další cizí jazyky. Angličtinu se vyučuje téměř 99 procent žáků středních škol, němčinu 41 procent, třetí v pořadí je francouzština s 6 procenty.

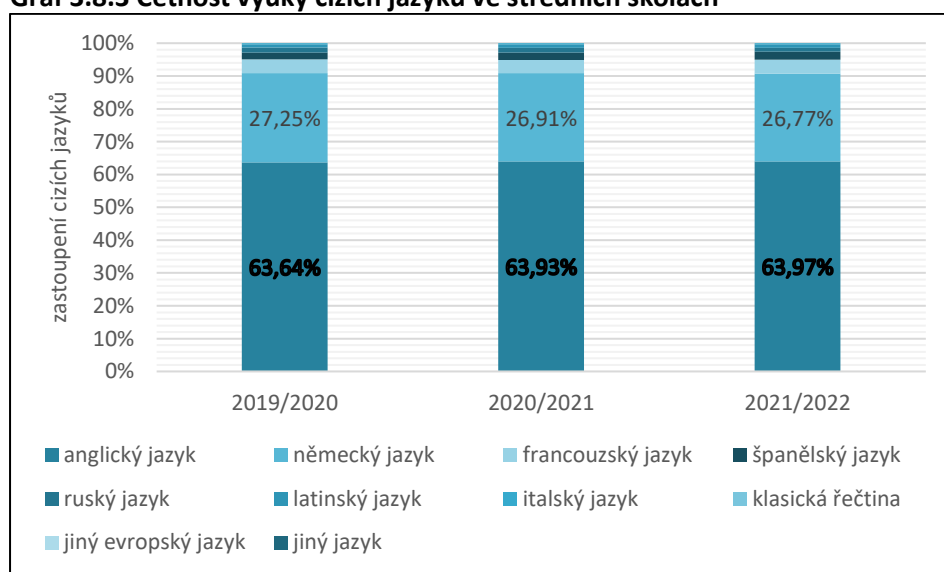
V součtu všech cizích jazyků ve středních školách (každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí) jsou preference obdobné (graf 3.8.3).

Graf 3.8.2 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. v daném školním roce.

Graf 3.8.3 Četnost výuky cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Trend volby angličtiny coby primárního cizího jazyka bude i nadále pokračovat. Výrazné zastoupení německého jazyka je tradiční a pravděpodobně je dáno i geografickou polohou Libereckého kraje, resp. celé České republiky. Významným faktorem je rovněž personální zajištění výuky cizích jazyků.

V Libereckém kraji má podle rejstříku škol a školských zařízení sídlo **jedna jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky**, a to Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace, kterou zřizuje Liberecký kraj. Pražské vzdělávací středisko - jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o., které zřizuje soukromý subjekt, má v rejstříku škol a školských zařízení zapsané pouze místo poskytovaného vzdělání na adrese Tyršova 82/1, Liberec.

Liberecké **krajské pracoviště NPI** nabízelo ve školním roce 2021/2022 jazykové programy zaměřené na výuku anglického a německého jazyka a obecně na jazykovou gramotnost. Celkem proběhlo 18 vzdělávacích programů, ať už na objednávku školy, či centrálně vypsanych. Věnovány byly především metodice výuky cizích jazyků, námětům do výuky, didaktice a rozvoji řečových dovedností. Akce absolvovalo 120 účastníků.

Cíl **DZ LK 2020–2024** *zkvalitňovat jazykovou výuku* je naplňován díky podpoře škol a jejich zapojení v několika projektech. Podpora škol v oblasti zkvalitňování jazykové výuky je hrazena převážně z programu Domu zahraniční spolupráce Erasmus+. Jedná se o podporu zahraniční mobility pro žáky i pedagogické pracovníky. Ve školním roce 2021/2022 této příležitosti využilo 9 středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji.

Střední a vyšší odborné školy jsou také partnery v projektech zaměřených na spolupráci se zahraničními školami, např. Učíme stejně? Výměny zkušeností Visegrádských průmyslových škol (Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace) nebo Fake news in the age of democracy (Gymnázium, Frýdlant, Mládeže 884, příspěvková organizace).

3.9 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Školní družiny a školní kluby působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. Střediska volného času pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působilo **17 středisek volného času**. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje církev Jednota bratrská, jsou všechna ostatní zřizována obcemi. Přehled středisek je uveden v tabulce 3.9.1 v příloze.

Zájmová činnost ve střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 3.9.2.

V rámci kraje se ve srovnání s minulým školním rokem **počet zájmových útvarů snížil**, ale **zvýšil se počet účastníků** do nich docházejících; mírně se tedy zvýšil jejich průměrný počet v odděleních.

Tabulka 3.9.2 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Středisek	17	17	17
Zájmových útvarů	912	932	899
Účastníků zájmových útvarů	10041	8925	9337
Účastníků v odděleních – průměrný počet	11,0	9,6	10,4
Žáků základního vzdělávání	42870	42996	42942
Účasti žáků základního vzdělávání na zájmovém vzdělávání	23,4 %	20,8 %	21,7 %

Zdroj: statistické zahajovací výkazy k 30. 9. (resp. 31. 10.) v daném školním roce

Pozn.: Údaje o žácích základního vzdělávání zahrnují i žáky nižšího stupně víceletých gymnázií.

Školní družiny a školní kluby

Zájmové vzdělávání je poskytováno i ve školní družině a školním klubu. Činnost školní družiny (ŠD) je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce, přičemž pravidelná denní docházka je definována jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně čtyři dny v týdnu po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců.

Činnost školního klubu (ŠK) je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia přihlášené k pravidelné denní docházce nebo pravidelné docházce, přičemž pravidelná docházka je vymezena jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně jedenkrát za dva týdny po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců.

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 31. 8. 2022 **zapsáno 197 školních družin a 18 školních klubů**, z toho jich zřizují obce 200, Liberecký kraj 8, registrované církve 3 a soukromé jsou 4 školní družiny. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení v ŠD a ŠK jsou uvedeny v tabulce 3.9.3.

Tabulka 3.9.3 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
účastníci zájmového vzdělávání ve ŠD	12 852	12 877	12 762	12 557	12 474
oddělení	498	504	514	522	525
průměrný počet účastníků v oddělení	25,8	25,5	24,8	24,1	23,8

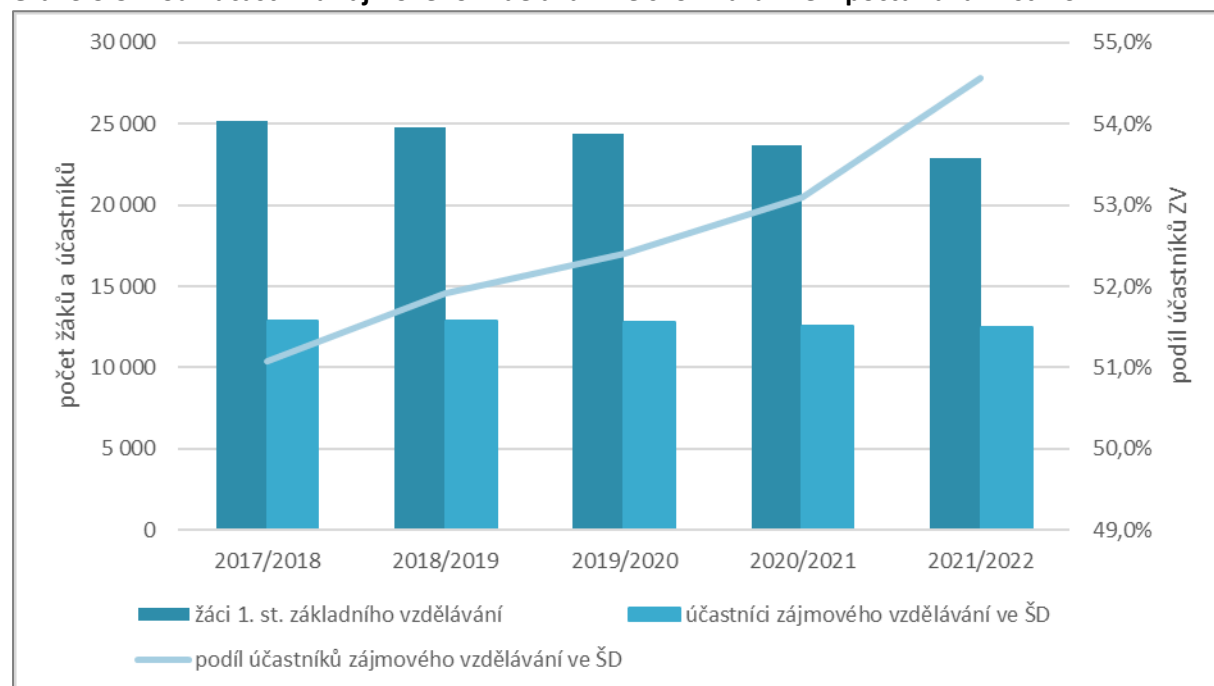
Zdroj: zahajovací statistické výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT

Údaje o počtech účastníků zájmového vzdělávání a počtech oddělení v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v tabulce 3.9.4 v příloze.

V předcházejících letech vstupovalo do základního vzdělávání více žáků, s tím rostla poptávka po zařazení žáků do zájmového vzdělávání ve školní družině. Kapacity školních družin nelze z úrovně krajského úřadu snižovat, naopak **DZ LK 2020–2024** v kritériích rozvoje stanovil, že *kapacity školních družin lze navyšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy*. Výjimkou mohou být kapacity družin v obcích s nedostatečnou dopravní obsluhou a nízkou mírou jiných volnočasových aktivit žáků. Základním školám, které toto kritérium splňovaly a podaly žádost o navýšení kapacity školní družiny, bylo vyhověno.

Meziročně bylo i přes pokles počtu žáků na 1. stupni otevřeno více oddělení školní družiny. Ze základních škol je přesto stále patrný tlak na další navyšování kapacit školních družin s tím, aby byl plně uspokojen zájem o přijetí pro žáky 1. stupně.

Graf 3.9.5. Podíl účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině k počtu žáků 1. st. ZŠ

Zdroj: zahajovací statistické výkazy podle stavu k 30. 9., resp. k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

3.10 Školské poradenské služby

Pedagogicko-psychologické poradny

PPP se účastní vzdělávacího procesu v případech, kdy je nějakým způsobem znesnadněn. Hlavní součástí aktivit PPP je přímá práce s dětmi, žáky a studenty ve věku od tří let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělávání, a rovněž práce s jejich rodiči. PPP poskytují pomoc zejména formou **individuální, ale i skupinové péče**. Na základě doporučení PPP je volen nebo upravován vzdělávací proces dítěte, žáka nebo studenta. PPP aktivně ovlivňují proces přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace (volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie apod.). Dále poskytují **kariérové poradenství** a aktivně se podílí na činnostech v systému **primární prevence rizikového chování** u dětí a mládeže. Činnost PPP realizuje zejména ambulantně a návštěvami odborných zaměstnanců ve školách a školských zařízeních.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP, v každém okrese jedna

- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace.

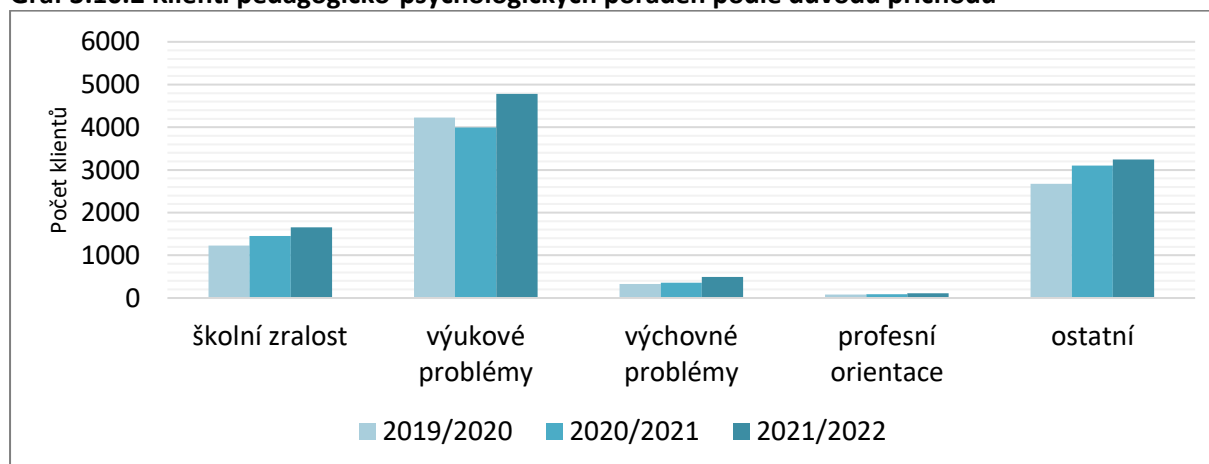
Z dat vyplývá, že ve školním roce 2021/2022 **počet klientů PPP meziročně výrazně vzrostl (o 1 295 klientů)**. Graf níže ukazuje, že nejčastějším důvodem příchodu do PPP jsou **výukové problémy**.

Tabulka 3.10.1 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Mateřská škola	1 524	1 800	2166
Přípravná třída / stupeň	62	77	95
Základní škola	6 156	6 377	7148
Střední škola	772	711	839
Konzervatoř	1	1	3
VOŠ	1	3	2
Rodiče a jiní	20	29	40
Celkem	8 536	8 998	10293

Zdroj: MŠMT – výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce

Graf 3.10.2 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: MŠMT – výkaz o pedagogicko-psychologické poradně k 30. 9. v daném školním roce

Speciálně pedagogická centra

Základ odborného týmu SPC tvoří **speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník**. Podle druhu a stupně zdravotního postižení klientů jednotlivých SPC může být tým doplněn dalšími odborníky. Obsahem činnosti SPC je zabezpečovat speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se ZP. Zároveň SPC poskytují odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace, a to ve spolupráci s rodinou, školou, školskými a dalšími zařízeními a dalšími odborníky.

Na území Libereckého kraje působí pět SPC:

- SPC logopedické a surdopedické, příspěvková organizace (pro klienty s narušenou komunikační schopností a sluchově postižené),
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace (pro klienty tělesně postižené a klienty s poruchami autistického spektra),
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace (pro zrakově postižené klienty),
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace (pro mentálně postižené klienty nebo se souběžným postižením více vadami),
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně a speciálně pedagogickém centru, Semily, příspěvková organizace (pro klienty s poruchami autistického spektra).

Tabulka 3.10.3 Přehled klientů speciálně pedagogických center

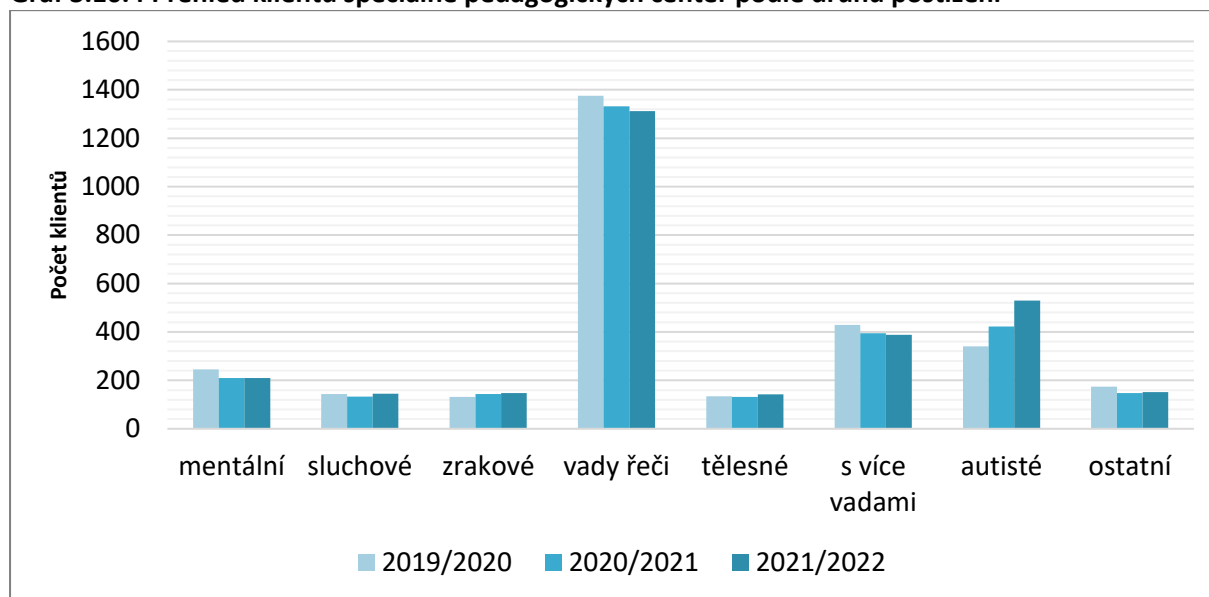
Klienti	Druh školy, PS, PT	2019/2020	2020/2021	2021/2022
z běžných škol	MŠ	522	477	494
	PT	16	16	11
	ZŠ	1023	1074	1084
	SŠ	164	164	206
	KON	2	2	1
	VOŠ	2	0	1
ze speciálních tříd a škol	MŠ	284	304	283
	PS	20	14	26
	ZŠ	769	683	704
	SŠ	89	95	103
Rodiče klientů a školsky nezařazení		83	86	111
Celkem		2974	2915	3024

Zdroj: MŠMT – výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce

Z dat vyplývá, že ve školním roce 2021/2022 se **počet klientů SPC zvýšil (celkem o 109 klientů)**. Přitom v loňském meziročním srovnání byl nárůst méně než poloviční (celkem o 59 klientů). Níže uvedený graf ukazuje, že nejčetnějším druhem postižení jsou **vady řeči**.

V rámci projektu NAKAP LK realizovala své aktivity také **platforma PPP a SPC** určená pracovníkům školských poradenských zařízení v kraji. Ti se pravidelně 4x ročně scházejí, aby sdíleli informace o příkladech dobré praxe, metodické pomoci a vzdělávání v oblasti práce se žáky se SVP. V červnu 2022 se také konala dvoudenní konference organizovaná PPP Liberec. Program byl věnován spolupráci mezi PPP a SPC a proběhla i online debata s MŠMT ČR kvůli **institucionalizaci podpůrných pedagogických pozic**. Akce se zúčastnilo 74 lidí.

Graf 3.10.4 Přehled klientů speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: MŠMT – výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce

Vlivem pandemie covidu-19 nemohla školská poradenská zařízení v prvním pololetí školního roku 2021/2022 v některých případech realizovat skupinová vyšetření. I tak ale došlo meziročně **k výraznému nárůstu klientů, a to jak v pedagogicko-psychologických poradnách, tak ve speciálně pedagogických centrech. Celkově se počet klientů zvýšil o 1 404.**

Mezi uprchlíky z Ukrajiny přicházejícími do ČR byly i děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Školská poradenská zařízení se musela vypořádat se specifiky vyšetření dětí s odlišným mateřským jazykem, například využitím tlumočnicků při vyšetření.

Z hlediska cílů **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že jsou naplňovány. *Liberecký kraj podporuje reorganizaci stávajících SPC, a to jak navyšováním úvazků pracovníků, tak zřízením odloučených pracovišť ŠPZ.*

V souladu s opatřením DZ LK 2020–2024 se také projekt NAKAP LK II snažil *vytvářet podmínky pro získávání odborných pracovníků pro ŠPZ.* V rámci projektu vznikly dvě odborné pozice zajišťující vedení odborných stáží v pedagogicko-psychologických poradnách a ve speciálně pedagogických centrech. Důraz byl kladen na spolupráci ŠPZ se studenty pedagogiky a příbuzných oborů (psychologie, speciální pedagogika, specializační studium pro výchovné poradce a školní metodiky prevence). Ve školním roce 2021/2022 absolvovalo v celém Libereckém kraji **odborné praxe** v PPP 25 stážístů a v SPC 27 stážístů. V rámci projektu byl také připraven prostor pro další spolupráci ŠPZ v kraji.

Aktivitou projektu byl i **monitoring na základních školách** zaměřený na školní poradenská pracoviště. V červnu 2022 proběhl průzkum, ze 199 oslovených škol se podařilo získat odpovědi od 134 z nich. Šetření sledovalo čtyři výzkumné okruhy: personální zajištění školního poradenského pracoviště, výši úvazků přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků, kteří vykonávají činnost v rámci školního poradenského pracoviště, způsoby financování práce pedagogických pracovníků vykonávající činnosti ve školním poradenském pracovišti a specifické otázky týkající se asistentů pedagoga.

3.11 Ostatní školská zařízení

Výchovná a ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2021/2022 provozováno **19 školských výchovných a ubytovacích zařízení**, z toho 17 domovů mládeže a dva internáty. 15 domovů mládeže a oba internáty zřizoval Liberecký kraj a jeden domov mládeže soukromá osoba a jeden domov mládeže církev. Kapacita všech zařízení byla 2 267, počet vykázaných lůžek činil 2 095.

Celková lůžková kapacita domovů mládeže zřizovaných krajem činila 1 791 lůžek. Ubytovaní žáci a studenti obsadili 1 517 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 18. Celková lůžková kapacita internátů činila 90 lůžek, ubytovaných žáků bylo 80. Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá osoba, činil 131 a ubytovaní žáci obsadili 128 lůžek. Lůžková kapacita domova mládeže zřizovaného církví činila 45 a ubytovaných bylo 16.

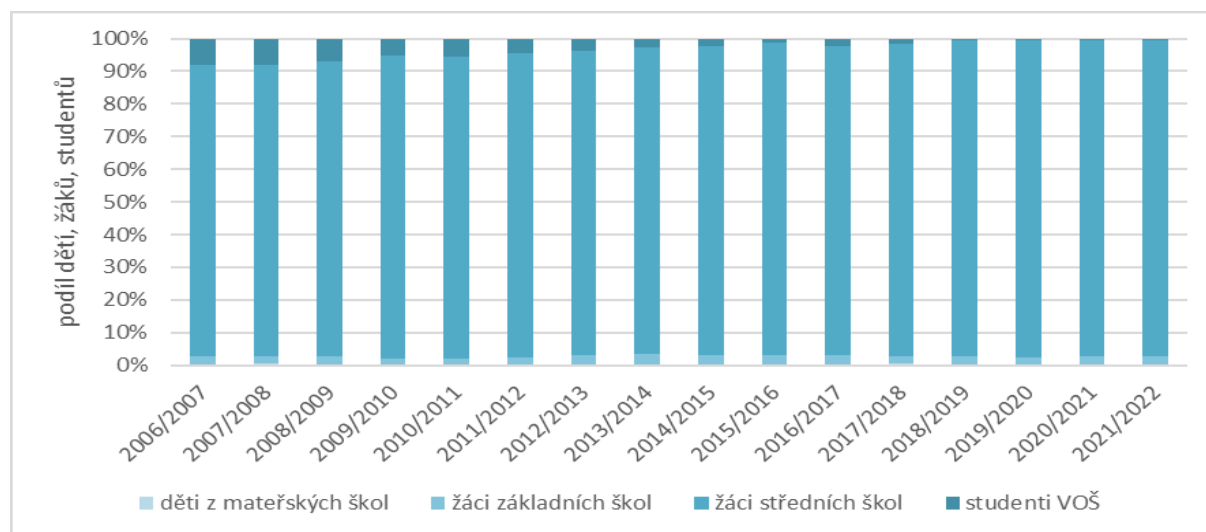
Tabulka 3.11.1 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

		2019/2020	2020/2021	2021/2022
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	3	2	2
	ZŠ	36	43	43
	SŠ	1 533	1 626	1 626
	VOŠ	9	10	10
Počet ubytovaných jiných osob		16	20	18
Celkem dětí, žáků a studentů		1 581	1 681	1 741
Celkem ubytovaných		1 597	1 701	1 759

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně žáci středních škol. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 62 žáků. Tak jako i v předchozích dvou letech meziročního srovnání, jde opět o nárůst počtu ubytovaných. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol se meziročně snížil o 4 studenty. Celkově se meziročně **zvýšil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů** o 60 ubytovaných a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 58 ubytovaných.

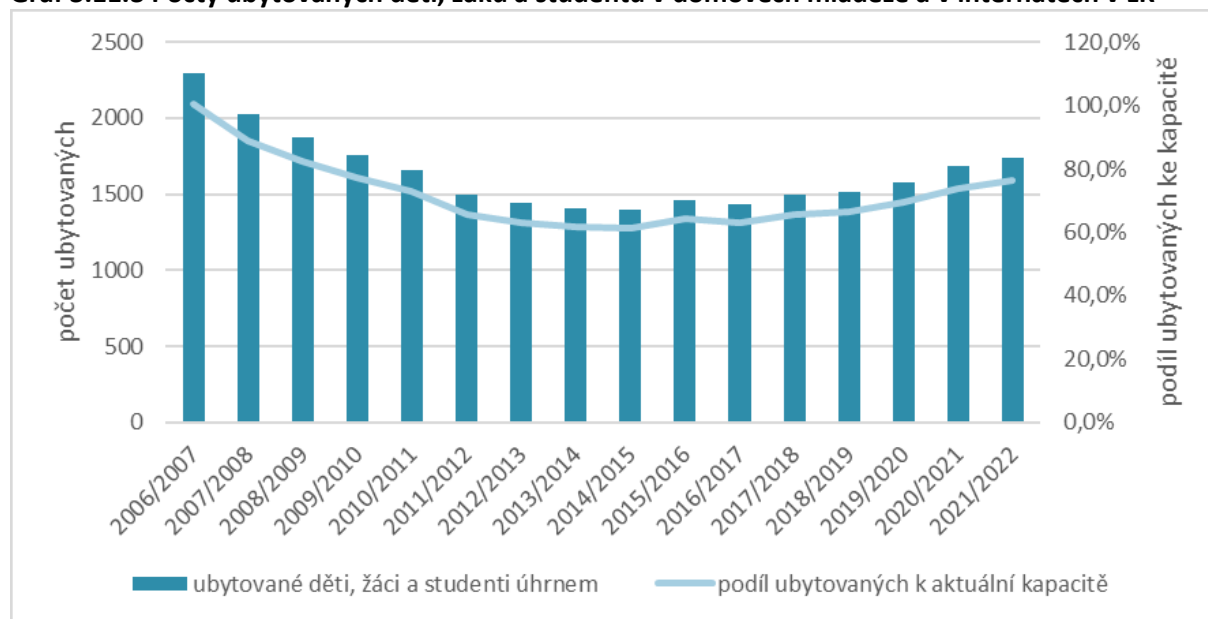
Graf 3.11.2 Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle školy

Zdroj: Statistické zahajovací výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Ve školním roce 2021/2022 došlo opět ke **zvýšení zájmu o ubytování** ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Tento trend je patrný **už pátým rokem**. Obsazenost školských výchovných a ubytovacích zařízení ve školní roce 2021/2022 činila 76,5 %.

Graf 3.11.3 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech v LK

Zdroj: Statistické zahajovací výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, rejstřík škol a školských zařízení k 31. 10. 2021, MŠMT.

Ve školním roce 2021/2022 byly ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních ubytovány i děti z mateřské školy a žáci základních škol, zpravidla jde o žáky se zdravotním či mentálním postižením. Ve školním roce 2021/2022 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno **72 výchovných skupin**, do kterých bylo rozděleno 1 741 dětí, žáků a studentů. Meziročně se počet výchovných skupin nezměnil.

Tabulka 3.11.4 Počty výchovných skupin a žáků a studentů

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Výchovné skupiny celkem	65	72	72
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	7	8	7

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

V souvislosti s ozbrojeným **konfliktem na Ukrajině** byly některé domovy mládeže využity pro ubytování uprchlíků.

Cíle **DZ LK 2020–2024** se podařilo naplnit jen částečně. Kapacita školských ubytovacích zařízení stále neodpovídá stavu segmentu středního a vyššího odborného školství. *Kapacity zařízení, zejména domovů mládeže, jsou nad reálnými potřebami.* Domovy mládeže a internáty byly naplněny z cca 77 %, volných míst tak zbývalo 316 (obsazenost žáků a studentů k celkové lůžkové kapacitě).

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji budou **počty ubytovaných nadále mírně stoupat**. Dramatický nárůst zájmu o ubytování však nepředpokládáme. Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří vstupují do segmentu středního vzdělávání. **Kapacity** školských výchovných a ubytovacích zařízení **budou i nadále dostatečné**. Na počet ubytovaných působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdném apod. V dalších letech je pak třeba počítat s mírným nárůstem. Negativem tohoto segmentu je skutečnost, že se *dosud nepodařilo stanovit standardy pro*

materiální vybavení domovů mládeže. Volnočasové aktivity jsou v těchto zařízeních dlouhodobě podporovány.

Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb, plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Úkolem dětských domovů je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování.

Do dětských domovů mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od tří do osmnácti let. Pobyt klienta po dovršení zletilosti je možný, pokud je mu soudně prodloužena ústavní výchova do devatenácti let. Zařízení mohou poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě i po ukončení výkonu ústavní výchovy. Je to možné v případech, kdy se taková osoba připravuje na budoucí povolání, nejdéle však do jejích dvaceti šesti let, a to za podmínek sjednaných ve smlouvě mezi nezaopatřenou osobou a dětským domovem.

Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují běžnému fungování rodiny. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit v místech, kde sídlí. Děti navštěvují školy a volnočasové aktivity mimo dětské domovy.

Liberecký kraj zřizuje **sedm dětských domovů**. V domovech je **celkově 230 lůžek**. Jedná se o:

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá – Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji **tři zařízení zřizovaná MŠMT**:

- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438, příspěvková organizace.

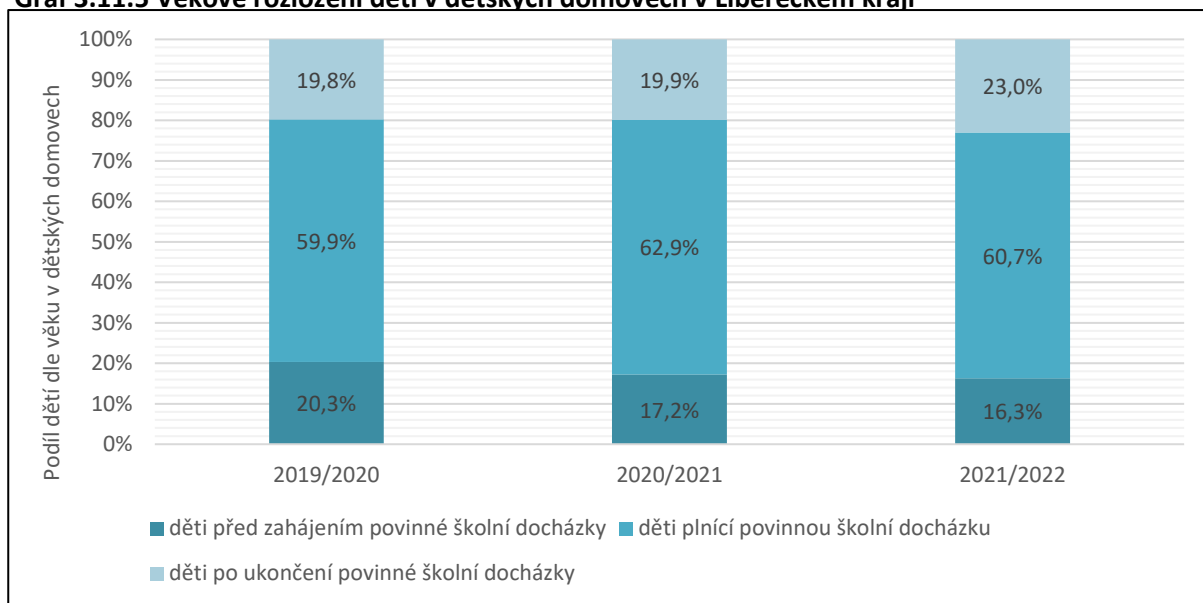
V Libereckém kraji také působí Středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace, s pobočkami v Liberci, Frýdlantu a České Lípě. Nově vznikne pobočka střediska výchovné péče v Jablonci nad Nisou, kterou město již dlouhou dobu postrádalo.

Ve školním roce 2021/2022 bylo **v dětských domovech** umístěno **192 dětí**. V období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022 bylo nově přijato 42 dětí převážně ve věku, kdy plní povinnou školní docházku. Naopak dětské domovy opustilo 37 dětí, z toho 10 do péstounské péče.

Dětské domovy se starají také o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkem je takových dětí 79. Nejčastějším důvodem je zdravotní postižení, zejména pak postižení mentální, které se týká 49 dětí.

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší zastoupení v počtu umístěných dětí je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (60,7 %), oproti minulému roku následují děti po ukončení povinné školní docházky (23,0 %) a nejméně jsou v tomto typu zařízení zastoupeny děti před zahájením povinné školní docházky (16,3 %).

Graf 3.11.5 Věkové rozložení dětí v dětských domovech v Libereckém kraji

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce
Pozn.: Nejsou zahrnuty počty v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Z důvodu umísťování dětí do dětských domovů většinou bez diagnostiky jsou na personál kladeny velké požadavky. Ve všech dětských domovech zřizovaných Libereckým krajem pracovalo **celkem 92 odborných zaměstnanců**. Strukturu těchto zaměstnanců zachycují následující tabulky.

Tabulka 3.11.6 Odborní zaměstnanci podle stavu k 31. 10. 2021

	Fyzické osoby	z toho spec. ped.	Přepočtené úvazky
Speciální pedagogové	4	2	4
Vychovatelé	64	29	62,5
Pedagogičtí pracovníci	16	2	14,9
Sociální pracovníci	8	0	6,4
Celkem	92	33	87,8

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce
Pozn.: Nejsou zahrnuty počty v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Meziročně došlo k **nárůstu odborných zaměstnanců**, který je patrný i v přepočtu na plně zaměstnané. Zvýšení počtu zaměstnanců reaguje na současnou situaci v dětských domovech, kdy je potřeba zvyšovat počet úvazků na rodinnou skupinu.

Tabulka 3.11.7 Odborní zaměstnanci podle stavu v časové řadě

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Fyzické osoby	80	78	92
Přepočet na plně zaměstnané	73,5	73	87,8

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce
Pozn.: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Ve školním roce 2021/2022 se dětské domovy potýkaly s dopady pandemie covidu-19 a musely v této souvislosti řešit aktuální potřeby dětí. Ředitelé a zaměstnanci domovů byli nuceni reagovat na mimořádné

situace, jak v případech nákazy mezi zaměstnanci či dětmi, tak v případech, kdy byly dočasně uzavřeny školy, ve kterých se děti vzdělávaly.

S ohledem na cíle **DZ LK 2020–2024** se zaměstnanci dětských domovů nadále snažili *podporovat náhradní rodinnou péči* tam, kde je pro dítě vhodná. Pro zlepšení situace v této oblasti je důležitá bližší spolupráce s ostatními subjekty, které se na náhradní rodinné péči podílí. I do budoucna tedy zůstává cílem nastavit efektivní spolupráci subjektů v péči o ohrožené děti.

Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo podle stavu k 31. 10. 2021 ve školním roce 2021/2022 celkem **398 zařízení školního stravování**. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zařazeno celkem 295 školních jídelen, 2 školní jídelny – vývařovny a 101 školních jídelen – výdejen. **Kapacity** zařízení školního stravování **byly navyšovány** a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

V zařízeních školního stravování se ve školním roce 2021/2022 stravovalo celkem **59 001 zapsaných stravovaných dětí, žáků a studentů**. V uvedeném školním roce došlo k mírnému nárůstu v počtu zapsaných stravovaných v případě mateřských škol a základních škol, v případě středních škol byl nárůst v počtu zapsaných stravovaných 3,4 %. Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování ovlivňuje nejen právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb.

Tabulka 3.11.8 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

Strávníci (děti, žáci a studenti) celkem	Školní rok		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022
z mateřských škol	15 156	14 982	15 213
ze základních škol	34 639	34 571	34 617
z nižšího stupně 6 - 8letých gymnázií	1 100	951	927
ze středních škol	7 741	7 956	8 228
z vyšších odborných škol	6	8	6
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	2	4	10
Celkem (děti, žáci, studenti)	58 644	58 472	59 001
z toho v režimu dietního stravování	25	28	24
Ostatní pravidelně stravovaní	14 328	14 234	14 859
z toho zaměstnanci škol a školských zařízení	8 471	8 713	9 175
z toho cizí strávníci	5 857	5 521	5 684

Zdroj: MŠMT, výkazy o zařízení školního stravování k 31. 10. v daném školním roce

Obědy do škol

Liberecký kraj podal v dubnu 2021 už sedmou žádost v projektu „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 7“ do výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci, kterou vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí. V projektu bylo zapojeno celkem **71 příspěvkových organizací** z celého Libereckého kraje a bezplatné stravování bylo poskytnuto celkem **1 004 dětem a žákům**. Hlavním smyslem projektu je zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům nižších

stupňů víceletých gymnázií) ze sociálně slabých rodin ve věku 3–15 let.¹² Stravné je hrazeno formou úhrady jednotkových nákladů (ceny stravného hrazeného zákonnými zástupci) stanovených na základě platné právní úpravy ve vnitřních dokumentech školy. Účástí v tomto projektu Liberecký kraj realizuje jedno z opatření **DZ LK 2020–2024**, a to *zabezpečit školní stravování dětem, žákům a studentům, kteří se jej z finančních důvodů nemohou účastnit*.

---

¹² Zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům nižších stupňů víceletých gymnázií) ze sociálně slabých rodin ve věku 3–15 let se týká těch, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nacházely v hmotné nouzi, a to již bez ohledu na délku rozhodného období.

3.12 Pracovníci ve školství

Ve školách a školských zařízeních na území Libereckého kraje pracovalo ve školním roce 2021/2022 v přepočtu na plně zaměstnané **více než 8 300 pedagogických a více než 3 000 nepedagogických pracovníků**. Podrobnější údaje v členění na jednotlivé typy škol a školských zařízení v kraji a vývoj počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků v posledních čtyřech letech najdete v příloze v tabulce 3.12.1.¹³

Průměrný plat/mzda pedagogických zaměstnanců ve školách a školských zařízeních v Libereckém kraji (vyplacený v prvních třech čtvrtletích roku 2022) dosáhl **42 811,- Kč měsíčně**. Oproti tomu vychází průměrný plat/mzda nepedagogických zaměstnanců jako mnohem nižší, a to **24 641,- Kč měsíčně**. Podrobnější údaje v členění na jednotlivé typy škol a školských zařízení v kraji a vývoj platů/mezd pedagogických a nepedagogických pracovníků v posledních čtyřech letech najdete v příloze v tabulce 3.12.2.

Ve školním roce 2021/2022 pracovalo na území Libereckého kraje ve školách a školských zařízeních více než **6 200 učitelů** v přepočtu na plně zaměstnané, jak ukazuje tabulka 3.12.3. Meziročně se jejich počet zvýšil o 196 a ve srovnání se školním rokem 2019/2020 dokonce o téměř 400. Nejvíce učitelů opět **přibýlo na druhých stupních základních škol**. Z níže uvedené tabulky také vyplývá, že nejvyšší mírou nekvalifikovanosti učitelů trpěly přípravné stupně ZŠ speciálních, což je však také ovlivněno jejich nízkým počtem.

Tabulka 3.12.3 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Druh vzdělání	Školní rok								
	2019/2020			2020/2021			2021/2022		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		počet	podíl v%		počet	podíl v%		počet	podíl v%
Mateřská škola	1 389	67	5	1 419	77	6	1 457	69	5
Přípravný stupeň ZŠ speciální	3	0	0	3	0	0	6	1	20
Přípravná třída ZŠ	10	2	20	10	0	0	12	0	0
1. stupeň ZŠ	1 456	142	10	1 460	154	11	1 460	162	11
2. stupeň ZŠ	1 468	132	9	1 573	165	11	1 672	190	11
Střední škola	1 486	91	6	1 530	97	6	1 580	112	7
VOŠ	19	3	14	21	3	16	25	2	9
Celkem	5 831	437	8	6 016	496	8	6 212	536	9

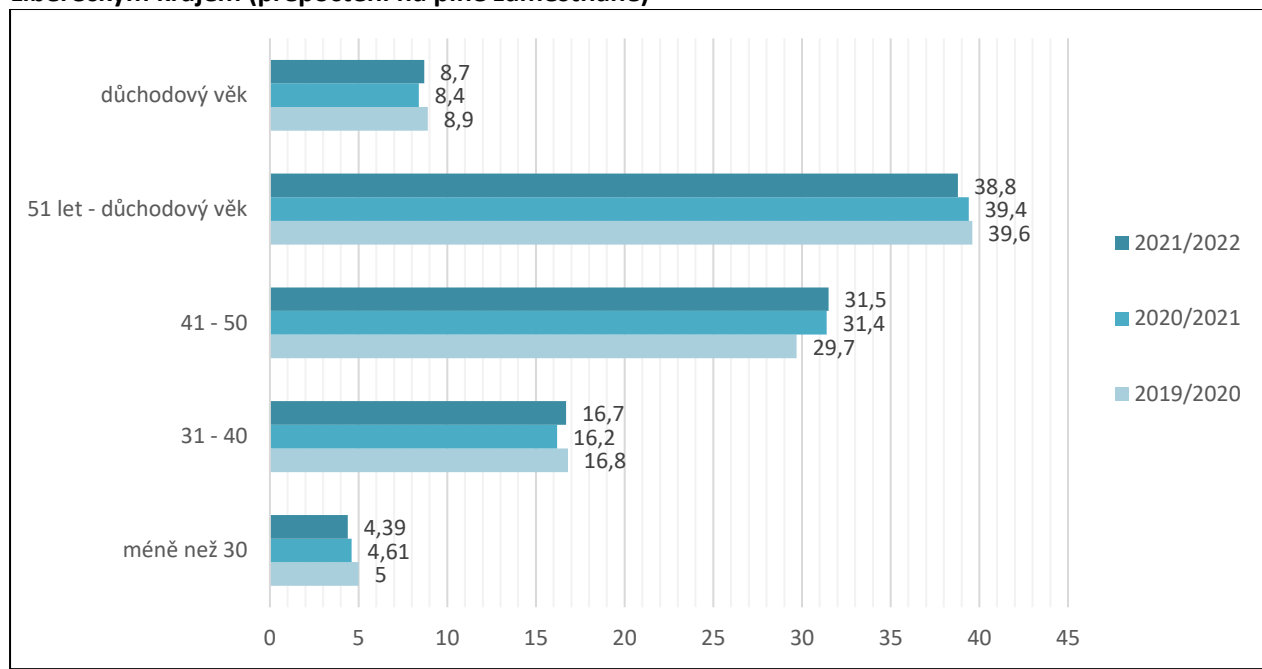
Zdroj: výkaz o ředitelství škol k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT

Pozn.: Nejsou zahrnuty počty učitelů ve školách zřizovaných MŠMT. Pro přehlednost jsou všechny data zaokrouhlena na celá čísla.

¹³ Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 3. čtvrtletí. V tabulkách 3.12.1 a 3.12.2 jsou zahrnuti zaměstnanci za všechny zdroje financování. Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuti ostatní platby za provedenou práci, např. ostatní osobní náklady, odstupné, doplňková činnost apod.

Největší zastoupení mezi pedagogy zůstává v přepočtu na plně zaměstnané u věkové **kategorie 51 let – důchodový věk**, tj. 38,79 % (graf 3.12.4). Stále také mírně vzrůstá počet pedagogických pracovníků ve věku 41–50 let a 31–40 let. Dlouhodobý trend stárnutí pedagogického sboru se částečně zpomalil. Graf ale odhaluje, že **přilákat ty nejmladší do 30 let se stále nedaří**.

Graf 3.12.4 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

DVPP zejména v oblasti digitálních kompetencí bylo realizováno četnými subjekty v různých formách. Jednalo se např. o projekty zjednodušeného vykazování z Výzvy č. 02_18_065 Šablony pro SŠ a VOŠ II – MRR, zejména o šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ, VOŠ a DM – DVPP v rozsahu 8 hodin: Digitální kompetence (zvolilo 18 SŠ, 1 VOŠ a 3 DM), Využití ICT ve vzdělávání v SŠ v různém rozsahu (zvolilo 8 SŠ), Zapojení ICT technika do výuky v SŠ (zvolilo 6 SŠ).

Další vzdělávání pedagogických pracovníků, které také přispívalo k naplňování cíle, probíhalo ve školním roce 2021/2022 v projektu NAKAP LK II, mimo jiné v rámci metodických center pro podporu polytechnického vzdělávání a matematické gramotnosti. Dlouhodobé vzdělávací aktivity byly realizovány taktéž v rámci regionálních Elixírů do škol, které zahrnují pravidelná setkávání pedagogů Libereckého kraje a jejich vzdělávání ve fyzikálních a digitálních tématech.

Kromě dlouhodobých aktivit byly realizovány i jednorázové akce, jako např. konference Technologie do škol, organizovaná v rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje II. Ta byla zaměřená na ukázky nejnovějších trendů v digitální oblasti vzdělávání a výměnu zkušeností účastníků. Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky na témata jako 3D tisk nebo digitální závislost připravovaly i některé MAS v rámci implementace svých Místních akčních plánů (MAP). DVPP se věnuje také iQLANDIA, o.p.s., která připravila pro pedagogy několik vzdělávacích aktivit na témata jako 3D tisk a robotika.

Dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků se věnovalo i Centrum vzdělanosti Libereckého kraje (viz kap. 4.1 Celoživotní vzdělávání) nebo Středisko ekologické výchovy STŘEVLIK, které se zaměřovalo především na vzdělávání učitelek mateřských škol.

Den učitelů

Po dvou letech omezení kvůli pandemii covidu-19 se mohlo znovu konat předávání ocenění nejlepším pedagogickým pracovníkům Libereckého kraje. Uskutečnilo se 18. května 2022 od 18:00 hodin ve velkém sále Základní umělecké školy v Liberci, Frýdlantská ulice 19. Jednalo se o ocenění pro rok 2020, a to ve třech kategoriích:

I. kategorie – Významný přínos pro rozvoj školství v Libereckém kraji – 2 ocenění

II. kategorie – Ocenění za dlouhodobou pedagogickou činnost – 15 oceněných

III. kategorie – Zásluhy o rozvoj školství v Libereckém kraji – 1 oceněná

Lze konstatovat, že cíl **DZ LK 2020–2024** *systematicky využívat DVPP pro zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků* se ve školním roce 2021/2022 vzhledem k výše uvedeným aktivitám dařilo naplňovat. V rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje II byl naplněn také cíl *metodicky vést ředitele škol*, a to například realizací dvoudenního workshopu s řediteli středních škol Libereckého kraje bez rozdílu zřizovatele ve 2. pololetí sledovaného školního roku.

Rozvoj nepedagogických pracovníků

- vedoucí zařízení školního stravování škol a školských zařízení na území Libereckého kraje (bez ohledu na zřizovatele)
  - ve dnech 1. – 14. dubna 2022 organizovala metodička školního stravování z OŠMTS KÚ LK spolu s pracovníci Krajské hygienické stanice dvouhodinová školení
  - tématem byly aktuální otázky z oblasti školního stravování a základy hygienického minima
  - školení se postupně zúčastnilo 193 nepedagogických pracovníků ze zařízení školního stravování z celého kraje (účastníci obdrželi certifikát)
- další kurzy a školení si školy a školská zařízení v kraji objednávaly samy – např.: Datové schránky a školy, Spisová služba (sekretářka), Obsluha nízkotlaké kotelny a Odborná způsobilost v elektrotechnice (školník, topič), Kurz první pomoci, Zdravá výživa a škola, Jídlo zblízka ve školním stravování apod.
- kurzy nabízelo také Centrum vzdělanosti Libereckého kraje – především školení pro ekonomy a účetní příspěvkových organizací.

4 DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI

4.1 Celoživotní vzdělávání

V souvislosti se změnami ve vzdělávání a novými technologiemi se mění i celoživotní vzdělávání. Je kladen vysoký důraz na možnost vzdělávání po celou dobu profesního života, včetně rekvalifikace. Školní rok 2021/2022 byl i v této oblasti ovlivněn pandemií covidu-19. Kvůli ní se proměnily jak formy vzdělávání, tak poptávka po zaměření celoživotního vzdělávání. Nejvíc na významu stoupl vzdělávání v informačních technologiích.

Na organizaci kurzů celoživotního vzdělávání a zejména dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se významnou měrou podílelo **Centrum vzdělanosti Libereckého kraje** působící při Střední odborné škole a mateřské škole, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace. Ve školním roce 2021/2022 se s ohledem na epidemickou situaci zaměřilo především na e-learningové kurzy, primární logopedickou prevenci a diskusní kluby. Centrum také opětovně nabízelo kvalifikační studium pro asistenty pedagoga. Vzhledem k dopadům pandemie bylo v roce 2022 realizováno 15 jednodenních kurzů DVPP, 13 dlouhodobých kurzů DVPP a jedno kvalifikační studium.

Kurzy celoživotního vzdělávání poskytovaly také střední školy zpravidla podle svého odborného zaměření. Jednalo se například o kurzy zaměřené na ekonomii, právo nebo pedagogiku, dále o kurzy sociální, zdravotnické nebo v oblasti poskytování služeb, ale také o kurzy všeobecně vzdělávací, zájmové, technické či umělecké.

Ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů je realizováno **ověřování profesních kvalifikací**. Vedle dalších poskytovatelů umožňují toto ověřování i střední školy, které jednotlivé profesní kvalifikace nabízejí především s ohledem na zaměření škol, a to například v oblastech příprava teplých pokrmů, výroba jemného pečiva, montáž elektrických sítí, obsluha CNC obráběcích strojů, pěstební činnost a ochrana lesa, truhlářství – nábytkářství a další.

K revizi nabízených profesních kvalifikací a **optimalizaci sítě autorizovaných osob**, především s ohledem na potřeby a poptávku na trhu práce v Libereckém kraji a v souladu s Národní soustavou kvalifikací, byl ve školním roce 2021/2022 zahájen projekt „UpSkilling“. Národní pedagogický institut, který projekt realizuje, v Libereckém kraji identifikoval celkem 143 profesních kvalifikací, jež lze označit jako kvalifikace potřebné.

Tabulka 4.1.1 Struktura autorizovaných osob v Libereckém kraji

	Počty autorizovaných osob v kraji	Počty profesních kvalifikací
Školy	9	100
OSVČ	17	31
Vzdělávací instituce	12	64
Firmy	7	9
Celkem	45	204

Zdroj: Národní pedagogický institut

Celoživotní vzdělávání bylo v posledních letech výrazně ovlivněno pandemií covidu-19, což značně změnilo jak přístup k celoživotnímu vzdělávání, tak nastavené priority v této oblasti. Situace se promítla i do realizace cílů a opatření uvedených v **DZ LK 2020–2024**. Školy a další poskytovatelé se v souvislosti s pandemií potýkaly se sníženou poptávkou a některé kurzy rušili, případně měnili jejich formu. Na druhou stranu byla tato zkušenost pozitivní. Zlepšila dovednosti všech aktérů v práci s IT technikou a v online vzdělávání.

4.2 Informační a komunikační technologie

Dostupnost a kvalita výpočetní techniky je jedním z klíčových parametrů v rozvoji digitálních kompetencí dětí, žáků a studentů a důležitým faktorem při zapojování informačních a komunikačních technologií (dále ICT) do vzdělávání. Nejedná se pouze o předměty primárně zaměřené na informační technologie, ale o využívání prostředků ICT v celém vzdělávacím procesu. Tento trend by se měl dotýkat žáků i učitelů, kteří musí být schopni použít své digitální kompetence nejen pro svou potřebu, ale i pro podporu výuky.

V Libereckém kraji se v posledních letech daří školám obnovovat jak počítače stolní, tak i přenosné. Z tabulky 4.2.1 je zřejmý nárůst podílu nových zařízení ve stáří do 2 let mezi školními roky 2019/2020 a 2020/2021. Ve školním roce 2021/2022 podíl přenosných zařízení ve stáří do 2 let mírně poklesl. Pravděpodobně to souvisí s výraznou obnovou tohoto typu techniky v minulých letech a její cyklickou výměnou v letech nadcházejících.

Tabulka 4.2.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ/stáří počítače		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům	do 2 let	20 %	45 %	24 %	58 %	24 %	55 %
	starší	80 %	55 %	76 %	42 %	76 %	45 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Nadále se zvyšují absolutní počty počítačů ve školách. Podíl počítačů přístupných žákům mírně poklesl, více než polovina jich ale stále zůstává žákům přístupná. Počet počítačů s připojením na internet se od školního roku 2021/2022 nesleduje. V minulých letech bylo téměř 100 % počítačů určených žákům připojeno k internetu. Z hlediska typu zařízení došlo meziročně k výraznému posunu ve prospěch přenosných zařízení, která tvoří polovinu z celkového počtu počítačové techniky. Počty počítačů, jejich přístupnost žákům a rozlišení podle typu ukazují tabulky 4.2.2 a 4.2.3.

Tabulka 4.2.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Zařízení celkem	20 418	22 260	25 179
z toho přístupné dětem/žákům/studentům	55 %	58 %	57 %

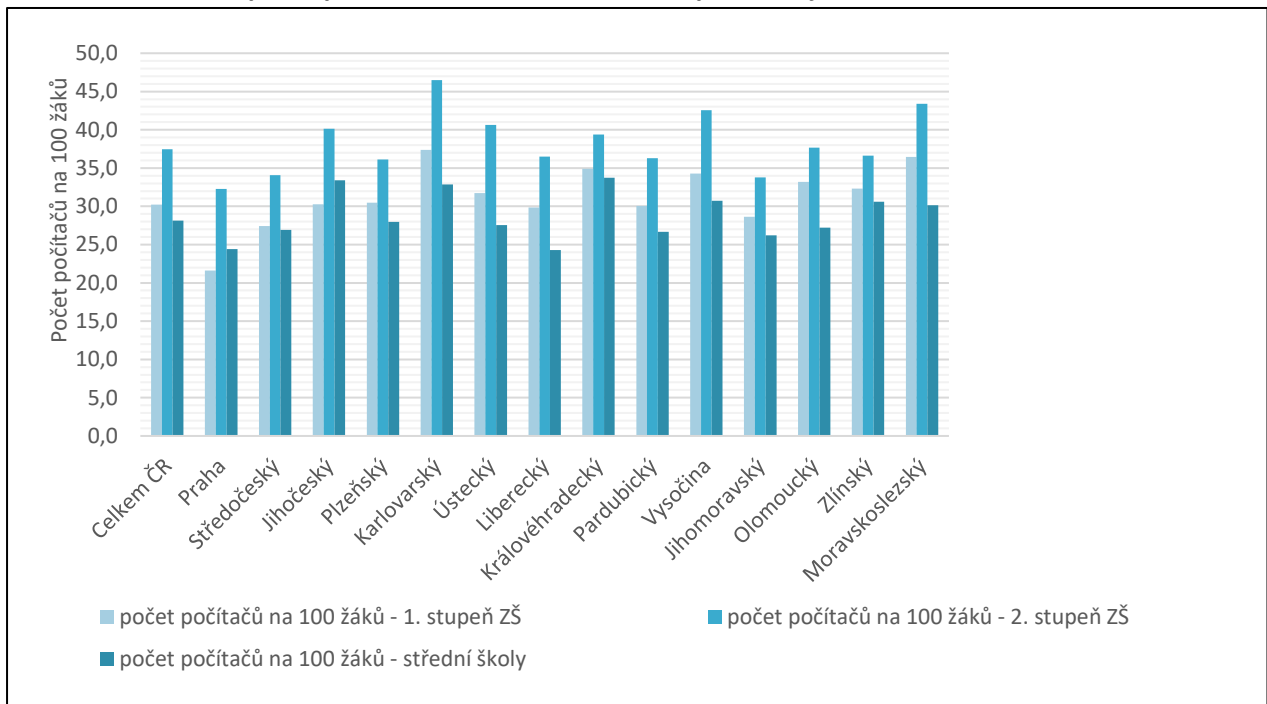
Tabulka 4.2.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

Typ zařízení	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Stolní (PC)	64 %	57 %	50 %
Přenosný (notebook, netbook)	36 %	43 %	50 %

Zdroj (obě tabulky): MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Pro **porovnání dostupnosti počítačů ve školách** v Libereckém kraji může sloužit indikátor „počet počítačů na 100 žáků“. V základních školách v Libereckém kraji se hodnota indikátoru pohybuje na průměru České republiky, ve středních školách mírně pod průměrem. Graf 4.2.4 srovnává počet počítačů na 100 žáků podle druhu školy a stupně ve školním roce 2021/2022. Pro všechny kraje platí, že nejvíce počítačů v přepočtu na 100 žáků připadá na žáky 2. stupně základních škol.

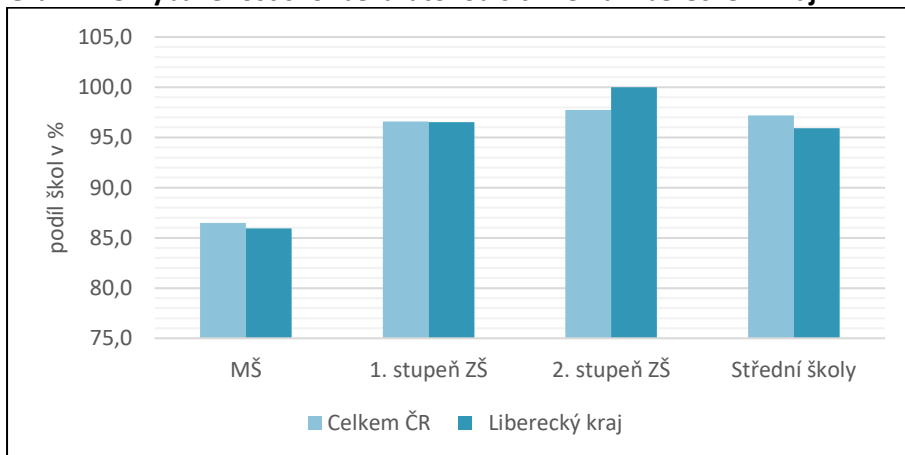
Graf 4.2.4 Srovnání počtu počítačů na 100 žáků v ZŠ a SŠ podle krajů

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 ve školním roce 2021/2022. Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2021“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Dostupnost školní bezdrátové sítě se ve školách v Libereckém kraji pohybuje přibližně na úrovni průměru za celou Českou republiku, na druhém stupni základních škol se jedná o stoprocentní podíl.

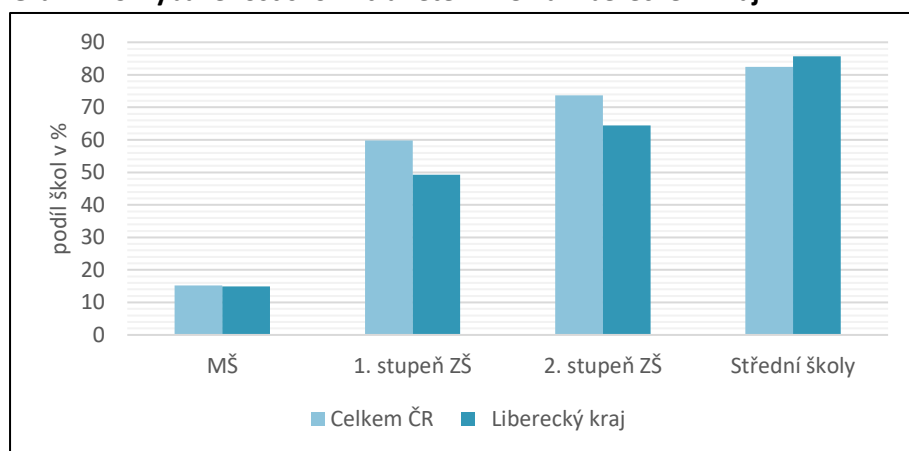
Graf 4.2.8 Vybavenost škol bezdrátovou sítí v ČR a Libereckém kraji

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 k 30. 9. 2021

Vybavenost vlastním intranetem rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií. Podíl škol s vlastním intranetem v Libereckém kraji se nachází mírně pod úrovní ČR vyjma středních škol, kde je zastoupení intranetu vyšší, než je průměr ČR.

Graf 4.2.9 Vybavenost škol intranetem v ČR a Libereckém kraji

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 k 30. 9. 2021

Jedním z kroků vedoucích k naplňování Strategie 2030+ je mj. zmodernizovat, vybavit a metodicky vést školy, zavést digitální technologie a podpořit inovace. K tomu by mohl dopomoci Národní plán obnovy, v němž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zaštiťuje v rámci pilíře „Vzdělávání a trh práce“ komponentu „Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace“. Od roku 2022 v rámci Národního plánu obnovy poskytuje MŠMT finanční prostředky na digitální technologie pro školy. Podpora se týká vybavení žáků pokročilými digitálními učebními pomůckami pro rozvoj inforatického myšlení a digitálních kompetencí a dále aktivit v oblasti prevence digitální propasti, jejichž cílem je zpřístupnění mobilních digitálních technologií ve vzdělávání i těm žákům, kteří si z objektivních důvodů nemohou pořídit vlastní zařízení.

Informační a komunikační technologie jsou podporovány napříč polytechnickými aktivitami **projektu NAKAP LK II**. Najdeme je v některých uskutečněných volnočasových aktivitách zaměřených na polytechnické vzdělávání žáků SŠ, v některých dnech pro žáky SŠ probíhajících v iQLANDII, o.p.s., v projektových dnech pro žáky SŠ pořádaných TUL. Žáci ZŠ i SŠ se mohou seznamovat s digitálními technologiemi i díky nákupu polytechnického vybavení jednotlivých škol.

Ve školním roce 2021/2022 bylo **krajským pracovištěm Národního pedagogického institutu ČR (NPI ČR)** v Liberci zrealizováno celkem 215 vzdělávacích akcí z oblasti nové informatiky a digitálních kompetencí. Těchto akcí se celkem zúčastnilo 1050 pedagogů. Vzdělávací programy v oblasti ICT byly realizovány kmenovým pracovištěm NPI ČR ve spolupráci s projektem Národního plánu obnovy NPO 3.1 DIGI Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace v souvislostech s revizí RVP a projektem SYPO (Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů). V rámci NPO 3.1 DIGI probíhaly vzdělávací akce určené pro podporu vedení škol, koordinátorů ŠVP a ICT, učitelů informatiky a dalších pedagogických pracovníků škol. Školy si mohly vybírat z následující nabídky vzdělávacích produktů:

- Startovací balíček – vzdělávání pro ředitele a koordinátory změny
- Startovací balíček – vzdělávání pro pedagogy 1. a 2. st. ZŠ v tématech: Informační systémy, Digitální technologie, Algoritmizace a programování, Práce s daty a základy informatiky
- 24hodinový praktický kurz nové informatiky a digitálních kompetencí pro pedagogy 2. st. ZŠ
- Individuální konzultace k revizi pro vedení škol a koordinátory ŠVP (ZŠ a gymnázia)
- DIGI plovárna – setkávání k digitálním kompetencím pro pedagogy 1. a 2. st. ZŠ
- Workshopy k nové informatice a rozvoji digitálních kompetencí
- Konzultace IT Guru (pomoc školám s hardwarovým vybavením a celkovou připraveností na výuku podle nového RVP ZV v nové informatice a digitálních kompetencí)
- Webináře a konzultace pro paragrafové školy

Projekt SYPO poskytoval podporu prostřednictvím krajského kabinetu informatiky a ICT, ale i jiných krajských kabinetů v rámci mezipředmětové spolupráce (krajský kabinet přírodovědného vzdělávání, krajský kabinet matematiky, aj.). Školy využívaly nabídky těchto vzdělávacích produktů:

- Oblastní workshopy – např. využití počítačem podporovaného experimentu ve výuce přírodovědných předmětů, nástroje pro distanční výuku, robotika pro učitele 1. st. ZŠ a předškolního vzdělávání
- Skupinové intervize – např. digitalizace škol a jejich prezentace v online prostředí, virtuální realita a její využití v mezipředmětových vztazích
- Individuální konzultace – např. tematické okruhy nové informatiky pro 1. st. ZŠ, robotika pro učitele, robotika pro učitele přírodovědných předmětů, správa a využití souborů na cloudu, úvodní seznámení se změny RVP ZV pro ředitele malotřídních škol
- Konzultace k ICT metodické podpoře – realizuje Krajský informační metodik přímo na školách na vyžádání vedení školy
- Pořádání krajských a oblastních metodických kabinetů pro výměnu zkušeností mezi pedagogy

Vzdělávací programy k tématům nové informatiky a rozvoje digitálních kompetencí v ostatních výukových předmětech jsou realizovány podle centrálně vypsanych tematických celků. Pracovišti se daří nabízet a realizovat i programy na objednávku podle potřeb škol a pedagogů.

Z hlediska **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že cíl *zavádět znalosti v oblastech digitálních technologií do výuky* i opatření *podporovat prvky polytechnické výchovy, rozvoj digitálních kompetencí, informatického myšlení a prohlubovat znalosti z oblasti kybernetické bezpečnosti na všech stupních vzdělávání již od mateřských škol* jsou naplňovány.

4.3 Environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen EVVO) byla ve školním roce 2021/2022 garantována po odborné a metodické stránce odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje. Dne 26. října 2021 byly na základě usnesení Zastupitelstva Libereckého kraje schváleny **Koncepce EVVO Libereckého kraje** pro období 2021–2030 a Akční plán EVVO Libereckého kraje pro období 2021–2023. V rámci těchto dokumentů je preferován zejména rozvoj dlouhodobé systematické EVVO na školách.

Praktickou ekologickou výchovu realizovala příspěvková organizace Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (dále jen **STŘEVLIK**). Stěžejní činností byly pobytové výukové programy pro školní kolektivy z mateřských škol, žáky prvního a druhého stupně základních škol a žáky středních škol. STŘEVLIK provozoval tři zařízení EVVO, a to v Hejnicích, Oldřichově v Hájích a Dolánkách u Turnova. Kapacitní možnosti byly od března 2022 výrazně omezeny **poskytnutím ubytovacích prostor pro potřeby ukrajinských uprchlíků**.

STŘEVLIK se také intenzivně věnoval přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Dále v této oblasti působilo středisko ekologické výchovy ZOO Liberec – SEV DIVIZNA. STŘEVLIK zajišťoval realizaci projektu Mrkvička – síť mateřských škol zabývajících se environmentální výchovou. Během školního roku proběhly tři semináře a byly rozeslány informační materiály.

Pro základní a střední školy byla environmentální výchova zajišťována prostřednictvím projektu MRKEV (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy), který byl koordinován ZOO Liberec – SEV DIVIZNA. Celkem 4x byly rozesílány informace v tištěné podobě (např. časopis pro ekogramotnost Bedník, tematické publikace a další materiály) a nabízeny různorodé semináře. STŘEVLIK také zahájil vzdělávací činnost v oblasti akreditovaného vzdělávání úředníků samosprávných celků. Ve spolupráci s Univerzitou Karlovou pak realizoval projekt Dobré otázky pro environmentální výchovu – vzdělávání pedagogů a lektorů, který byl podpořen z Národního programu Životní prostředí.

Informace týkající se EVVO byly poskytovány prostřednictvím internetového portálu ww.ekovychovalk.cz. Během školního roku 2021/2022 se konalo celkem 25 akcí s ekologickou tematikou. Jednalo se o akce s celokrajskou působností (např. krajské kolo Ekologické olympiády pro střední školy) i s mikroregionálním významem (především ekodny po rodiny s dětmi). Akce byly opět směřovány do všech částí kraje.

Mezi vůdčí organizace v Libereckém kraji patřily, vedle organizace STŘEVLIK, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a již zmíněná ZOO Liberec – SEV DIVIZNA. Jedná se o příspěvkové organizace, jejichž finanční stabilita jim umožňuje dlouhodobou koncepční práci. Z neziskových organizací dosahovaly velmi dobrých výsledků také Středisko ekologické výchovy Český ráj a Geopark Ralsko o. p. s.

Na konci školního roku 2021/2022 byla zahájena realizace projektu Libereckého kraje **Strategické partnerství v oblasti EVVO. S šesti organizacemi** z oblasti EVVO byly uzavřeny smlouvy na realizaci první etapy projektu, jehož cílem je především rozvoj dlouhodobé systematické EVVO ve školách na území Libereckého kraje. V rámci programu Dotačního fondu Libereckého kraje č. 8.1 Podpora EVVO vyhlášeného pro rok 2022 bylo přijato celkem 34 žádostí o podporu. Bylo podpořeno 16 projektů v celkové výši 1.527.231 Kč.

4.4 Prevence rizikového chování

Rizikové chování, někdy též sociálně nežádoucí chování, je pojem posledních let, který stále častěji nahrazuje dřívější pojem sociálně patologické jevy. Rizikovým chováním rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost.

Vertikální struktura systému primární prevence:

- celorepubliková úroveň – MŠMT – oddělení základního vzdělávání
- úroveň kraje – Krajský úřad Libereckého kraje – krajský koordinátor primární prevence
- okresní úroveň – v rámci jednotlivých pedagogicko-psychologických poraden působí v oblasti specifické primární prevence rizikového chování oblastní metodici, vždy jeden pro každý okres
- úroveň jednotlivých škol – školní metodik prevence

Školní metodik prevence (dále jen „ŠMP“) působí převážně na plně organizovaných základních školách. V malotřídkách tuto funkci často zastávají kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol.

Jednotlivé školy v Libereckém kraji mají zpracované preventivní programy, ŠMP jsou součástí školního poradenského pracoviště a spolupracují s ostatními pedagogy. Současně mají školy zpracované také krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve spolupráci MŠMT, Kliniky adiktologie a Národního pedagogického institutu ČR byl vytvořen online **systém evidence preventivních aktivit** (dále jen „SEPA“). Má za cíl sjednotit a zjednodušit plánování preventivních aktivit ve školách a jejich hodnocení na konci roku.

Ve školním roce 2021/2022 bylo do systému SEPA **zapojeno celkem 209 škol** z celkového počtu 257 ZŠ a SŠ v Libereckém kraji. Meziročně klesl počet vyplněných výkazů preventivních aktivit (celkem 61). Výkazy tedy vyplnila necelá čtvrtina škol (23,74 %).

Tabulka 4.4.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Vyplněných výkazů	109	82	75	61

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2021/2022

Z výkazů preventivních aktivit vyplynulo, že ŠMP v základních školách ve školním roce 2021/2022 nejvíce řešili **špatné vztahy mezi žáky**, a to především ve 4., 5., 6. a 7. ročnících. Druhým nejčastějším rizikovým chováním bylo **užívání tabáku**, které se nejčastěji vyskytlo v 7., 8., 9. ročnících ZŠ a ve všech ročnících SŠ. Školní metodici mají už od června 2022 k dispozici nový metodický pokyn „Tabákové výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky“. Dalším častým jevem bylo záškoláctví. Je alarmující, že se často jednalo o podezření na **skryté záškoláctví s vědomím rodičů**.

Tabulka 4.4.2 Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	MŠ	ZŠ	SŠ, VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky (počet případů, nikoliv počet žáků)	1	633	40
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace (počet případů, nikoliv počet žáků)	1	170	11
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	152	11
Případy využití elektronických prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakovanému záměrnému psychickému ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	99	17
Projevy rasismu a xenofobie (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	29	0
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy (výskyt u počtu žáků)	0	116	9
Záškoláctví (výskyt u počtu žáků)	0	164	57
Podezření na skryté záškoláctví (záškoláctví s vědomím rodičů) (výskyt u počtu žáků)	0	145	78
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd. (výskyt u počtu žáků)	0	3	0
Rizikové chování v dopravě (výskyt u počtu žáků)	0	6	2
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality (výskyt u počtu žáků)	1	29	2
Poruchy příjmu potravy (výskyt u počtu žáků)	0	85	22
Sebepoškozování a autoagrese (výskyt u počtu žáků)	0	134	22
Kriminální chování – přestupky, provinění, trestné činy (výskyt u počtu žáků)	0	45	4
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte (výskyt u počtu žáků)	0	29	0
Užívání* tabáku (výskyt u počtu žáků)	0	371	184
Užívání* alkoholu (výskyt u počtu žáků)	0	66	11
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš) (výskyt u počtu žáků)	0	26	12
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin atd.) (výskyt u počtu žáků)	0	28	4
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.) (výskyt u počtu žáků)	0	39	0

*Pod termín „užívání“ zahrnujeme užití opakované i jednorázové experimentování s látkou atd.

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2021/2022

Ze statistiky pro daný školní rok vyplývá, že **38 % ŠMP působí ve funkci deset a více let**, následování jsou metodiky působícími ve funkci čtyři až pět let, kterých je 21, 31 %. Většina metodiků vykonává zároveň funkci třídního učitele, v procentuálním vyjádření se konkrétně jedná o 73,77 % z nich. Více než 70 % z nich má specializační studium, více než 19 % ho nemá, někteří studují.

Preventivní programy jsou realizovány nejčastěji nestátními organizacemi (např. MAJÁK, o.p.s., ADVAITA, z.ú. nebo MOST K NADĚJI), dále komerčními subjekty, školskými poradenskými zařízeními, Policií ČR a městskou policií. Liberecký kraj finančně podporoval v roce 2022 primární prevenci rizikového chování dvěma způsoby:

- účelovou neinvestiční dotací na podporu činnosti organizace MAJÁK o.p.s., ve výši 450.000 Kč z kapitoly 917 04;
- dotačním programem na specifickou primární prevencí rizikového chování (v kap. 5.1).

Dále se Liberecký kraj už od roku 2016 podílí na projektu „Kraje pro bezpečný internet“, jehož hlavním realizátorem je Kraj Vysočina. Na tento projekt poskytuje Liberecký kraj každoročně dotaci ve výši 50.000 Kč a účastní se jej vždy několik desítek žáků a studentů jednotlivých škol. Ti, kteří úspěšně absolvují vědomostní test, jsou zařazeni do slosování o věcné ceny od společnosti Microsoft.

V období pandemie covidu-19 **počty dětí s problémy v oblasti duševního zdraví výrazně narostly**, odborníci v Libereckém kraji nestíhají pokrývat poptávku. Ve školách je z tohoto důvodu potřeba podporovat prevenci prostřednictvím nabídky psychologické a sociální práce a výukových aktivit v oblasti duševního zdraví.

Cíle v **DZ LK 2020–2024** jsou průběžně naplňovány, např. *formou realizace preventivních aktivit* ve školách a školských zařízeních, spoluprací škol s externími subjekty v oblasti primární prevence (s certifikovanými poskytovateli) a *podporou oblastních metodiků prevence* při pedagogicko-psychologických poradnách.

Bezpečnost a ochrana škol

V posledních letech nabývají na významu otázky bezpečnosti škol, jejich ochrany před možnými hrozbami, vnitřními i vnějšími. S ohledem na důležitost této problematiky Liberecký kraj od roku 2019 do roku 2022 využil vedle dalších aktivit také dotačního programu Ministerstva vnitra Ochrana a zabezpečení škol a školských zařízení jako možných měkkých cílů a realizoval projekty s názvem „**Liberecký kraj – ochrana škol a školských zařízení jako měkkých cílů I. – III**“.

Smyslem projektů bylo vytvořit komplexní řešení pro zvýšení ochrany a bezpečnosti vytipovaných středních škol a školských zařízení a současně nastavit trvalou spolupráci s krajským ředitelstvím Policie ČR v oblasti ochrany měkkých cílů. Pro školy a školská zařízení vznikla bezpečnostní dokumentace zahrnující bezpečnostní plány a procedury. Nejvýznamnější však bylo vzdělávání a výcvik pedagogických i nepedagogických zaměstnanců škol zaměřené na získání praktických dovedností, např. jak při případném incidentu snížit rizika do doby příjezdu složek záchranného systému. Pro školy byla také vytvořena **instruktážní brožura** „Jak se zachovat v nouzových situacích – Uteč! Schovej se! Bojuj!“.

Projektů se zúčastnilo **16 středních škol a školských zařízení** v kraji. Jednalo se nejčastěji o školy více ohrožené, v centrech měst a o školy a školská zařízení s celodenním provozem, jako jsou domovy mládeže a dětské domovy. Za tři roky bylo na nejrůznější aktivity vynaloženo přes 3.500.000 Kč. Velký ohlas vzbudilo cvičení s Policií ČR na podzim 2021. Tento **praktický výcvik zaměstnanců** se uskutečnil v prostorách školy a domova mládeže Střední zdravotnické školy, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace. V pěti hraných krizových situacích si zaměstnanci škol vyzkoušeli poznatky z výcviků v souladu se strategií Uteč, schovej se, bojuj! Návuk policejního zásahu zároveň posloužil Policii ČR k zefektivnění její činnosti při případném zákroku. K popularizaci cvičení přispěla i široká medializace, včetně živých vstupů České televize.

5 DOTAČNÍ PROGRAMY A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

Oblast podpory školství, mládeže a dalšího vzdělávání

V prosinci 2021 byly vyhlášeny programy k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro programy s rokem realizace 2022:

- 4.1 Program volnočasových aktivit (alokace 2.610.000 Kč, resp. 2.978.226 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.3 Specifická primární prevence rizikového chování (alokace 800.000 Kč),
- 4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními (alokace 400.000 Kč).

Zastupitelstvo Libereckého kraje v březnu 2022 rozhodlo o podpoře 72 projektů v programu 4.1 (ve 100% požadované výše dotace), 27 projektů v programu 4.3 (ve 100 % výše požadované dotace) a 5 projektů v programu 4.7 (ve 100 % výše požadované dotace).

Tabulka 5.1.1 Přehled přijatých žádostí a podpořených projektů

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Celková alokace FP pro program v Kč	Skutečný rozsah výše podpory ze strany kraje v tis. Kč
Program 4.1	79	72	2.978.226	20–50
Program 4.3	29	27	695.760	14–30
Program 4.7	6	5	243.987	20–70

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Liberecký kraj v roce 2022 poskytl také **individuální dotace**

- pro Pražský inovační institut, z.s., který vyvíjí nástroj pro podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to částkou 50.000 Kč,
- pro vzdělávání seniorů, v jehož rámci různé organizace poskytují lidem v postproduktivním věku vzdělávací aktivity v uměleckých oborech (hudební, výtvarný, taneční a literárně-dramatický). V roce 2022 podpořil kraj celkem sedm základních uměleckých škol celkovou částkou 422.600 Kč. Zapojeny byly tyto organizace:
  - Základní umělecká škola, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Turnov, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Tanvald, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace
  - Základní umělecká škola Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace
  - Základní škola a Základní umělecká škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace
  - Umíme si pomáhat, z.s.

Oblast podpory sportu a tělovýchovy

V roce 2022 bylo v rozpočtu Libereckého kraje vyčleněno téměř 8.000.000 Kč pro významné sportovní areály na území Libereckého kraje – přes 600 km lyžařských tras bylo i díky této finanční podpoře upravováno v rámci Jizerské, Krkonošské i Lužicko-horské magistrály. Vyznavači trailů pro horská kola mohou díky podpoře Libereckého kraje užívat tratě Singltrek pod Smrkem. Více než 2.5 mil. Kč přispěl LK na opravu povrchu tratí v Rekreačním a sportovním areálu Vesec, 1.650.000 Kč směřovalo v roce 2022 do opravy a na údržbu skokanských můstků v Harrachově, Desné a Lomnici nad Popelkou.

O víkendu 17. – 19. června 2022 se v Jablonném v Podještědí konalo UEC Mistrovství Evropy v maratonu horských kol 2022, na které Liberecký kraj přispěl částkou 1.100.000 Kč.

V dotačním programu Sportovní akce pro rok 2022 bylo přijato 78 žádostí a podpořeno 60 spolků v celkové částce 1.509.438 Kč. V dotačním programu Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích pro rok 2022 bylo přijato 243 žádostí a podpořeno 224 sportovních klubů v celkové výši 28 101 291 Kč. Podporu Libereckého kraje na další 4 roky získaly projekty označené Zastupitelstvem Libereckého kraje za významné, patří mezi ně atletické mítinky s mezinárodní účastí Memoriál Ludvíka Daňka a Jablonecká hala, tenisové turnaje Svijany Open a Macha Lake Open, Rally Bohemia, nově také Prima Cup – Harrachov, Mistrovství ČR horských kol v maratonu a další. Celkem budou tyto a další projekty až do roku 2025 každoročně podporovány částkou v souhrnné výši minimálně 5 milionů Kč.

Více než 13 milionů Kč bylo vyčleněno na kofinancování projektů, které byly současně podpořeny v rámci investičních programů na podporu sportovní infrastruktury Národní sportovní agenturou.

Více než 8 milionů Kč bylo vyplaceno formou individuálních dotací na podporu sportovní reprezentace Libereckého kraje a na další specifické sportovní projekty typu: republikové finále ve volejbalu středních škol, Alpen Cup ve skoku na lyžích nebo MČR v závodech psích spřežení.

5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií

Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje

Projekt Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje II (KAP LK II), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0019560 podporuje zavedení systému nastavení aktivní spolupráce aktérů v rámci vzdělávací soustavy Libereckého kraje. Realizace projektu byla zahájena v lednu 2022 a bude ukončena v listopadu 2023. Celkový rozpočet projektu je 7 770 042 Kč.

Aktivity projektu se podílejí na naplňování výstupů stanovených ve Strategii 2030+, DZ LK 2020–2024 i DZ ČR 2019–2023. Projekt navazuje na aktivity zavedené a rozvinuté v rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002, který byl realizován v letech 2016–2022 a jehož poslední aktivitou byla závěrečná konference v prosinci 2021. Projekt se zaměřuje v první řadě na podporu a zkvalitnění vzdělávání na SŠ a VOŠ, a to především podporou jejich spolupráce se širokým spektrem dalších aktérů ve vzdělávání, a podporuje proces akčního plánování tak, aby byla zajištěna dlouhodobá udržitelnost systému spolupráce.

Výstupem projektu je **vznik Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje III.** a ročních akčních plánů pro roky 2023, 2024 a 2025.

Ve školním roce 2021/2022 byly ve 2. pololetí realizovány tyto aktivity:

- dvoudenní workshop s řediteli středních škol Libereckého kraje (bez rozdílu zřizovatele)
- konference Technologie do škol zaměřená na prezentaci firem a institucí poskytujících rozvoj polytechnického vzdělávání a ICT gramotností ve školách
- setkání odborných mistrymů zapojených do tvorby Krajského akčního plánu a ročních akčních plánů

Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II

V prosinci 2020 začala realizace projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II (registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_078/0017282). Do projektu je zapojeno celkem 48 partnerů, z toho 39 středních škol z Libereckého kraje, 4 pedagogicko-psychologické poradny a 5 dalších subjektů –

konkrétně Technická univerzita v Liberci, Krajská vědecká knihovna v Liberci, iQLANDIA, o.p.s., Nadační fond LISTEM 21 a Malá technika, z. ú. Celkový rozpočet projektu činí víc jak 130 milionů korun. Ukončení realizace aktivit v projektu je naplánováno na červen 2023, ukončení celého projektu pak na listopad 2023.

Projekt NAKAP LK II zaměřen na několik oblastí vzdělávání. Především pokračuje v podpoře **polytechnického vzdělávání**, a to formou podpory realizace projektových dnů pro základní školy (realizátory jsou střední školy), volnočasových aktivit ve středních školách a projektových dnů pro střední školy (realizátory jsou Technická univerzita v Liberci a iQLANDIA, o.p.s.). Základním školám je zapůjčeno (a následně darováno) vybavení pro polytechnické vzdělávání (realizátorem této aktivity je Nadační fond LISTEM 21). Mateřské školy jsou do projektu zapojeny v podaktivitě zaměřené na polytechnické vzdělávání v MŠ, kterou realizuje Malá technika, z. ú. Sérii aktivit uzavírá realizace metodických center zaměřených na rozvoj polytechnického vzdělávání ve školách a je určena jak pedagogům základních, tak středních škol.

Důležitou činností v projektu je zkvalitňování **péče o nadané žáky**. V rámci ní je poskytována metodická podpora nejen pedagogickým pracovníkům, ale hlavní metodička nadání a metodička nadání poskytují pomoc přímo v terénu. V květnu 2022 byla realizována druhá Konference o nadání, která přinesla několik velmi zajímavých přednášek na téma nadání a přínosné workshopy zaměřené na práci s nadanými žáky. Dále je pravidelně aktualizována Příručka pro systémovou podporu nadaných žáků v Libereckém kraji, která je volně k dispozici na úložišti materiálů pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

Další významnou aktivitou projektu je podpora rozvoje gramotností s akcentem na **čtenářskou a matematickou gramotnost**. Metodická centra pro rozvoj matematické gramotnosti jsou určena pedagogům základních a středních škol. Metodická centra pro rozvoj čtenářské gramotnosti jsou realizována Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci a nabízejí semináře, přednášky a workshopy jak pro pedagogy, tak i pro žáky a studenty. Díky podpoře z projektu NAKAP LK II vznikla nová expozice MatematikUm v iQLANDII, o.p.s. a od ledna 2022 jsou nabízeny programy pro žáky základních a středních škol se zaměřením na rozvoj matematické gramotnosti.

Povinnou aktivitou projektu je **prevence předčasných odchodů ze vzdělávání**. Projekt NAKAP LK II. řeší tuto problematiku dvojím způsobem. Pro základní školy byl vybrán dodavatel pro realizaci vzdělávání pedagogů základních škol v oblasti kariérového poradenství. Této aktivity se účastní 40 pedagogů ze 33 základních škol napříč Libereckým krajem, kteří ve školním roce 2021/2022 absolvovali 80 hodin vzdělávání v oblasti kariérového poradenství ve školství. Střední školy zapojené do projektu jsou podpořeny podaktivitou zaměřenou na harmonizační pobyty pro nově vytvořené kolektivy žáků s poskytnutím následné péče pro minimalizaci předčasných odchodů ze vzdělávání.

Další povinnou aktivitou je **podpora rovných příležitostí ve vzdělávání**, ve které jsou podpořeny především pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra v Libereckém kraji. Podaktivity jsou zaměřeny na společnou platformu PPP a SPC a podporu odborných stáží v těchto zařízeních. Důležitou podaktivitou je také vznik platformy zaměřené na setkávání odborníků ve vzdělávání k řešení problematiky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

5.3 Mezinárodní spolupráce

V rámci fondů EU byly důležitými zdroji pro financování škol v oblasti zahraniční spolupráce ve školním roce 2021/2022 programy přeshraniční spolupráce, zejména **Program spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014–2020** a **Interreg V-A Česká republika – Polsko**. Těchto projektů se účastnily např. Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace a Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace (Kompetence 4.0).

Dalším důležitým zdrojem pro podporu mezinárodní spolupráce jsou **programy Erasmus+** administrované Domem zahraniční spolupráce. Jedná se o program Evropské komise, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže. Na základě „Výzvy 2021“ vyhlášené Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy předložily školy opět žádosti o grant na realizaci svých mezinárodních projektů v následujících letech. V tomto programu byl ve sledovaném období největší zájem o podporu v Klíčové aktivitě 1 - mobilita žáků v odborném vzdělávání a přípravě, kdy školy mohou vysílat žáky na zahraniční praktické stáže v podnicích nebo odborných školách a tato stáž může trvat od dvou týdnů do tří měsíců. Ve školním roce 2021/2022 této příležitosti využilo **9 středních a vyšších odborných škol** v Libereckém kraji.

- Gymnázium Frýdlant, Mládeže 884, příspěvková organizace zahájila program „Fake news in the age of democracy“, kterého se zúčastnilo 45 žáků. Jedná se o spolupráci s dalšími třemi gymnázii ze Slovinska, Německa a Nizozemska.
- Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace vyslala na pobyty do zahraničí 56 žáků a 8 studentů.
- Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace realizovala jazykové pobyty pro 22 žáků.
- Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace zorganizovala na přelomu března a dubna 2022 výjezd 12 žáků do Dublinu v Irsku, kde žáci vykonávali praxi ve svých studijních oborech, konkrétně cestovní ruch, hotelnictví, obchodní akademie a strojírenství.
- Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace využila program Erasmus+ pro výjezdy na Slovensko a do Polska pro 90 žáků a 20 pedagogů.
- Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, příspěvková organizace realizovala vzájemné mobility s Glasfach Schule Rheinbach. Těchto mobilit se zúčastnilo ve školním roce 2021/2022 35 žáků.
- Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 1, příspěvková organizace uspěla se svou žádostí „Učíme se praxí v zahraničí“ a realizovala pobyty pro 10 žáků a studentů.
- Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace vyslala do zahraničí 19 žáků.
- Střední průmyslová škola technická, Jablonec nad Nisou, Belgická 4852, příspěvková organizace 24 žáků.

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok

6 ZÁVĚR

Stav a rozvoj vzdělávací soustavy v Libereckém kraji a v celé ČR ovlivnilo ve školním roce 2021/2022 mnoho vnějších faktorů. Školní rok byl poznamenán, jak snahou zmírnit důsledky omezení ve výuce z předchozích let (doučování, kempy), tak omezeními v souvislosti s pandemií covidu-19 v prvním pololetí (testování a hybridní výuka části žáků ve škole a části online formou) i dalšími nepříznivými dopady (zvýšení počtu klientů školských poradenských zařízení a žáků s obtížemi v oblasti duševního zdraví).

Druhé pololetí pak ovlivnil příliv ukrajinských uprchlíků, kteří začali do ČR proudit po vypuknutí konfliktu na Ukrajině způsobeném ruskou agresí. Některé děti a žáci vstupovali ihned do vzdělávacího systému, některá školská zařízení poskytovala uprchlíkům ubytování. Přesná čísla o počtech dětí a žáků se nedařila ani na centrální úrovni zachytit¹⁴, mimo jiné kvůli častému pohybu uprchlíků nejen v rámci ČR, ale i směrem do zahraničí. Přesnější čísla o dětech/žácích pocházejících z Ukrajiny, kteří jsou součástí českého vzdělávacího systému, budou zřejmě až z povinně monitorovaných údajů k začátku školního roku 2022/2023.

Vývoj v jednotlivých segmentech vzdělávací soustavy a podporovaných oblastech vzdělávání v Libereckém kraji lze shrnout do následujících poznatků:

Ve školním roce 2021/2022 pokračoval v předškolním vzdělávání mírný nárůst počtu běžných tříd i dětí v nich. Opět se rovněž nepatrně snížil průměrný počet dětí ve třídách, což je žádoucí z hlediska cílů DZ LK 2020–2024. Od 1. září 2021 zahájila v kraji činnost nová Mateřská škola v Šimonovicích. Počet přípravných tříd zůstal nezměněn (12) a nadále pokračoval trend úbytku dětí mladších tří let. Otázkou zůstává, jak se v následujících letech promítne do předškolního vzdělávání v Libereckém kraji integrace dětí z Ukrajiny.

Zatímco v předchozích letech byl v základním vzdělávání stále patrný nárůst počtu žáků, ve školním roce 2021/2022 jejich celkový počet v Libereckém kraji poprvé nepatrně klesl. V budoucnu do tohoto vývoje zasáhne začleňování ukrajinských žáků. Základní školy v kraji se v důsledku přílivu uprchlíků dostávaly už v tomto roce na hranu svých kapacit. Za důsledek pandemie covidu-19 lze s největší pravděpodobností považovat jinou tendenci. V poslední dvou letech se v Libereckém kraji téměř zdvojnásobil počet žáků vzdělávaných individuálně. Jedná se však o jev, který je typický pro celou ČR. Přispěla k němu zřejmě zkušenost rodičů s domácí výukou při opakovaném uzavírání škol.

Cíl DZ LK 2020–2024 podporovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základních škol se díky OŠMTS a projektu NAKAP LK II dařilo naplňovat. Pořádána byla polytechnická metodická centra pro učitele a projektové dny pro žáky. Moderními polytechnickými pomůckami bylo vybaveno i 45 základních škol. Zvrátit trend neoblíbenosti a neúspěšnosti žáků v předmětu matematika by měla také pomoci nová vzdělávací expozice v iQLANDII, o.p.s. s názvem MatematikUm, otevřená v únoru 2022 za podpory Libereckého kraje. Výstava určená především žákům šestých až devátých tříd moderním způsobem ukazuje, jak lze používat matematické znalosti i mimo školu.

V oblasti středního vzdělávání počet žáků ve školním roce 2021/2022 opakovaně vzrostl. V dalších letech do středních škol zamíří rovněž početnější ročníky. Největší zájem ve sledovaném školním roce projeví uchazeči v přijímacím řízení jako už tradičně o gymnázia, ekonomické, administrativní a inženýrské obory.

U maturitní zkoušky v jarním zkušebním období uspělo 75,8 % žáků¹⁵, což více odpovídá situaci před pandemií covidu-19. Loňské procento úspěšných v jarním termínu (86,5 %) bylo nestandardní a ovlivnily ho snazší

¹⁴ K 19. 9. 2022 publikovalo MŠMT na svých stránkách souhrnnou statistiku k počtům dětí a žáků v regionálním školství za rok 2021/2022. PRŮBĚŽNÉ POČTY UKRAJINSKÝCH DĚTÍ V ČESKÝCH ŠKOLÁCH. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, c2013-2023 [cit.2023-02-10]. Dostupné z:

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/prubezne-pocty-ukrajinskych-deti-v-ceskych-skolach>

¹⁵ Celorepublikový průměr úspěšnosti maturantů v jarním zkušebním období byl 79,2 % žáků.

podmínky zkoušek. V posledních letech se nic nemění na skutečnosti, že nejvyšší úspěšnosti dosahují žáci u zkoušky z cizího jazyka (96,9 %) a naopak nejnižší u zkoušky z matematiky (87,0 %). Dokonce právě u matematiky je propad v úspěšnosti ve srovnání s předchozím rokem nejvyšší (téměř o 7 %). V podzimním termínu uspělo u maturit v Libereckém kraji 61 % žáků.

V rámci naplňování cílů DZ LK 2020–2024 pokračoval Stipendijní program Libereckého kraje. Je určený žákům středních škol těch oborů vzdělání, jejichž absolventi stále chybí na trhu práce a jimž pro dlouhodobý nezájem ze strany žáků hrozil zánik. Ve školním roce 2021/2022 se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělávalo 1550 žáků.

V segmentu vyššího odborného školství došlo ve sledovaném školním roce k mírnému oživení. Počet studentů v porovnání s předminulým školním rokem vzrostl o 60. V září 2021 nastoupili první studenti do oboru Diplomovaný zdravotní laborant, který nově otevřela Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace. I přesto zůstávají počty studentů v tomto segmentu vzdělávání nízké (celkem 259).

Pokud jde o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je situace z hlediska inkluze nadále proměnlivá. V předškolním vzdělávání vykazují data v tomto ohledu pozitivní vývoj od školního roku 2019/2020. Počet dětí se zdravotním postižením v běžných třídách mateřských škol rostl a ve speciálních třídách klesal.

Školská poradenská zařízení nemohla kvůli protipandemickým opatřením v první polovině školního roku 2021/2022 realizovat v některých případech skupinová vyšetření. Přesto došlo meziročně k výraznému nárůstu klientů jak v pedagogicko-psychologických poradnách, tak ve speciálně pedagogických centrech (celkem o 1 404 klientů). Negativní dopad pandemie covidu-19 se potvrdil i v oblasti prevence rizikového chování. Počty dětí s obtížemi týkajícími se duševního zdraví výrazně narostly a odborníci v kraji nestíhali pokrývat poptávku po těchto službách. Ve školách proto bude i v nejbližších letech potřeba podporovat prevenci rizikového chování a výukové aktivity v oblasti duševního zdraví.

Za pozitivní přínos můžeme označit rozšíření možnosti získat základní vzdělání i po ukončení povinné školní docházky, navíc v socioekonomicky ohrožené lokalitě. Kurz základního vzdělání začala od září 2021 nově v kraji nabízet také Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace. Kurz již úspěšně ukončili první absolventi.

7 Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
BT	běžná třída
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
COV	Centrum odborného vzdělávání
CNC	číslicové řízení počítačem
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDÚ	dětský diagnostický ústav
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK 2020–2024	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2020–2024
DZ ČR 2019–2023	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
ICT	informační a komunikační technologie
IT	informační technologie
KAP LK	Krajský akční plán Libereckého kraje
LU	Lex Ukrajina
MAP	místní akční plán
MAS	místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKAP LK	Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje
NPI	Národní pedagogický institut
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování
PO	podpůrná opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
RgŠ	regionální školství
RVP ZV	rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SEPA	system evidence preventivních aktivit
SEV	středisko ekologické výchovy
SOŠ	střední odborná škola
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPV	středisko praktického vyučování
SŠ	střední škola
ST	speciální třída
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna

ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
VOŠ	vyšší odborná škola
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

8 Seznam tabulek v příloze

Tabulka 3.2.2	Počty tříd a žáků v základních školách v jednotlivých ročnících školní docházky podle ORP
Tabulka 3.7.1	Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť
Tabulka 3.7.2	Počty zapsaných účastníků a kapacity základních uměleckých škol
Tabulka 3.9.1	Přehled středisek volného času
Tabulka 3.9.4	Pravidelná činnost účastníků a útvarů zájmového vzdělávání v členění podle obcí s rozšířenou působností
Tabulka 3.12.1	Vývoj počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních LK v přepočtu na plně zaměstnané
Tabulka 3.12.2	Vývoj průměrných měsíčních platů/mezd pedagogických a nepedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních LK

Tabulka 3.2.2 Počty tříd a žáků v základních školách v jednotlivých ročnících školní docházky podle ORP

2021/2022	Česká Lípa	Frýdlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec	Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	CELKEM
TŘÍDY											
celkem	386	127	266	124	708	128	132	104	162	53	2 190
1. stupeň	225	79	149	70	396	75	78	61	100	30	1 263
2. stupeň	161	48	117	54	312	53	54	43	62	23	927
1. ročník	47	13	27	15	80	17	18	15	24	7	263
2. ročník	41	20	30	13	79	14	15	9	19	6	246
3. ročník	47	13	30	15	78	14	17	13	22	5	254
4. ročník	41	15	29	13	77	15	13	13	19	7	242
5. ročník	46	18	31	14	79	15	14	11	16	5	249
6. ročník	41	13	31	14	79	14	13	11	16	6	238
7. ročník	42	12	32	13	83	14	12	11	16	6	241
8. ročník	46	12	28	13	75	13	15	11	16	5	234
9. ročník	33	11	28	14	75	12	13	10	14	6	216
10. ročník	2	0	0	0	3	0	2	0	0	0	7
ŽÁCI											
celkem	7 414	2 196	5 206	1 970	14 326	2 411	2 349	1 757	3 014	1 009	41 652
1. stupeň	4 101	1 243	2 900	1 093	7 798	1 254	1 261	962	1 694	554	22 860
2. stupeň	3 313	953	2 306	877	6 528	1 157	1 088	795	1 320	455	18 792
1. ročník	806	205	517	228	1 517	264	275	188	347	106	4 453
2. ročník	789	246	599	190	1 521	241	268	180	330	109	4 473
3. ročník	839	248	576	215	1 542	249	262	183	358	92	4 564
4. ročník	804	262	570	214	1 558	245	206	180	337	131	4 507
5. ročník	850	277	628	246	1 644	255	247	230	319	116	4 812
6. ročník	851	239	616	233	1 681	305	277	207	378	111	4 898
7. ročník	844	251	592	230	1 733	314	250	208	331	127	4 880
8. ročník	898	244	578	203	1 567	292	316	220	323	107	4 748
9. ročník	725	221	523	209	1 543	246	240	160	286	110	4 263
10. ročník	8	3	7	2	20	0	8	1	5	0	54

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. 2021, MŠMT.

Tabulka 3.7.1 Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť

Základní umělecká škola	Odloučená pracoviště
ZUŠ Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	Kravaře, Benešov nad Ploučnicí 1)
ZUŠ, Česká Lípa, Arbesova 2077, příspěvková organizace	
ZUŠ Doksy, příspěvková organizace	Dubá
ZUŠ Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace	Zákupy, Stráž pod Ralskem
ZŠ, ZUŠ a MŠ, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZUŠ, Nové Město pod Smrkem, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZUŠ, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace	Rychnov u Jablonce nad Nisou
ZUŠ Jilemnice, příspěvková organizace	Košťálov, Studenec, Poniklá
ZŠ, MŠ a ZUŠ Jablonec nad Jizerou, příspěvková organizace	Poniklá, Rokytnice nad Jizerou, Vysoké nad Jizerou
ZUŠ Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace	Hodkovice nad Mohelkou, Příšovice
ZŠ a ZUŠ Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace	
ZŠ a ZUŠ, Liberec, Jabloňová 564/43, příspěvková organizace	
ZUŠ, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace	Chrastava
ZUŠ Cvikov, příspěvková organizace	
ZUŠ Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	
ZUŠ Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace	Libštát, Rovensko pod Troskami, Košťálov, Železnice 2)
ZUŠ Semily, příspěvková organizace	Bozkov, Vysoké nad Jizerou, Libštát, Jesenný, Košťálov
ZUŠ Tanvald, Školní 351, příspěvková organizace	Smržovka, Desná, Josefův Důl
ZUŠ Turnov, příspěvková organizace	Malá Skála
ZUŠ Železný Brod, příspěvková organizace	Jenišovice
ZŠ a ZUŠ T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okr.Liberec, příspěvková organizace	

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT.

Poznámky: 1) Benešov nad Ploučnicí - Ústecký kraj, 2) Železnice - Královehradecký kraj

Tabulka 3.7.2 Počty zapsaných účastníků a kapacity základních uměleckých škol

Základní umělecká škola	KAPACITA (30. 9. 2021)	2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		žáci	dospělí	žáci	dospělí	žáci	dospělí
ZUŠ Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	300	297	0	291	0	300	0
ZUŠ, Česká Lípa, Arbesova 2077, příspěvková organizace	1000	938	10	943	9	914	10
ZUŠ Doksy - příspěvková organizace	260	192	0	188	0	220	0
ZUŠ Václava Snítila, Mimoň, příspěvková organizace	420	351	0	370	0	374	0
ZŠ, ZUŠ a MŠ, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace	380	305	0	291	0	271	0
ZUŠ, Nové Město pod Smrkem, okres Liberec, příspěvková organizace	156	153	0	151	0	148	0
ZUŠ, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace	1100	1 066	10	1 032	4	1 030	3
ZUŠ Jilemnice, příspěvková organizace	440	440	1	440	0	440	1
ZŠ, MŠ a ZUŠ Jablonec nad Jizerou, příspěvková organizace	300	300	10	300	10	300	10
ZUŠ Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace	176	176	0	176	0	176	0
ZŠ a ZUŠ T. G. Masaryka, Hrádek n. Nisou, Komenského 478, okr. Liberec, p.o.	90	0	0	30	0	39	0
ZŠ a ZUŠ Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace	120	80	0	80	0	116	0
ZŠ a ZUŠ, Liberec, Jabloňová 564/43, příspěvková organizace	400	399	0	376	0	362	0
ZUŠ, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace	1887	1 866	22	1 819	25	1 811	20
ZUŠ Cvikov, příspěvková organizace	140	109	0	103	0	100	0
ZUŠ Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	400	315	1	320	0	342	0
ZUŠ Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace	520	456	15	411	6	366	4
ZUŠ Semily, příspěvková organizace	950	813	41	810	44	779	42
ZUŠ Tanvald, příspěvková organizace	500	446	0	428	1	413	0
ZUŠ Turnov, příspěvková organizace	690	690	1	690	1	690	2
ZUŠ, Železný Brod, příspěvková organizace	350	347	1	347	3	359	2

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT, Rejstřík škol a školských zařízení k 30. 9. 2021, MŠMT.

Tabulka 3.9.1 Přehled středisek volného času

Střediska volného času	Zřizovatel	Zaměření
Dům dětí a mládeže "Sluníčko", Komenského 1037, Lomnice nad Popelkou, okres Semily	obec	DDM
Dům dětí a mládeže "Smetanka", Smetanova 387, Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže "Vážka", Nádražní 170, Mimoň, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Cvikováček, Československé armády 195/I, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže DRAK, Žitavská ul. 260, Hrádek nad Nisou, okres Liberec, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Libertin, Česká Lípa, Škroupovo nám. 138, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Mozaika, Železný Brod, Jiráskovo nábřeží 366, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Pod střechou, Horní Rokytnice 467, Rokytnice nad Jizerou, okres Semily	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Větrník, Liberec 1, Riegrova 16, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou, Podhorská 49, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže, Tanvald, Protifašistických bojovníků 336, příspěvková organizace	obec	DDM
Středisko pro volný čas dětí a mládeže, Turnov, okres Semily, Husova 77, Turnov	obec	DDM
Středisko volného času "ROROŠ", Frýdlantská 841, Nové Město pod Smrkem, příspěvková organizace	obec	DDM
Středisko volného času dětí a mládeže Semily, Tyršova 380, Semily	obec	DDM
Středisko volného času Narnie, Cyrila a Metoděje 390, Liberec	církev	DDM
Základní škola, Liberec, Oblačná 101/15, příspěvková organizace	obec	MSMT
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Mládeže 907, Frýdlant, okres Liberec	obec	DDM

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT.

Tabulka 3.9.4 Pravidelná činnost účastníků a útvarů zájmového vzdělávání v členění podle obcí s rozšířenou působností

	Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec	Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	CELKEM
2017/2018											
Účastníci	1802	547	837	479	2179	1125	1132	496	680	428	9705
Zájmové útvary	152	55	92	50	219	81	103	47	56	44	899
2018/2019											
Účastníci	1742	509	842	553	2352	1125	1077	500	765	460	9925
Zájmové útvary	133	44	87	45	205	72	102	52	66	43	849
2019/2020											
Účastníci	1741	458	802	531	2457	1151	1129	485	810	477	10041
Zájmové útvary	135	40	96	47	224	92	110	54	67	47	912
2020/2021											
Účastníci	1527	515	684	504	2350	1027	903	374	680	361	8925
Zájmové útvary	144	47	84	49	241	99	107	50	65	46	932
2021/2022											
Účastníci	1715	482	756	453	2345	1015	998	384	796	393	9337
Zájmové útvary	149	42	91	38	240	86	97	46	67	43	899

Zdroj: Statistické zahajovací výkazy k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Tabulka 3.12.1 Vývoj počtu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců za všechny zdroje financování

Škola nebo školské zařízení	Pedagogičtí zaměstnanci				Nepedagogičtí zaměstnanci			
	průměrný přepočtený počet				průměrný přepočtený počet			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Dětské domovy	63,3	67,38	72,05	93,49	61,93	60,52	56,47	42,51
Domovy mládeže	73,23	77,47	81,85	85,89	30,73	31,86	34,35	36,78
Internáty škol zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ	16,20	12,93	12,13	12,21	8,06	6,65	4,9	4,24
Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,22	0,00	0,00
Lesní mateřské školy	3,50	6,03	6,63	8,33	0,08	0,05	0,39	0,31
MŠ běžné	1 340,89	1 482,58	1 537,06	1 596,44	407,25	446,65	448,78	454,90
MŠ při zařízení pro výkon ústavní ochranné výchovy	1,68	2,15	1,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ při zdravotnickém zařízení	7,24	7,32	7,32	7,43	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	35,54	19,33	21,38	23,88	8,46	2,58	2,54	2,44
Pedagogicko-psychologické poradny	37,97	36,71	36,72	37,9	17,84	17,24	17,55	19,05
Speciálně pedagogická centra	23,83	25,44	27,41	27,83	2,35	3,73	4,22	4,53
Střediska volného času	60,85	60,12	62,8	63,59	41,27	45,9	40,46	34,97
SŠ běžné	1 408,44	1 464,16	1 498,90	1 546,43	388,14	380,23	376,28	380,23
SŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	53,49	54,46	55,09	55,83	11,88	12,52	12,69	13,15
Školní družiny	416,41	433,21	454,06	457,23	2,84	7,42	7,05	5,38
Školní kluby	9,75	9,43	9,69	10	4,04	4,02	2,59	0,00
Vyšší odborné školy běžné	19,11	16,42	19,31	21,09	1,86	2,05	2,56	2,86
ZŠ běžné	2 980,86	3 187,44	3 346,63	3 536,80	727,41	755,99	779,84	807,60
ZŠ při zařízení pro výkon ústavní ochranné výchovy	1,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZŠ při zdravotnickém zařízení	10,76	10,67	10,97	11,25	0,30	0,43	0,40	0,40
ZŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	337,79	352,85	382,19	416,78	58,09	57,66	60,93	64,62
Základní umělecké školy	306,63	312,8	320,22	329,83	36,29	39,09	38,4	36,67
Zařízení pro DVPP	0	0	0	0	1,35	1,03	0,00	1,07
Zařízení školního stravování	0	0	0	0	1119,72	1140,16	1145,93	1171,45
CELKEM zaměstnanci	7 209,18	7 638,91	7 964,32	8 342,22	2 930,13	3 016,06	3 036,35	3 083,15

Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 3. čtvrtletí. Údaje jsou vždy k 30. 9. daného roku.

Poznámky: Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuty ostatní platby za provedenou práci.

Tabulka 3.12.2 Vývoj průměrných měsíčních platů/mezd pedagogických a nepedagogických zaměstnanců za všechny zdroje financování

Škola nebo školské zařízení	Pedagogičtí zaměstnanci				Nepedagogičtí zaměstnanci			
	průměrné vyplacené mzdy/platy				průměrné vyplacené mzdy/platy			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Dětské domovy	38 273,31	45 662,31	48 498,63	43 890,52	25 401,45	28 537,56	31 686,08	32 144,85
Domovy mládeže	33 571,48	34 402,29	37 012,35	38 124,48	19 086,34	20 313,22	20 518,22	22 086,22
Internáty škol zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ	32 279,06	32 419,99	34 779,49	36 412,51	18 946,06	21 517,90	22 284,43	25 189,53
Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	0,00	0,00	0,00	0,00	3 078,86	27 563,49	0,00	0,00
Lesní mateřské školy	22 855,87	20 623,29	25 519,84	27 692,43	19 970,72	21 666,67	20 604,34	19 817,28
MŠ běžné	31 186,92	33 215,13	35 654,66	35 939,78	17 378,31	19 722,58	20 301,19	20 728,44
MŠ při zařízení pro výkon ústavní ochranné výchovy	38 901,35	33 398,02	39 921,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ při zdravotnickém zařízení	33 658,92	38 747,13	42 161,78	40 009,66	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	31 305,39	32 832,14	34 377,90	34 361,97	18 296,80	22 119,51	23 837,61	26 939,05
Pedagogicko-psychologické poradny	38 180,01	39 670,57	41 851,96	46 012,30	25 336,13	28 359,83	28 543,98	29 682,51
Speciálně pedagogická centra	36 188,09	43 378,46	45 281,48	47 279,56	26 728,83	26 620,39	28 215,21	30 727,97
Střediska volného času	36 961,13	39 876,80	41 107,71	43 970,84	21 936,68	23 518,27	23 783,71	25 791,47
SŠ běžné	38 886,42	42 073,93	46 092,60	47 733,87	24 902,68	26 633,67	29 339,11	30 452,55
SŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	36 222,40	37 418,40	40 244,25	44 304,32	26 305,35	26 891,68	30 343,35	29 041,69
Školní družiny	30 261,02	32 750,95	35 419,38	36 352,25	23 426,37	24 004,36	23 464,75	27 622,52
Školní kluby	30 750,96	29 865,45	32 426,06	33 256,93	21 349,88	22 865,02	26 922,65	0,00
Vyšší odborné školy běžné	36 911,15	42 029,40	46 485,08	49 139,27	24 076,92	27 246,30	28 617,07	29 508,20
ZŠ běžné	37 636,95	40 401,34	43 777,71	44 480,74	19 690,46	21 893,23	22 905,78	23 733,79
ZŠ při zařízení pro výkon ústavní ochranné výchovy	56 602,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZŠ při zdravotnickém zařízení	43 259,66	48 932,22	52 168,56	53 959,71	26 687,78	29 734,18	35 533,33	37 598,33
ZŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	35 556,95	38 946,05	41 870,19	42 581,12	20 463,43	24 997,31	27 617,40	28 282,66
Základní umělecké školy	38 043,96	41 401,62	44 562,98	44 829,97	22 336,13	26 186,20	27 627,98	27 063,11
Zařízení pro DVPP	0,00	0,00	0,00	0,00	31 446,11	30 573,15	0,00	34 512,05
Zařízení školního stravování	0,00	0,00	0,00	0,00	20 345,37	22 004,93	23 251,87	24 197,53
Celkový průměr	36 068,94	38 784,23	41 980,92	42 811,45	20 578,04	22 545,60	23 832,70	24 641,25

Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 3. čtvrtletí. Údaje jsou vždy k 30. 9. daného roku

Poznámky: Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuty ostatní platby za provedenou práci.